

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programma 2022. – 2027. gadam

APSTIPRINĀTA ar 2021.gada 11.novembra Daugavpils domes lēmumu Nr.754 un
Augšdaugavas novada pašvaldības domes lēmumu Nr.235

Pašreizējās situācijas raksturojums
AUGŠDAUGAVAS NOVADS

Satura rādītājs

Augšdaugavas novada vizītkarte	6
1. Daudzveidīga, atvērta un integrēta vietējā kopiena.....	8
1.1. Demogrāfiskie rādītāji un apdzīvojum.....	8
1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO	15
1.3. Izglītība.....	21
1.4. Sports un aktīvā atpūta.....	24
1.5. Kultūrvide	27
1.6. Veselības aprūpe un veicināšana	31
1.7. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība	33
1.8. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām	38
1.9. Drošība un civilā aizsardzība	43
2. Uzņēmējdarbības attīstība.....	47
2.1. Attīstības rādītāji.....	47
2.2. Izaugsmes iespējas un uzņēmējdarbības vide.....	49
2.3. Nodarbinātība un labklājība	54
2.4. Uzņēmumi.....	57
2.5. Pieejamie pakalpojumi.....	64
2.6. Tūrisms un kultūrvēsturiskais mantojums	67
3. Klimatneitrāla vide	77
3.1. Īpašumi un publiskā ārtelpa.....	77
3.2. Dabas resursi un vides kvalitāte	79
3.3. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra.....	88
3.4. Transporta infrastruktūra	94
3.5. Mobilitāte.....	97
4. Sadarbība un pārvaldība.....	99
4.1. Teritorijas pārvaldība un komunikācija.....	99
4.2. Novada identitāte un sadarbība	102
4.3. Pašvaldības budžets.....	105
4.4. Nozīmīgākie investīciju projekti pēdējos gados	107
4.5. Plānotās tuvāko gadu ieceres	108
4.6. Sabiedrības viedoklis par attīstību	111
5. SVID analīze	114

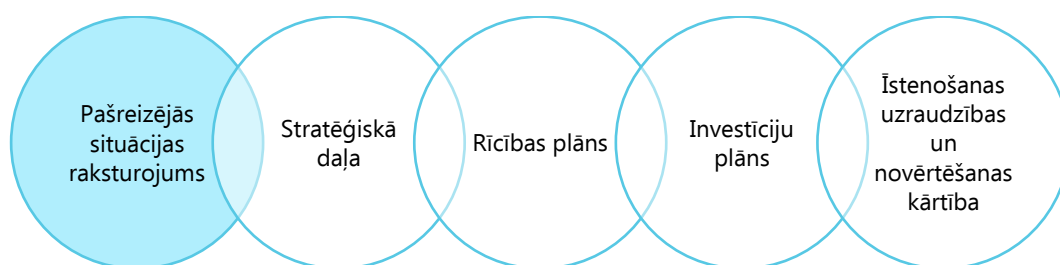
Ievads

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programma 2022.-2027. gadam (*turpmāk – Attīstības programma*) ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras katra pašvaldība apņēmusies īstenot tās pilsētas un novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos.

2019.-2021. gadā valstī īstenotā administratīvi teritoriālā reforma paredz, ka Augšdaugavas novada attīstības un vienlaikus administratīvais centrs ir Daugavpils valstspilsēta, kas ir nacionālas nozīmes attīstības centrs. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteikts, ka valstspilsētām kā attīstības centriem ar piegulošām pašvaldībām izstrādājami kopīgi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti. Augšdaugavas novads kā jauna administratīvā teritorija izveidota līdz ar 2021. gada 1. jūliju, apvienojot Ilūkstes un Daugavpils novadu.

Attīstības programmu veido vairākas sadaļas: 1) vienota Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada esošās situācijas analīze, 2) vienots vidējā termiņa stratēģiskais redzējums, 3) kopīgas rīcības plāna darbības un 4) kopīgi investīciju projekti, 5) saskaņoti uzraudzības rādītāji, kā arī 6) atsevišķas katras pašvaldības sadaļas (Attēls 1). Attīstības programmā integrētas šādu dokumentu redakcijas, veicot datu aktualizāciju:

- ◇ spēkā esošā Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026.gadam¹
- ◇ Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam redakcijas projekts²,
- ◇ izstrādes stadijā esošās Daugavpils novada atsevišķās sadaļas (esošās situācijas analīze, rīcības plāns, investīciju plāns, u.c.) Attīstības programmai.

ATTĒLS 1. Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam struktūra

Pašreizējās situācijas raksturojums sagatavots kā trīs atsevišķi sējumi – **Daugavpils pilsētai**, **Augšdaugavas novadam** un **kopīgās jomas**. Šis dokuments var tik izmantots visiem pilsētas un

¹ Apstiprināta ar Ilūkstes novada domes 29.06.2020. sēdes lēmumu Nr.157 "Par Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam apstiprināšanu" (prot. Nr.9, 9.§)

² Daugavpils pilsētas domes 10.06.2021. sēdes lēmums Nr.363 "Par grozījumu 13.08.2020. Daugavpils pilsētas domes lēmumā Nr.341 "Par Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu"(prot. Nr.24, 13.§), kas paredz integrēt Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam redakciju Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam redakcijā

novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un ir aktualizējams pēc nepieciešamības. Tas raksturo teritorijas attīstības tendences, problēmas un resursus.

ATTĒLS 2. Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada administratīvā teritorija

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar domes lēmumiem³, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem⁴, Daugavpilij un jaunajam Augšdaugavas novadam saistošiem attīstības

³ Daugavpils pilsētas domes 11.02.2021. sēdes lēmums Nr.59 "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu"(prot. Nr.4, 9.§), Daugavpils novada domes 01.02.2021. sēdes lēmums "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu" Nr.2747 (prot. Nr.104, 2.§), Ilūkstes novada domes 28.01.2021. sēdes lēmums "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu" Nr.7 (prot. Nr.3, 5.§)

⁴ Likums "Par pašvaldībām" (09.06.1994.), Teritorijas attīstības plānošanas likums (01.12.2011.), Attīstības plānošanas sistēmas likums (01.01.2009.), Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības

plānošanas dokumentiem⁵ un balstoties labajā praksē attīstības plānošanā. Nemti vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī, kā arī dažādu nozaru politikas vadlīnijas. Izvērtēti arī apkārtējo pašvaldību - Jēkabpils, Līvānu, Preiļu un Krāslavas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas izstrādē, t.sk. sagatavojot pašreizējās situācijas raksturojumu, nodrošināta **sabiedrības iesaiste**. Attīstības programmā integrēta visu trīs, līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošo pašvaldību organizētās Iedzīvotāju aptaujas un Uzņēmēju aptaujas rezultātu analīze:

- ◇ bijušais Ilūkstes novads:
 - iedzīvotāju (101 respondents) un uzņēmēju (17 respondenti) aptaujas rezultāti. Aptaujas organizētas 2019. gada nogalē / 2020. gada sākumā Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes ietvaros,
 - tematiskās darba grupas piecās tēmās (72 dalībnieki), kas organizētas 2020. gada sākumā (izglītība un prasmes, kultūrvide, sports, tūrisms, sociālā aizsardzība, veselības aprūpe, ģimenes, seniori, tehniskā infrastruktūra, drošība un vide, uzņēmējdarbības atbalsts,
- ◇ bijušais Daugavpils novads:
 - iedzīvotāju (200 respondenti) un uzņēmēju (41 respondents) aptaujas rezultāti. Aptaujas organizētas 2021. gada pavasarī.

Papildus tam pašreizējās situācijas raksturojuma sagatavošanā izmantoti **statistikas dati**, sagatavojot to analīzi un tendenču raksturojumu.

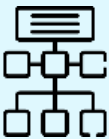

Pašreizējās situācijas raksturojumu veido četras galvenās sadaļas, kas aptver sabiedrību, uzņēmējdarbību, vidi un infrastruktūru, sadarbību un pārvaldību, ko papildina kartogrāfiskais materiāls.

Attīstības programmas izstrādi publiskā iepirkuma rezultātā veic vadošais telpiskās plānošanas uzņēmums Latvijā SIA "Reģionālie projekti" ciešā sadarbībā ar trim iesaistītajām pašvaldībām (līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošās Daugavpils pilsētas, Daugavpils un Ilūkstes novada pašvaldības).

plānošanas procesā", likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (13.11.1998.), Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums"

⁵ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam, Latgales plānošanas reģiona dokumenti, vietējo pašvaldību dokumenti u.c.

Augšdaugavas novada vizītkarte

	<p>Teritorijas novietojums un platība</p>	<p>Atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, Daugavas abos krastos. Novads ietilpst Latgales plānošanas reģionā, bet tā kultūrvēsturiskā piederība ir Latgalei un Sēlijai. Augšdaugavas novads izveidots ar 2021. gada 1. jūliju, tas sastāv no bijušajām Daugavpils novada un Ilūkstes novada pašvaldībām.</p>
	<p>Administratīvā struktūra</p>	<p>Augšdaugavas novada domi veido 15 deputāti, kuru darbu nodrošina komitejas un komisijas. Domes lēmumu izpildi nodrošina pašvaldības administrācija, ko vada izpilddirektors. Pašvaldības funkciju izpildei dome ir izveidojusi dažādas budžeta iestādes, tai pieder vairākas kapitālsabiedrības vai to daļas, līdzdarbojas vairākās biedrībās un nodibinājumos.</p>
	<p>Iedzīvotāji</p>	<p>Faktiskais iedzīvotāju skaits 2021. gada sākumā - 25 927 Augšdaugavas novadā (no tiem 25% bijušā Ilūkstes novada teritorijā, 75% bijušā Daugavpils novada teritorijā).(CSP)</p>
	<p>Robežas</p>	<p>Robežojas ar Daugavpils pilsētu, Jēkabpils novadu, Līvānu novadu, Preiļu un Krāslavas novadu, kā arī Lietuvas un Baltkrievijas Republiku aptuveni 105 km garumā.</p>
	<p>Autoceļi un sasniedzamība</p>	<p>Daugavpils atrodas 230 km attālumā no Rīgas. Lielākās apdzīvotās atrodas līdz 55 km attālumā no nacionālās nozīmes centra Daugavpils – Ilūkste 25 km attālumā, Subate – 55 km, Kalupe – 40 km, Nīcgale – 36 km, Višķi – 27 km, Demene – 20 km, Silene – 25 km u.c. Novadu šķērso galvenais autoceļš A6, A13, A14 un reģionālie autoceļi, P58, P64, P66, P67, P68, P69, P70, P72, Rīga sasniedzama ~3h laikā ar automašīnu atkarībā no atrašanās vietas teritorijā.</p>
	<p>Izglītība</p>	<p>3 pirmsskolas, 14 vispārējās, 2 speciālās, 3 profesionālās ievirzes, 1 interešu izglītības un 2 profesionālās izglītības iestādes</p>
	<p>Kultūra</p>	<p>29 bibliotēkas, 28 kultūras nami, centri, tautas nami, 18 muzeji vai ekspozīcijas</p>
	<p>Veselība</p>	<p>25 ģimenes ārsta prakses vietas, 16 feldšerpunkti, 1 neatliekamās medicīniskās palīdzības postenis</p>
	<p>Sports</p>	<p>2 stadioni, 24 sporta laukumi, 5 sporta centri/bāzes, 10 sporta zāles/halles, 8 brīvdabas treniņlaukumi</p>

	<p>Uzņēmējdarbība un nodarbinātība</p>	<p>Bezdarba līmenis⁶ 2021.gada janvārī – 11,1% Daugavpils novada teritorijā, 9,7% Ilūkstes novada teritorijā. Lielākie darba devēji Daugavpilī. Augšdaugavas novadā uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu: SIA "Euro Energo Company", SIA "Dubiki", SIA "GABOTEH", LPKS "Sēlijas āres" u.c.</p>
	<p>Populārākie tūrisma objekti</p>	<p>Dabas parks "Daugavas loki", Naujenes novadpētniecības muzejs un Dabas informācijas centrs, Raiņa māja Berķenelē, Vecsalienas muižas pils, Dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa", Dabas parks "Dvietes paliene", Nīcgales lielais akmens, Bebrenes muižas teritorija, Subates vēsturiskais centrs, Jaunsventes parks u.c.</p>
	<p>Funkcionālās saites</p>	<p>Nozīmīgās funkcionālās saites (darbaspēka svārstmigrācija) ar Rīgu, starp Daugavpili un Augšdaugavas novadu, ar Krāslavas un Preiļu novadiem. 35,4% no Daugavpils novadā dzīvojošiem nodarbinātajiem strādā Daugavpilī, 13,3% Ilūkstes novadā strādājošo ir nodarbināti Daugavpilī.</p>
	<p>Publiskā ārtelpa</p>	<p>18 parki un skvēri, 11 labiekārtotas atpūtas vietas, vairāk kā 125 kapsētas</p>

ATTĒLS 3. Augšdaugavas novada novietojums Latvijā un Latgales plānošanas reģionā

⁶Nodarbinātības valsts aģentūra, Bezdarba rādītāji, 2021

1. Daudzveidīga, atvērta un integrēta vietējā kopiena

1.1. Demogrāfiskie rādītāji un apdzīvojums

Iedzīvotāju skaits (saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem) Augšdaugavas novadā 2021. gada sākumā bija 25 927, no tiem 6 374 dzīvo bijušā Ilūkstes novada teritorijā un 19 553 bijušā Daugavpils novada teritorijā. Savukārt Pilsnības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) informācija liecina, ka 2021. gada 1.janvārī Augšdaugavas novadā bija deklarēti 28 433 iedzīvotāji⁷. Atšķirība skaidrojama datu ievākšanas metodoloģijā.

Tabula 1 norādīta galvenos Augšdaugavas novada iedzīvotājus raksturojošos rādītājus 2020. gadā.

TABULA 1. Augšdaugavas novada iedzīvotājus galvenie raksturojošie rādītāji 2020. gadā (Datu avots: CSP, IRS040)

Noslēgto laulību skaits	121
Šķirto laulību skaits	94
Dzīvi dzimušo skaits	161
Mīrušo skaits	517
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (pavisam)	-671
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (dabiskais pieaugums)	-356

Laikā kopš 2014. gada Augšdaugavas novada teritorijā iedzīvotāju skaits samazinājies par 16,5%, straujāk tas samazinājies bijušā Daugavpils novada teritorijā – par 16,8%, savukārt bijušā Ilūkstes novada teritorijā par 15,4%.

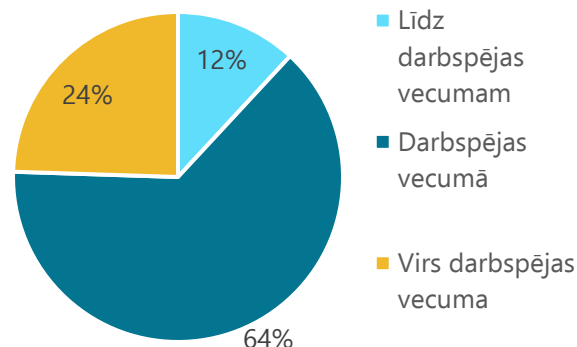
Iedzīvotāju skaita sarūkšanas tendence vērojamā arī Latvijā kopumā un Latgales statistikas reģiona pašvaldībās - Latvijā iedzīvotāju skaits kopš 2014. gada kopumā samazinājies par 5,4%, bet Latgales statistikas reģionā iedzīvotāju skaits samazinājies straujāk jeb par 11,7%. Turpinoties negatīviem migrācijas procesiem un negatīvam dabiskajam pieaugumam (starpība starp mirušiem un dzimušiem) novadā, arī turpmākos gados tiek prognozēta mērena iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Samazinoties iedzīvotāju skaitam, novadā samazinās arī darbaspējīgo iedzīvotāju skaits, kas veicina demogrāfiskās slodzes līmeņa pakāpenisku pieaugumu.

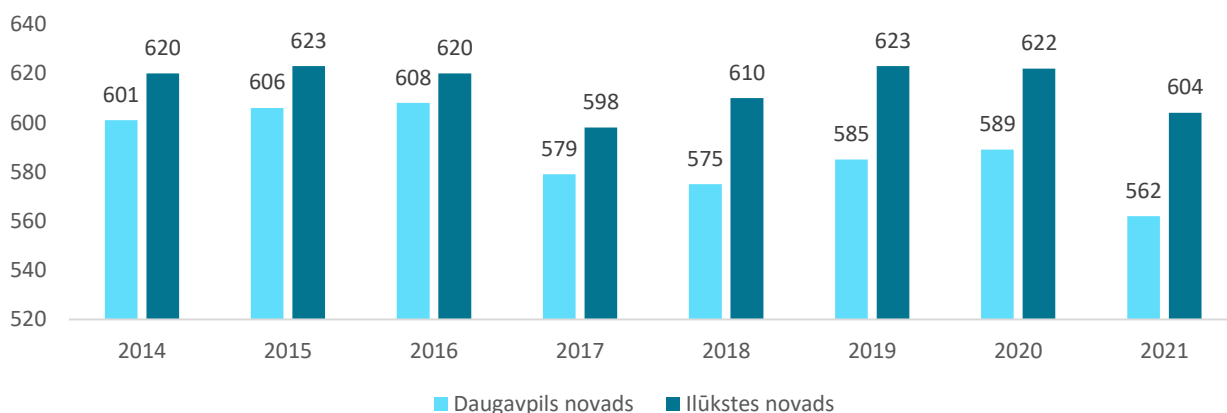
⁷ Pilsnības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv

64% no Augšdaugavas novada iedzīvotājiem ir darbspējās vecumā (15-64 gadi), 24% virs darbspējas vecuma (virs 65 gadiem) un tikai 12% līdz darbspējas vecumam (Attēls 4).

Demogrāfiskā slodze ir darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo iedzīvotāju skaita attiecība pret darbspējas vecumā esošo iedzīvotāju skaitu, ko aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem. Laikā no 2014. gada bijušā Daugavpils novada teritorijā pakāpeniski samazinājies demogrāfiskās slodzes līmenis, savukārt bijušā Ilūkstes novada teritorijā samazināšanās pēdējos gados vērojama tikai 2017. gada sākumā, kad nedaudz samazinājās arī iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma (Attēls 5).

ATTĒLS 4. Iedzīvotāju sadalījums pēc darbspējas vecuma (Datu avots: CSP, IRD080)

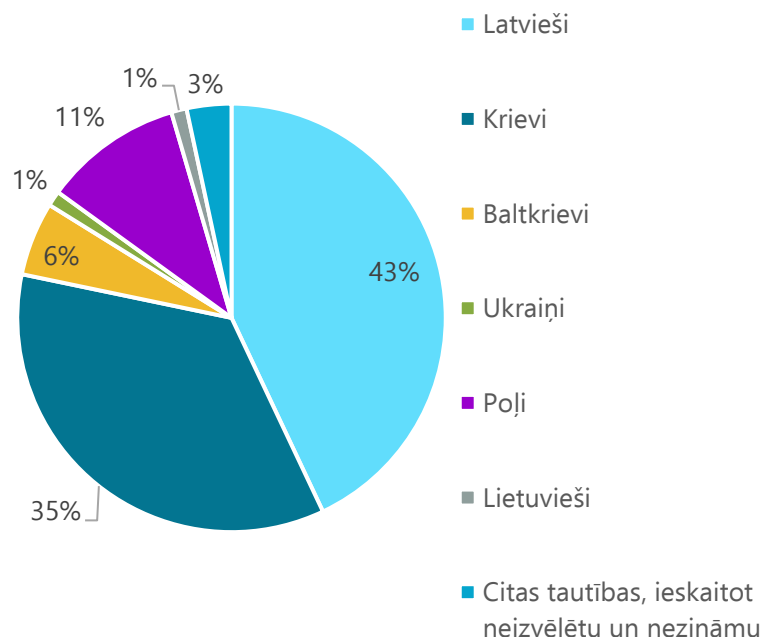
ATTĒLS 5. Demogrāfiskās slodzes dinamika 2014.-2020. gadā Daugavpils un Ilūkstes novadā (Datu avots: CSP, IRD020)

Pēc etniskā sastāva Augšdaugavas novadā 2021. gada sākumā dzīvo 43% latviešu tautības iedzīvotāju, savukārt 35% iedzīvotāju ir krievu tautības. (Attēls 6)

Pēc etniskā sastāva vērojamas būtiskas atšķirības bijušajā Daugavpils un Ilūkstes novadā. 2021. gada sākumā Ilūkstes novadā 67,1% no iedzīvotājiem bija latvieši, savukārt Daugavpils novadā - tikai 35,1%. Daugavpils novadā dzīvo 40,7% krievu tautības iedzīvotāju, kamēr Ilūkstes novadā procentuāli divreiz mazāk - 18,6%.

Apdzīvojuma struktūru (Attēls 7) Augšdaugavas novadā veido divas pilsētas, ciemi, viensētu grupas un atsevišķas viensētas. Apdzīvojuma struktūras veidošanos vēsturiski ietekmējuši dažādi ģeogrāfiskie faktori: mežu masīvi, upes un to palienes, purvi u.c. infrastruktūra – ceļu un dzelzceļa tīkls.

Lielākās apdzīvotās vietas pēc iedzīvotāju skaita 2020. gadā bija Ilūkste (2214 iedz.), Subate (596 iedz.), Kalupe (567 iedz.), Silene (525 iedz.) u.c., kas atrodas nozīmīgu transporta koridoru pievārtē. Savukārt Daugavpils pilsētas pievārtē atrodas vairākas iedzīvotāju skaita ziņā lielas apdzīvotās vietas, kuru izveidi un attīstību ietekmējis pilsētas tuvums – Vecstropi (1327 iedz.), Lociki (972 iedz.), Krauja (850 iedz.), Kalkūni (720 iedz.) u.c. (Attēls 8)

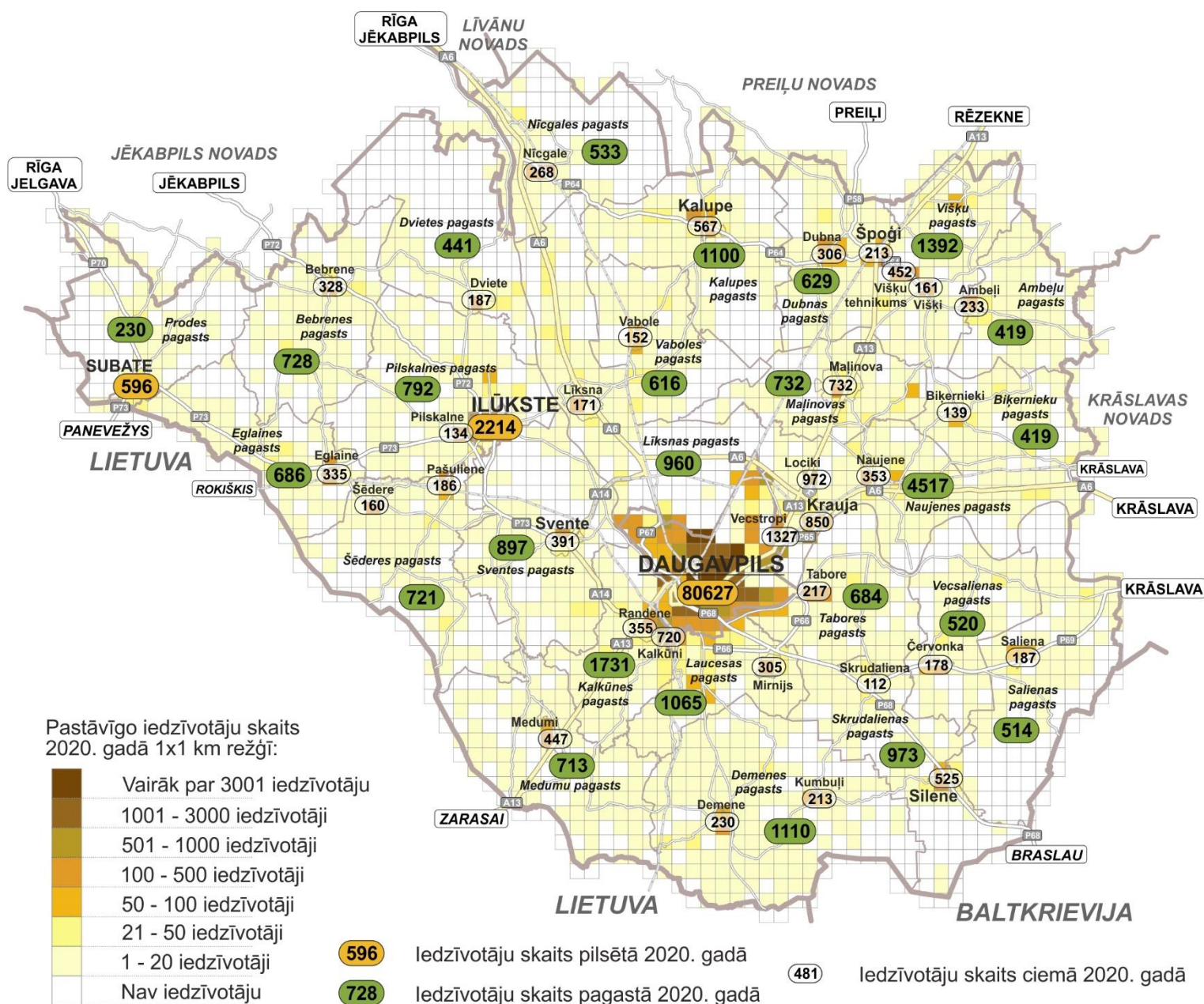
ATTĒLS 6. Iedzīvotāju etniskais sastāvs 2021. gada sākumā Augšdaugavas novadā

Augšdaugavas novads atrodas Latgales plānošanas reģionā, taču pēc kultūrvēsturiskā iedalījuma tas ietilpst kultūrvēsturiskajā Latgales un Sēlijas novadā.

ATTĒLS 7. Apdzīvojuma struktūra

Attēls 8 atspoguļo iedzīvotāju blīvumu visā novada teritorijā sadalījumā pa 1x1 km lielu teritoriju. Visblīvāk apdzīvotie ir novada pilsētas un ciemi un teritorijas Daugavpils pievārtē, savukārt lauku teritorijā iedzīvotāju koncentrācija variē – ir daudzi areāli, kuros nav iedzīvotāji. Relatīvi rets apdzīvojums ir novada ziemeļaustrumu daļā un dienvidu daļā Baltkrievijas pievārtē, kur teritoriju klāj plaši mežu un purvu masīvi. Iedzīvotāju izvietojums skatāms kontekstā ar pilsētu un ciemu sasniedzamību, pakalpojumu pieejamību tajos, lai nodrošinātu pēc iespējas augstāku dzīves kvalitāti novada lauku teritorijās.

ATTĒLS 8. Iedzīvotāju skaits un blīvums

No 25 Augšdaugavas novada pagastiem 2020. gada sākumā pēc iedzīvotāju skaita lielākie ir Naujenes, Kalkūnes un Višķu pagasti. (Tabula 4)

TABULA 2. Pagastu sadalījums pēc iedzīvotāju skaita (Datu avots: CSP, RIG10)

Nr. p.k.	Pagasts	Iedzīvotāju skaits 2020. gada sākumā
1.	Naujenes pagasts	4517
2.	Kalkūnes pagasts	1731
3.	Višķu pagasts	1392
4.	Demenes pagasts	1110
5.	Kalupes pagasts	1100
6.	Laucesas pagasts	1065

Nr. p.k.	Pagasts	Iedzīvotāju skaits 2020. gada sākumā
7.	Skrudalienas pagasts	973
8.	Līksnas pagasts	960
9.	Sventes pagasts	897
10.	Pilskalnes pagasts	792
11.	Maļinovas pagasts	732
12.	Bebrenes pagasts	728
13.	Šēderes pagasts	721
14.	Medumu pagasts	713
15.	Eglaines pagasts	686
16.	Tabores pagasts	684
17.	Dubnas pagasts	629
18.	Vaboles pagasts	616
19.	Nīcgales pagasts	533
20.	Vecsalienas pagasts	520
21.	Salienas pagasts	514
22.	Ambeļu pagasts	470
23.	Dvietes pagasts	441
24.	Biķernieku pagasts	419
25.	Prodes pagasts	230

Lielākās apdzīvotās vietas (virs 200 iedzīvotājiem) Augšdaugavas novadā 2020. gada sākumā atspoguļo Tabula 3, kur vienlaikus attēlots iedzīvotāju skaits katrā apdzīvotajā vietā 2011. gadā. Visās pilsētās un ciemos (laikā kopš 2011. gada) iedzīvotāju skaits ir samazinājies robežās no 9,7% Subatē un Ambēlos līdz 28,8% Sventē un 28,4% Mirnijā (Tabula 3).

TABULA 3. Lielākās apdzīvotās vietas Augšdaugavas novadā 2020. gada sākumā (Datu avots: CSP, RIG10)

Nr.p.k.	Pilsētas, ciema nosaukums	2011. gads	2020. gads	Izmaiņas
1.	Ilūkste	2555	2214	-13,3%
2.	Vecstropi	1653	1327	-19,7%
3.	Lociki	1160	972	-16,2%
4.	Krauja	983	850	-13,5%
5.	Kalkūni	994	720	-27,6%
6.	Subate	660	596	-9,7%
7.	Kalupe	674	567	-15,9%
8.	Silene	659	525	-20,3%
9.	Višķu tehnikums	507	452	-10,8%
10.	Medumi	559	447	-20,0%
11.	Svente	549	391	-28,8%
12.	Randene	450	355	-21,1%
13.	Naujene	414	353	-14,7%

Nr.p.k.	Pilsētas, ciema nosaukums	2011. gads	2020. gads	Izmaiņas
14.	Eglaine	415	335	-19,3%
15.	Bebrene	405	328	-19,0%
16.	Dubna	400	306	-23,5%
17.	Mirnijs	426	305	-28,4%
18.	Maļinova	362	294	-18,8%
19.	Nīcgale	364	268	-26,4%
20.	Ambelji	258	233	-9,7%
21.	Demene	294	230	-21,8%
22.	Tabore	281	217	-22,8%
23.	Kumbuļi	276	213	-22,8%
24.	Špoģi	278	213	-23,4%

Demogrāfiskie rādītāji Augšdaugavas novadā turpina uzrādīt negatīvu tendenci. Prognozējams, ka šāda tendence turpināsies arī nākotnē.

1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO

Augšdaugavas novadā darbojas vairākas aktīvas nevalstiskās organizācijas, aktīvākās no tām attēlo Tabula 4. Biedrības iesaistās sabiedriskās dzīves organizēšanā, dažādu projektu īstenošanā un iedzīvotāju interešu grupu aktivizēšanā. Tāpat ir biedrības, kas sniedz pakalpojumus, piemēram, biedrība "Jauniešu brīvdienu centrs" Bebreņu jauniešiem piedāvā treniņu zāles, konferenču zāles, diskusiju kluba un atpūtas telpas pakalpojumus.

Pēc CSP 2019. gada datiem Augšdaugavas novadā reģistrēti 76 ārpus tirgus sektora fondi, nodibinājumi, biedrības. Pēc Daugavpils novada pašvaldības datiem Daugavpils novadā reģistrētas 172 NVO, no kurām 19 ir jauniešu, 14 radošu darbinieku, 16 sporta un aktīvās atpūtas biedrības un 39 draudzes.

TABULA 4. Aktīvākās nevalstiskās organizācijas Augšdaugavas novadā

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
Dvietes senlejas pagastu apvienība	Dvietes senlejas bioloģiskās daudzveidības un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un aizsardzība, tradicionālās lauku ainavas saglabāšana un aizsardzība, ekotūrisma attīstības veicināšana Dvietes senlejā un tās apkārtnē, sabiedrības informēšana un izglītošana par vidi, kultūrvēsturi, veselīgu dzīvesveidu un dzīvošanu saskaņā ar dabu.	Rokdarbu kopa "Māra" (interese kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Tautas daiļamatu prasmju saglabāšana un popularizēšana. Adīšana, tamborēšana, tapošana, izšūšana. Seno rokdarbu un rokdarbnieču mantojuma apzināšana un apkopošana fotogrāfijās, grāmatu izveidošana
Jauniešu brīvdienu centrs	Bebrenes vispārizglītojošā un profesionālās vidusskola. Motivēt audzēkņus darboties interešu izglītībā. Iesaistīties projektu veidošanā un īstenošanā. Veicināt sadarbību ar citām NVO.	Sēlene	Darboties Sēlijas, Ilūkstes novada un Bebreņu pagasta kultūrvides saglabāšanai un nostiprināšanai, izziņāt un stiprināt latviešu tautas tradīcijas un kristietības vērtības.
BEBRA, Bebreņu pagasta slēpošanas, skriešanas klubs	Sporta dzīves uzlabošana un veselīga dzīvesveida veicināšana Bebreņē un Ilūkstes novadā. Sporta pasākumu organizēšana. Sporta inventāra noma.	Tautas daiļamatu kopa "Mare" (interese kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Tautas daiļamatu prasmju saglabāšana un popularizēšana. Aušana, adīšana, tamborēšana, izšūšana, tautastērpi, gobelēni.

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
Bebrenes vidusskolas biedrība	Bebrenes vispārīzglītojošās un profesionālās vidusskolas attīstības veicināšana	Bebrene	Mednieku-makšķernieku biedrība. Mežu un ūdeņu apsaimniekošana.
Moto Ilūkste	Moto sacensību, sporta svētku un citu pasākumu organizēšana. Moto sporta, aktīva un veselīga dzīvesveida popularizēšana	Subatieši – sanākam, domājam, darām	Subates mazpilsētas kultūrvides attīstība, iedzīvotāju izglītība, darbs ar jauniešiem, iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes celšana
Ilūkstes un Daugavpils novadu invalidu biedrība "Ildra"	Invalidu sociālās aizsardzības un integrācijas sabiedrībā nodrošināšana	Sidrabrasa (interesu kopa, neregistrēta)	Bebrenes senioru klubs. Senioru aktivizēšana un iesaistīšana Bebbrenes pagasta sabiedriskajā dzīvē. Pagasta senioru dzīves kvalitātes uzlabošana.
Ilūkstes novada pensionāru biedrība	Senioru aktivitāšu organizēšana, sadarbība, komunikācija.	Ceļotprieks (interesu kopa, neregistrēta)	Ekskursiju organizēšana Bebbrenes pagasta ļaudīm.
Labākie gadi (interesu kopa, neregistrēta)	Bebrenes senioru kopa. Senioru dzīves apstākļu uzlabošana un aktīva brīvā laika pavadīšana.	Varavīksne (interesu kopa, neregistrēta)	Bebrenes pagasts. Stikla un zīda apgleznošana.
Tūrisma klubs „Sniegpulkstenīte”	Piedāvā velomaršrutus, izstrādā veloceļvežus Ilūkstes un Daugavpils novados. Organizē velokrosa, MTB maratona sacensības	Ritam	Bebrenes pagasts. Tautas folkloras tradīciju apzināšana un popularizēšana
Spole	Sekmēt Bebbrenes un Ilūkstes novada iedzīvotāju labklājību, veicinot sabiedriskās dzīves daudzveidību un uzlabojot vidi izaugsmei, attīstībai, pašapliecināšanās iespējām. Darboties Sēlijas, Ilūkstes novada un Bebbrenes pagasta kultūrvides saglabāšanai un nostiprināšanai, izzināt un stiprināt latviešu tautas tradīcijas un kultūras mantojumu.	Jāšanas klubs Gaita (Bebrenē filiāle no 2017.g.)	Sporta aktivitāšu un atpūtas organizēšana, kas saistīta ar jāšanu un zirgiem. Izjāžu, pastaigu ar zirgiem, apmācības organizēšana bērniem. Jāšanas apmācības organizēšana un nodrošināšana pieaugušajiem. Stallu un zirgu uzturēšana. Organizēt citur neklasificētu izglītības apgūšanu.

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
Dvietes vīnogas	Dvietes pagasts	Dvietiņa	Dvietes pagasts
Liksnas Muižas Kapela	Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	Tūrisma klubs "Sniegpulkstenīte"	Sports, velo sports, tūrisms, aktīva dzīves veida popularizēšana. ventes pagastā Organizē riteņbraukšanas sacensības „Daugavpils novada MTB maratons”, izveidots veloceļvedis “Daugavpils un Ilūkstes novads”.
Liksnas draudzes biedrība	Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	Jauniešu klubs "Maļinki"	Publiskās ārtelpas sakārtošana Maļinovas pagasta jauniešiem un bērniem
Raxtu Sēta	Kultūra, senās prasmes, austu darbu izstādes	Daugavpils mednieku un makšķernieku saimniecība	Izglītības, aktīva dzīves veida popularizēšana
Daugavpils izpletņlēcēju sporta klubs	Sports, izglītība	Mednieku biedrība "DEBRI"	Šautuve Višķos
Jubra	Kultūras vērtības	Kalupes kopienu atbalsta centrs "Vitrāža"	Kalupes kopienas attīstība
Silenes stariņi	Skrudalienas pagasts	Medumu Cerība	Medumu kopienas attīstība, jaunieši
Otrā māja dzīvniekiem	Dzīvnieku aizsardzība, labklājība	Mednieku kolektīvs "Ambelji"	Medību saimniecības popularizēšana. izveidots mednieku namiņš un trofeju telpa, kā arī uzstādīts kustīgais mērķis – skrejoša meža cūka, iegādātas mazas enerģijas pneimatiskās šautenes ar optiskajiem tēmēkļiem un sniegta iespēja ikvienam interesentam praktiski trenēt savas šaušanas iemaņas.
Demenes SAC	Sociālais atbalsts	Daugavpils novada tūrisma informācijas centrs	Tūrisma attīstība
Višķu attīstībai	Publiskās ārtelpas sakārtošana	Kulturys studeja "Speiga"	Latgales kultūrvides sakārtošana, latgaliskās

Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis	Biedrības, nodibinājuma nosaukums	Darbības joma, mērķis
			kultūras popularizēšana, permakultūra
Zaļā krūze	Vides jautājumi, zāļu tējas, meistarklases, izglītojošas nodarbības par ārstniecības un savvaļas pārtikas augu izmantošanu uzturā.		

Daugavpils novada projektu konkurss jaunatnei „Attīsti sevi!” tiek organizēts ar mērķi atbalstīt jauniešu neformālās izglītības nometņu norisi Daugavpils novadā un lietderīgā brīvā laika organizēšanu. Viena projekta summa nevar pārsniegt 1000 EUR. Gadā šim projektu konkursam tiek paredzēts 5000 EUR budžets.

Daugavpils novada jaunieši aktīvi piedalās Erasmus+ apmaiņas projektos, piemēram, Višķu jauniešu biedrība "VJCS". Biedrība "Silenes stariņi" ir viena no aktīvajām novada biedrībām, kas, papildus pašvaldības sniegtajām atbalsta iespējām, īstenojusi gan Eiropas Sociāla fonda projektus (piemēram, "Mazi soļi šķērso lielu attālumu: PMP riska grupas jaunieši dzīvē un mācībās"), gan Meža attīstības fonda projektu „Veicināt Daugavpils jauniešu interesi par apkārtējo vidi”, Montreālas Latviešu Sabiedriskā centra un Vītola fonda konkursa "Pētīsim un izzināsim Latvijas vēsturi" ietvaros ekskursijas projektu "Latgale 18.-19.gs.", LVAF projektus, Borisa un Ināras Teterevas fonda projektu. Piemēram, Silenes Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas Romas katoļu baznīca projektu konkursa "Latvijas sakrālais mantojums" ietvaros veikusi gleznas „Jēzus Ģetzemanes dārzā” restaurāciju, biedrība "Sieviešu klubs "Silenīte" Valsts kultūrkapitāla fonda ietvaros īstenojusi projektu "Skrudalienas pagasta mazākumtautību kultūras tradīcijas ģimenes dzīvē".

Kultrys studente "Speiga" īstenojusi SIF, VKKF, piemēram, "Uzcērt savu namu pats", "Uzsit savu jumtu pats!", "Čīgā, Spēlmani!", Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas atbalstītus projektus.

Biedrība "Sieviešu klubs "Šarms" ar Borisa un Ināras Teterovu fonda atbalstu īstenojusi projektus "Mācies, radi un dari Naujenē!", "Krāsojamās uzziņu grāmatas bērniem "Izkrāso Naujeni!" izdošana".

Kopumā Augšdaugavas novada biedrības ir spējušas piesaistīt novada iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai finansējumu no dažādiem atbalsta instrumentiem, iesaistot iedzīvotājus mācībās, semināros, pieredzes apmaiņas braucienos, paaugstinot viņu profesionālās prasmes un iemaņas, uzlabojot infrastruktūras objektus, publisko ārtelpu, dažādojot brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Attīstības tālākai sekmēšanai būtu jāattīsta vietējās kopienas, kā arī iedzīvotāju līdzdalības iespējas un piederības sajūta. Pašvaldībai būtu jāpilnveido brīvprātīgā darba atbalsta mehānisms,

popularizējot brīvprātīgo darbu sabiedrībā, izveidojot centralizētu datu bāzi par visām iedzīvotāju iespējām un NVO aktivitātēm

Vietējā rīcības grupa

Dienvidlatgales demokrātijas kultūras un cilvēktiesību attīstības stratēģija 2020. – 2026. gadam nosaka Dienvidlatgales vietējo rīcības grupu demokrātijas kultūras vīziju: piesaistot papildu finansējumu, veicināt biedrību darbības teritorijas demokrātijas kultūras un pilsoniskās apziņas izaugsmi un ieviest jaunus pasākumus, aktivitātes Dienvidlatgales novadu teritoriju attīstībai, dzīves kvalitātes uzlabošanai, cilvēktiesību aizstāvībai un sadarbībai.

Partnerība "Kaimiņi" sniedz atbalstu biedrību reģistrēšanā, konsultācijas projektu sagatavošanā, finansējuma piesaistē. Stratēģijā noteiktā vīzija - *Uz ģimenes vērtībām balstīta iedzīvotāju attīstību rosinoša vide Daugavpils un Ilūkstes novados, attīstīta uzņēmējdarbība, stipras vietējās kopienas ar savu daudzveidīgo identitāti.* Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerības "Kaimiņi" darbības teritorijas sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas virsmērķis ir panākt sabalansētu teritorijas attīstību, iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu.

Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Kaimiņi" ir partneris vairākos sadarbības un starpvalstu projektos, kuru ietvaros popularizē Daugavpils novada tēlu, iesaista tajos Daugavpils novada iedzīvotājus. Pēdējos gados īstenoti šādi projekti:

- ◇ Projekts «Bites. Medus. Cilvēki» (mērķis - veicināt biškopības nozares attīstību sadarbības partneru teritorijās, veidojot jaunas saites un stiprinot biškopju – VRG – vietējo uzņēmēju sadarbību starptautiskā un starpteritoriālā līmenī, organizējot pieredzes apmaiņas, braucienus, izglītojošus seminārus un piedaloties prezentācijas pasākumos, kā arī veicināt biškopības produktu noietu, rīkojot sabiedrības izglītošanas pasākumus),
- ◇ projekts "Dabas spēks un pirts tradīcijas - sev, ģimenei un biznesam!" (Višķos tika organizēts "Latvju pirts un zāļu festivāls 2018"),
- ◇ projekts "Sēņu ceļš" (mērķis - Izveidot starptautisku "Sēņu ceļu" – savākto meža nekoksnes produktu un no tiem izgatavoto produktu biznesa iniciatīvu tīklu, kura mērķis ir dažādot aktivitātes, radot labvēlīgus apstākļus jaunu uzņēmumu radīšanai un darba vietu radīšanai lauku apvidos, jaunu produktu un pakalpojumu izstrādē, Attīstīt sēņu un citu meža nekoksnes resursu tematisko tūrismu lauku teritorijās kā inovatīvu un tūrisma tirgum pievilcīgu nišu un kā vietējās ekonomikas dažādošanas instrumentu,
- ◇ Stiprināt individuālo pārtikas mājražotāju un tūrisma uzņēmēju savstarpējo pieredzes apmaiņu un kooperāciju Latvijā un ārzemēs produktu noieta sekmēšanai un vispārējai uzņēmējdarbības attīstībai. Tiks marķēts velomaršruts Silenes dabas parkā), projekts "OFF-GRID: renewable energy DIY for rural development" (Viedās moduļu mājas, Alternatīvās enerģijas risinājumi māsaimniecībām, Saules enerģija, Atjaunojamā enerģija Latvijā, Pedāļenerģija),

- ◇ projekts "Velo tūrisma attīstība Austrumlatvijā pieslēdzoties starptautiskajam Velomaršrutu tīklam EuroVelo11" (Latgales velotūrisma attīstības stratēģijas 2021- 2027 izstrāde),
- ◇ projekts "Tūristam draudzīgs Latgales uzņēmējs digitalizācijas laikmetā", tā ietvaros top Latgales uzņēmējdarbības attīstības stratēģija,
- ◇ Valsts aizsardzības mācība "Politiski aktīvs pilsonis" un Jaunais Pilsonis,
- ◇ Britu Padomes finansēts kopienu iniciatīvu projekts "Latgale.Sēlija.Latvija" (mērķis - Sēlijas austrumu daļas kopienu aktivizēšana, veidojot vienotu reģionālo identitāti, kas respektē daudznacionālu sabiedrību un atšķirīgas sociālās dzīves realitātes, projekta darbība bija vērsta tieši uz Demenes, Skrudalienas, Berķeneles, Salienas, Medumu kopienām).

Kā **steidzamākie darbi** pašvaldības līmenī identificēti:

- ◇ Izveidot centralizētu datu bāzi par visām iedzīvotāju iespējām un NVO aktivitātēm,
- ◇ Pašvaldības komunikācijas kanālos aktīvāk informēt par atbalsta iespējām, projektu konkursiem,
- ◇ Organizēt projektu ideju konkursu, par kurām varētu balsot novada iedzīvotāji.

Reģionālā līmenī svarīgi ir radīt papildus mehānismus NVO atbalstam, kā arī veicināt NVO vienojošas aktivitātes, pieredzes apmaiņa pēc darbības jomām.

Tūrisma gadatirgus Subatē, 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Viktorīna jauniešiem "Es mīlu tevi, Latvija", 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Piena svētki Naujienē, 2019 (Foto Olga Kuzmina)

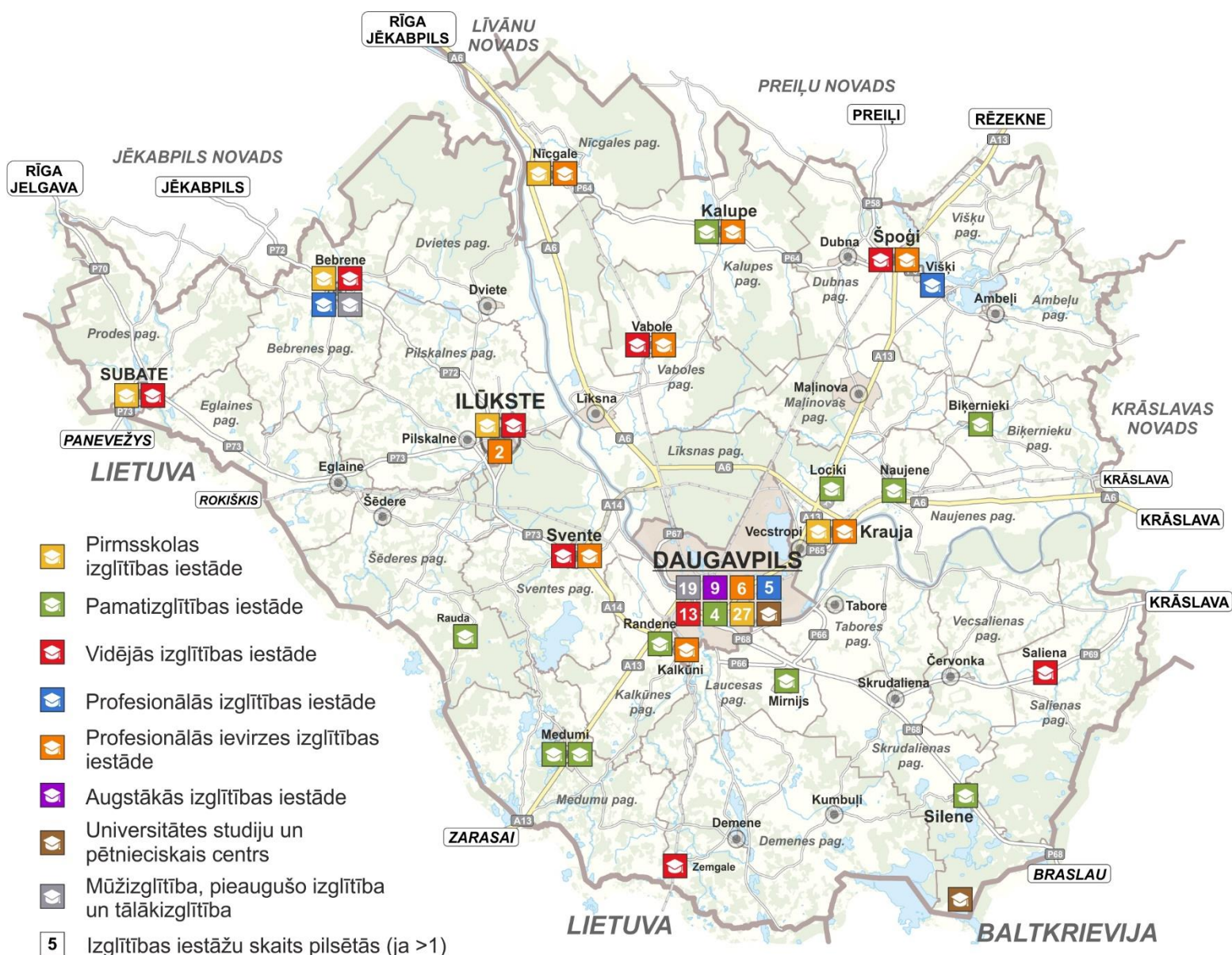
Tabores pagasta senioru svētki (Daugavpils novada pašvaldības arhīvs)

1.3. Izglītība

Augšdaugavas novadā izglītības pakalpojumus nodrošina 25 izglītības iestādes un to struktūrvienības vairākos izglītības līmeņos – pirmsskolas, sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas, profesionālās, speciālās, profesionālās ievirzes, interešu izglītības (Tabula 5). Plašs izglītības pakalpojumu klāsts, t.sk. augstākā izglītībā, tiek nodrošināts Daugavpils pilsētā. (Attēls 9)

TABULA 5. Augšdaugavas novada izglītības iestādes

Pirmsskolas izglītība	Pamatskolas un vidusskolas	Profesionālās ievirzes izglītība
1) Ilūkstes PII "Zvaniņš", t.sk. <ul style="list-style-type: none"> ○ Subates filiāle ○ Bebrenes filiāle 2) Nīcgales PII "Sprīdītis" 3) Naujenes PII "Rūķītis" Pirmsskolas izglītības grupas pie izglītības iestādēm: <ul style="list-style-type: none"> • Randenes pamatskola • Kalupes pamatskola • Biķernieku pamatskola • Lāču pamatskola • Silenes pamatskola • Medumu pamatskola • Laucesas pamatskola • Salienas vidusskola • Špoģu vidusskola • Zemgales vidusskola • Sventes vidusskola • Vaboles vidusskola • Medumu speciālā pamatskola 	1) Randenes pamatskola 2) Kalupes pamatskola 3) Biķernieku pamatskola 4) Lāču pamatskola 5) Naujenes pamatskola 6) Silenes pamatskola 7) Medumu pamatskola 8) Laucesas pamatskola 9) Ilūkstes Raiņa vidusskola 10) Salienas vidusskola 11) Špoģu vidusskola 12) Zemgales vidusskola 13) Sventes vidusskola 14) Vaboles vidusskola	1) Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola 2) Ilūkstes novada sporta skola 3) Daugavpils novada Sporta skola 4) Naujenes Mūzikas un mākslas skolas 5) Špoģu Mūzikas un mākslas skola, t.sk.: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kalupes mācību punkts ○ Vaboles mācību punkts ○ Kalkūnes mācību punkts ○ Nīcgales mācību punkts
Speciālā izglītība	Profesionālā izglītība	Interešu izglītība
1) Medumu speciālā pamatskola 2) Raudas internātpamatskola	1) Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola 2) Daugavpils Būvniecības tehnikuma izglītības programmas īstenošanas vieta "Višķi"	1) Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs

ATTĒLS 9. Izglītības iestādes

TABULA 6. Izglītojamo skaita izmaiņas Augšdaugavas novada izglītības iestādēs

Nr. p.k.	Izglītības iestāde	2016./ 2017.	2017./ 2018.	2018./ 2019.	2019./ 2020.	2020./ 2021.	Tendence, salīdzinot ar 2017.g.
1.	Ilūkstes pirmsskolas izglītības iestāde "Zvaniņš"	206	207	205	199	210	↑
2.	Nīcgales pirmsskolas izglītības iestāde "Sprīdītis"	28	29	34	30	26	→
3.	Naujenes pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķītis"	180	185	179	176	172	↓
4.	Medumu speciālā pamatskola	118	100	96	85	83	↓
5.	Raudas internātpamatskola	32	30	28	14	15	↓
6.	Randenenes pamatskola (t.sk. PII)	86	86	77	74	73	↓

Nr. p.k.	Izglītības iestāde	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	Tendence, salīdzinot ar 2017.g.	
7.	Kalupes pamatskola (t.sk. PII)	88	85	84	71	87	→	
8.	Biķernieku pamatskola (t.sk. PII)	90	87	74	82	90	→	
9.	Lāču pamatskola (t.sk. PII)	116	122	142	125	144	↑	
10.	Naujenes pamatskola	113	100	95	87	88	↓	
11.	Silenes pamatskola (t.sk. PII)	71	68	73	68	68	→	
12.	Medumu pamatskola (t.sk. PII)	63	59	52	47	49	↓	
13.	Laucesas pamatskola (t.sk. PII)	103	98	92	90	91	↓	
14.	Salienas vidusskola (t.sk. PII)	148	144	136	141	141	↓	
15.	Špoģu vidusskola (t.sk. PII)	352	350	330	320	338	↓	
16.	Zemgales vidusskola (t.sk. PII)	171	168	173	163	154	↓	
17.	Sventes vidusskola (t.sk. PII)	190	200	172	177	167	↓	
18.	Vaboles vidusskola (t.sk. PII)	93	114	123	109	118	↑	
19.	Ilūkstes Raiņa vidusskola	620	581	520	471	450	↓	
20.	Bebrenes vispārīzglītojošā un profesionālā vidusskola	Vispārējās izglītības programmas	111	93	82	65	47	↓
		Profesionālās izglītības programmas	67	54	68	72	96	↑
21.	Daugavpils Būvniecības tehnikums, Izglītības programmas īstenošanas vieta "Višķi"	227	232	244	171	65	↓	
22.	Špoģu mūzikas un mākslas skola	188	189	183	179	180	↓	
23.	Ilūkstes mūzikas un mākslas skola	137	159	168	151	146	↑	
24.	Ilūkstes novada Sporta skola	311	327	287	316	327	↑	
25.	Ilūkstes Bērnu un jauniešu centrs	107	109	104	98	93	↓	
26.	Naujenes mūzikas un mākslas skola	144	146	146	148	144	→	
27.	Daugavpils novada Sporta skola	219	230	247	172	183	↓	

Pirmais zvans Ilūkstes Raiņa vidusskolā, 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Iepazīstam profesijas, 2019. (Ingridas Poļeģoško foto)

1.4. Sports un aktīvā atpūta

Augšdaugavas novadā sabiedrībai pieejami dažādi sporta pasākumi, dažādas aktivitātes un treniņu iespējas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem, modernizēta sporta infrastruktūra un materiāltehniskā bāze (Attēls 10).

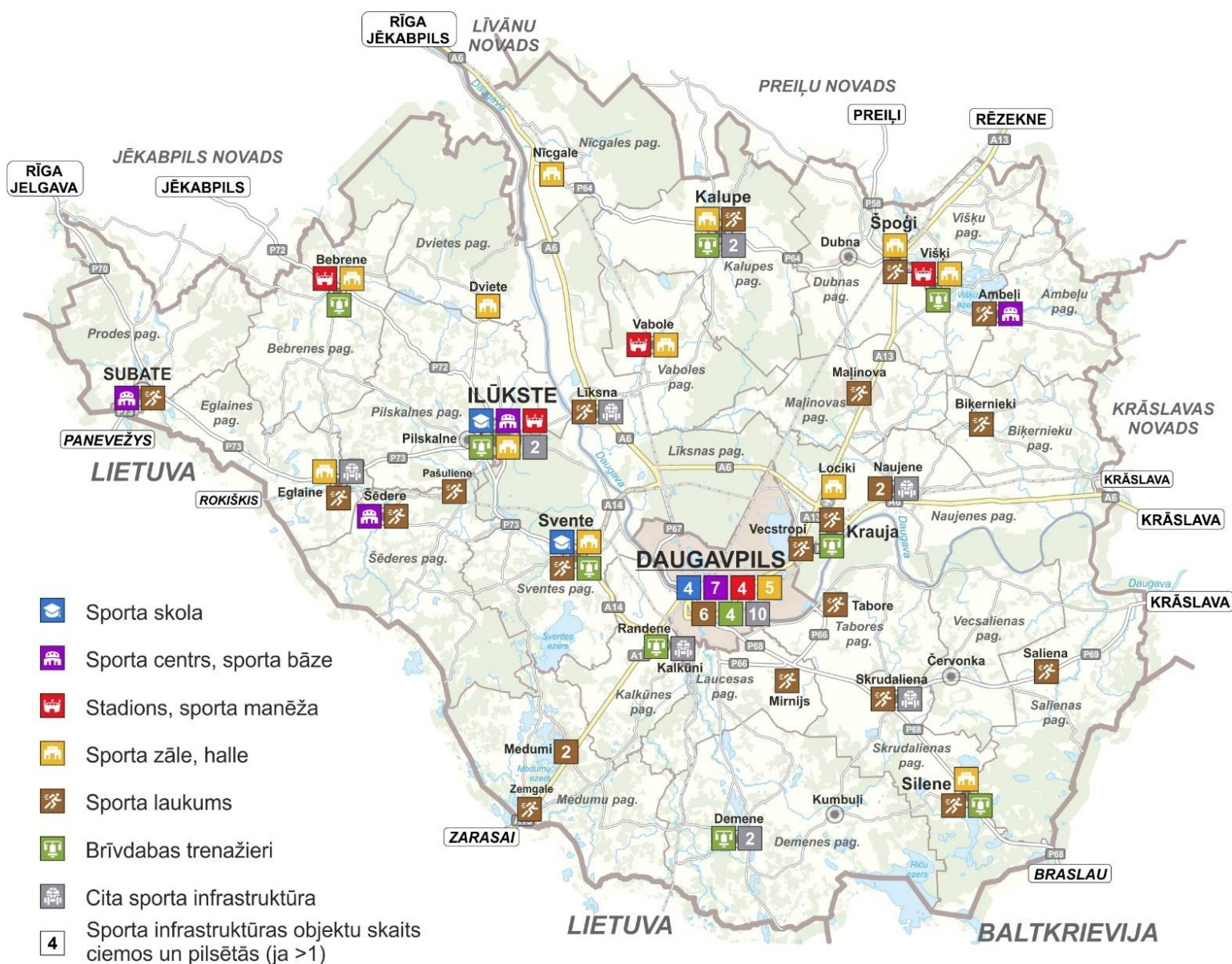
Par sporta aktivitāšu plānošanu un norisi atbild Ilūkstes novada sporta centrs un Daugavpils novada domes Sporta nodaļa. Sporta pasākumus pagastos organizē pagastu pārvaldes. Plašākā sporta infrastruktūra pieejama Ilūkstē – jaunuzbūvētais Ilūkstes novada sporta centrs un rekonstruētais Ilūkstes sporta stadions, kā arī Špoģos, Višķos, Kalupē u.c.

Sporta izglītību Augšdaugavas novadā nodrošina un attīsta Ilūkstes novada sporta skola un Daugavpils novada sporta skola.

Iedzīvotājiem ir iespējams nodarboties ar fiziskām aktivitātēm visos novada pagastos, kuros pieejama dažāda veida sporta infrastruktūra. Lielākoties infrastruktūras objekti ir piesaistīti izglītības iestādēm.

Dažādas sporta biedrības, uzņēmumi un iedzīvotāju biedrības ar kopīgu darbu veicina sporta aktivitātes Augšdaugavas novadā:

- ◇ Biedrība "Groz" – basketbols,
- ◇ Biedrība "VK Olimpija" – vieglatlētika,
- ◇ Biedrība "VK LOTOS" – volejbols,
- ◇ Biedrība "Latgales volejbola apvienība" – volejbols,
- ◇ SIA "Rāznas līcis" – florbols,
- ◇ Biedrība SSK "Bebra" – velobraukšana, slēpošana,
- ◇ Biedrība "Subatieši – sanākam, domājam, darām" – īsteno projektus un pasākumus kultūrā, sportā, tūrismā,
- ◇ Biedrība "Ildra" – sporta aktivitātes cilvēkiem ar īpašām vajadzībām,
- ◇ Biedrība "Moto Ilūkste" – motokross,
- ◇ Biedrība "Sporta klubs "Bruņinieks",
- ◇ Biedrība – Daugavpils rajona futbola klubs "Gādība",
- ◇ Biedrība-futbola klubs "Laucece",
- ◇ Biedrība-Daugavpils rajona vieglatlētikas klubs "Olimpija",
- ◇ Sabiedriskā organizācija sporta klubs „Beibuki”.

ATTĒLS 10. Sporta infrastruktūra

Augšdaugavas novadā ir plašs aktīvās atpūtas piedāvājums – pieejamas tādas aktivitātes kā laivošana, jāšana, velobraukšana, kalnu slēpošana, peintbols, izpletņlēcšana, lidošana ar deltaplānu, orientēšanās, vindsērfings u.c.

Tālākajā novada attīstībā vēlams saglabāt visus esošos novada čempionātus, kompleksos pasākumus, Latvijas čempionātu svarbumbu celšanā, čempionātu armvrestlingā, MTB maratonu, velokrosu, zemledus makšķerēšanas čempionātu, ģimeņu skrējieni, sporta svētkus u.c.

Daugavpils novada sievietes basketbola komanda, 2020
(Daugavpils novada pašvaldības arhivs)

Daugavpils novada volejbola komanda, 2020 (Daugavpils novada pašvaldības arhivs)

Aktivitātes speciālistu vadībā pieaugušajiem un bērniem kopš 2015.gada notiek Ilūkstes novada Sporta skolas Sporta centra peldbaseinā, 2018.gads, (Ilūkstes novada pašvaldības arhivs)

Ilūkstes hokeja komanda "Ledus lāči" (Ilūkstes novada pašvaldības arhivs)

CSDD rīkotais Jauno satiksmes dalībnieku forums 2019.gadā, Daugavpilī. Ilūkstes Raiņa vidusskolas un Bērnu jauniešu centra interešu izglītības pulciņa "Velo pulciņš" dalībnieki, vad. V. Jasiņvičs. (foto autors: V. Rimša)

Izlaidums Ilūkstes novada Sporta skolā, 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhivs)

1.5. Kultūrvide

Augšdaugavas novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuros darbojas amatiermākslas kolektīvi, regulāri tiek organizēti dažādi pasākumi, nodrošinot pilnvērtīgu kultūras dzīvi un aktivitātes novada iedzīvotājiem.

Augšdaugavas novada kultūras centri:

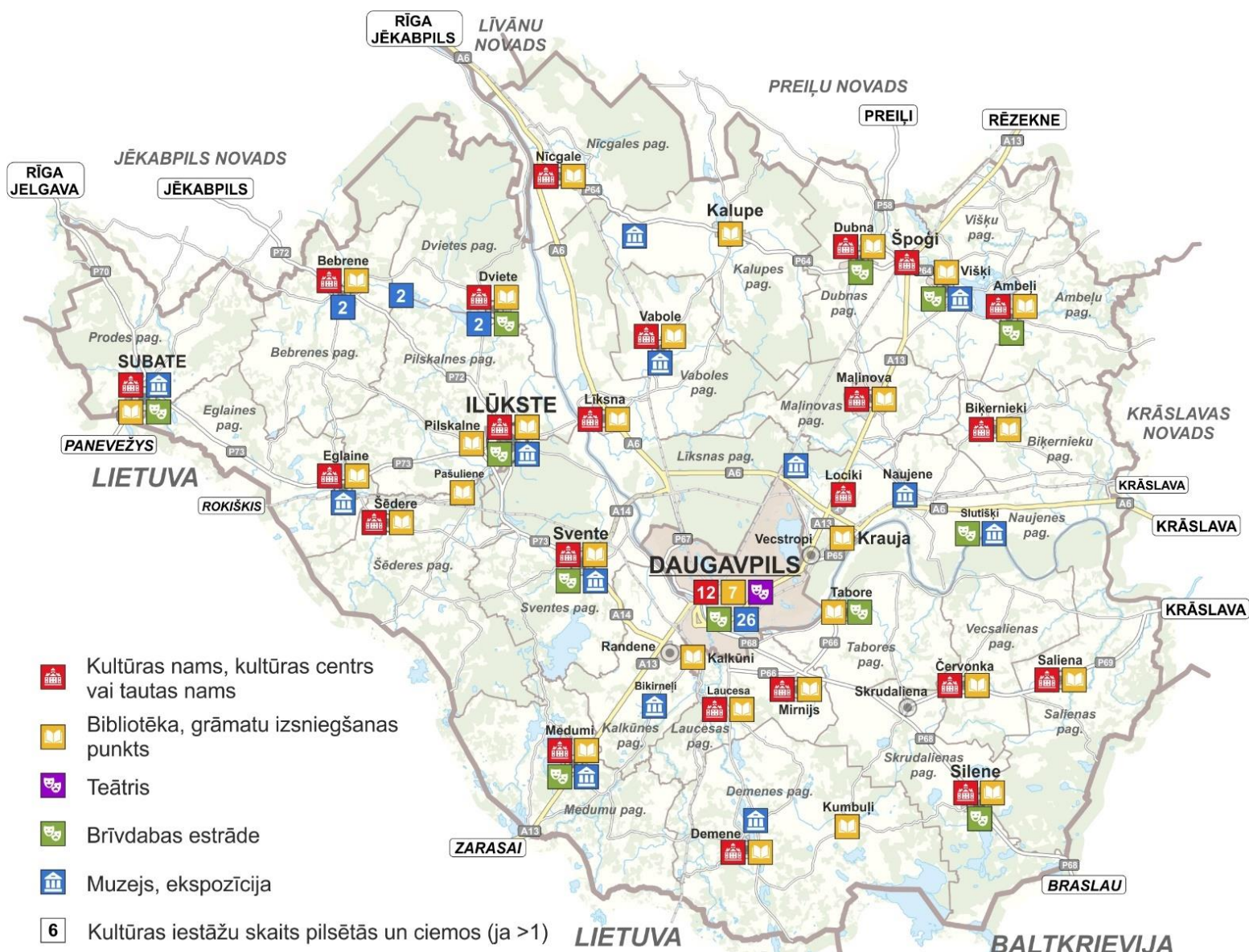
1) Ambeļu kultūras nams,	17) Salienas kultūras nams,
2) Bebreņu kultūras nams,	18) Silenes kultūras nams,
3) Biķernieku kultūras nams,	19) Subates Kultūras un tūrisma centrs,
4) Daugavpils novada Kultūras centrs
"Vārpa" (Daugavpilī),	20) Sventes Tautas nams,
5) Demenes kultūras nams,	21) Šederes pagasta kultūras nams,
6) Dubnas pagasta kultūras nams,	22) Vaboles kultūras nams,
7) Dvietes pagasta kultūras nams,	23) Vecsalienas pagasta klubs (Červonkā),
8) Eglaines pagasta kultūras nams,	24) Višķu pagasta Sabiedriskais centrs
(Špoģos).
9) Ilūkstes Kultūras un mākslas centrs,	
10) Laucesas pagasta kultūras nams
(Mirnijā),	Vairākos pagastos, kur kultūras centri nav
kā atsevišķas iestādes, darbojas kultūras
pasākumu organizatori:
11) Līksnas pagasta kultūras nams,	1) Tabores pagastā,
12) Maļinovas pagasta saieta nams,	2) Kalkūnes pagastā.
13) Medumu pagasta Tautas nams,	3) Kalupes pagastā.
14) Naujenes kultūras centrs (Locikos),	
15) Nīcgales pagasta Tautas nams,	
16) Sabiedriskais centrs "Laucesa",	

Augšdaugavas novadā darbojas 89 amatiermākslas kolektīvi, kuru skaits pēdējos gados ir bijis nemainīgs, savukārt amatiermākslas kolektīvu dalībnieku skaits nedaudz samazinājies.

TABULA 7. Amatiermākslas kolektīvi Augšdaugavas novadā

Joma	Skaits (bij. Daugavpils novadā)	Skaits (bij. Ilūkstes novadā)	KOPĀ
tautas deju kolektīvi	7	4	11
vokālie ansambļi	21	4	25
amatierteātri	7	2	9
folkloras kopas	6	1	7
koris	1	1	2
mūsdienu deju kolektīvi	12	6	18
interēšu kopas	11		11
lietišķās mākslas studijas	1		1
pūtēju orķestris	1		1
cits	4		4

Augšdaugavas novadā esošie kultūras nami, kultūras centri vai tautas nami, bibliotēkas, brīvdabas estrādes, muzeji un ekspozīcijas shematiski attēlotas Attēls 11.

ATTĒLS 11. Kultūras iestāžu infrastruktūra

2020. gadā Augšdaugavas novadā ir 26 publiskās **bibliotēkas**, kas ir būtiskas pakalpojumu sniedzējas vietējiem iedzīvotājiem un ir saglabājamās esošajā apjomā tālākajā novada attīstībā. 2020. gadā kopējais bibliotēku pakalpojumu lietotāju skaits bija nepilni 7300.

Augšdaugavas novada publiskās bibliotēkas⁸:

1) Ambelu pagasta bibliotēka,	4) Dubnas pagasta bibliotēka,
2) Biķernieku pagasta bibliotēka,	5) Ilūkstes novada centrālā bibliotēka
3) Demenes pagasta bibliotēka,	un:

⁸ Kulturasdati.lv

- a. Ilūkstes pilsētas bērnu bibliotēka,
- b. Bebrenes pagasta bibliotēka,
- c. Dvietes pagasta bibliotēka,
- d. Eglaines pagasta bibliotēka,
- e. Pilskalnes bibliotēka,
- f. Šēderes bibliotēka,
- 6) Kalkūnes pagasta bibliotēka,
- 7) Kalupes pagasta bibliotēka,
- 8) Laucesas pagasta bibliotēka,
- 9) Laucesas pagasta Mirnija bibliotēka,
- 10) Līksnas pagasta bibliotēka,
- 11) Maļinovas pagasta bibliotēka,
- 12) Medumu pagasta bibliotēka,
- 13) Naujenes tautas bibliotēka,
- 14) Nīcgales pagasta tautas bibliotēka,
- 15) Salienas pagasta bibliotēka,
- 16) Skrudalienas pagasta Silenes bibliotēka,
- 17) Sventes pagasta bibliotēka,
- 18) Tabores pagasta bibliotēka,
- 19) Vaboles pagasta bibliotēka,
- 20) Višķu pagasta bibliotēka.

Augšdaugavas novadā darbojas vairāki grāmatu izsniegšanas punkti, kas veicina pakalpojumu pieejamību novada iedzīvotājiem.

Bibliotēkas ir izveidotas 16 izglītības iestādēs⁹:

- 1) Bebrenes vispārizglītojošās un profesionālās vidusskolas bibliotēka,
- 2) Biķernieku pamatskolas bibliotēka,
- 3) Ilūkstes Raiņa vidusskolas bibliotēka,
- 4) Laucesas pamatskolas bibliotēka (Mirnijā),
- 5) Lāču pamatskolas bibliotēka (Locikos),
- 6) Medumu pamatskolas bibliotēka,
- 7) Medumu speciālās pamatskolas bibliotēka,
- 8) Naujenes pamatskolas bibliotēka,
- 9) Randenes pamatskolas bibliotēka,
- 10) Raudas internātpamatskolas bibliotēka,
- 11) Salienas vidusskolas bibliotēka,
- 12) Silenes pamatskolas bibliotēka,
- 13) Sventes vidusskolas bibliotēka,
- 14) Špoģu vidusskolas bibliotēka,
- 15) Vaboles vidusskolas bibliotēka,
- 16) Zemgales vidusskolas bibliotēka.

Bibliotēkas veic iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina informācijas pieejamību un tās izmantošanu iedzīvotājiem. Visās bibliotēkās ir iespējams izmantot brīvpieejas datorus un bezvadu internetu, dažādas datu bāzes (Letonika, Lursoft), elektronisko katalogu, kartotēkas, novadpētniecības krājumus. Tāpat lietotājiem ir iespējas bez maksas skatīties latviešu filmas. Bibliotēkas ik gadu abonē aktuālo periodiku – avīzes un žurnālus atbilstoši lasītāju interesēm, kā arī regulāri atjauno un papildina grāmatu fondu. Bibliotēkas īsteno arī krājuma apmaiņu pēc pieprasījuma un nodrošina iespēju izmantot starpbibliotēku pakalpojumus.

Bibliotēkas aktīvi iesaistās kultūras dzīves organizēšanā – regulāri tiek rīkoti lasīšanu un literatūru popularizējoši pasākumi (t.sk. izstādes par godu autoru jubilejām un, akcentējot kādu aktuālu

⁹ Kulturasdati.lv

tēmu, tiek rīkoti kopā sanāksšanas pasākumi lasītājiem). Ik gadu lasītājiem iespējams piedalīties lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija" un, izpildot programmas nosacījumus, doties kopīgā ekskursijā.

Augšdaugavas novadā atrodas vairāki muzeji, ekspozīcijas:

- ◇ "Krucifiksu ceļš" (Vaboles pag.) - fotogrāfiju kolekcija izstādē un DVD ieraksti, krucifiksu apskate dabā,
- ◇ Bebreņu bebra ekspozīcija (Bebrene, Bebreņu pag.),
- ◇ Dvietes pagasta novadpētniecības materiālu krātuve (Dviete, Dvietes pag.),
- ◇ Dzīvnieku anatomijas un fizioloģijas ekspozīcija (Bebrene, Bebreņu pag.),
- ◇ Ekspozīcija "Koka priekšmets Dvietes palienes sētā" ("Atāli", Bebreņu pag.),
- ◇ Ekspozīcija "Trauku laikmeta griežos" (Bebrene, Bebreņu pag.),
- ◇ Grāfu Plāteru – Zībergu kultūrvēsturiskais mantojums (izstāžu materiāli Skrindu dzimtas muzejā),
- ◇ Kara tehnikas kolekcija (Svente, Sventes pag.),
- ◇ Koka karošu ekspozīcija – Arvīda Sietkovska privātkolekcija (Šēderes pag.),
- ◇ Medumu pamatskolas muzejs (Medumi, Medumu pag.),
- ◇ Naujenes Novadpētniecības muzejs (Naujene, Naujenes pag.),
- ◇ Raiņa māja Berķenelē (Berķenele, Kalkūnes pag.),
- ◇ Selecionāra P.Sukatnieka muzejs (Dviete, Dvietes pag.),
- ◇ Skrindu dzimtas muzejs (Vabole, Vaboles pag.),
- ◇ Subates muzejs (Subate),
- ◇ Vaboles muižas angļu stila ainavu parks (apskate brīvā dabā),
- ◇ Vecā Stendera muzejs (Eglaine, Eglaines pag.),
- ◇ Vēstures un seno lietu krātuve "Sēļu istaba" (Ilūkste),
- ◇ Višķu tehnikuma muzejs (Višķu tehnikums, Višķu pag.),
- ◇ Z/S "Egles" senlietu privātkolekcija "Zemnieka dvēseles prieks" ("Egles", Rasnači, Kalupes pag.).

Augšdaugavas novadā esošajām **brīvdabas estrādēm** Slutišķu un Tabores estrāžu stāvoklis novērtēts kā labs, Ambeļu, Dubnas, Medumu, Sventes estrāžu stāvoklis novērtēts kā apmierinošs, savukārt Silenē kā slikts. Papildus minētajām estrādes atrodas arī Dvietē un Subatē Subates estrāde ir sliktā stāvoklī, nepieciešama tās atjaunošana, kas reizē būtu kā publiskās telpas (kā atpūtas un tūrisma vietas) Subatē attīstība. Ilūkstes estrādes būvniecība iepriekšējā periodā bijis viens no vērienīgākajiem projektiem.

1.6. Veselības aprūpe un veicināšana

Augšdaugavas novada iedzīvotājiem veselības aprūpes pakalpojumi pieejami:

- ◇ Ilūkstes pilsētā SIA „Veselības centrs „Ilūkste”” ambulatorā nodaļā jeb poliklīnikā un tās struktūrvienībās:
 - Eglaines feldšerpunktā,
 - Šēderes feldšerpunktā,
 - Dvietes feldšerpunktā,
 - Bebrenes feldšerpunktā,
- ◇ Subates pilsētā SIA “Veselības un sociālās aprūpes centrs “Subate””,
- ◇ 13 ģimenes ārsta prakses,
- ◇ 3 zobārstniecības ārsta prakses,
- ◇ Feldšeru – vecmāšu punkts:
 - Ambeļos,
 - Maļinovā,
 - Dubnā,
 - Sventē,
 - Salienā,
 - Medumos,
 - Vecsalienā,
 - Līksnā.

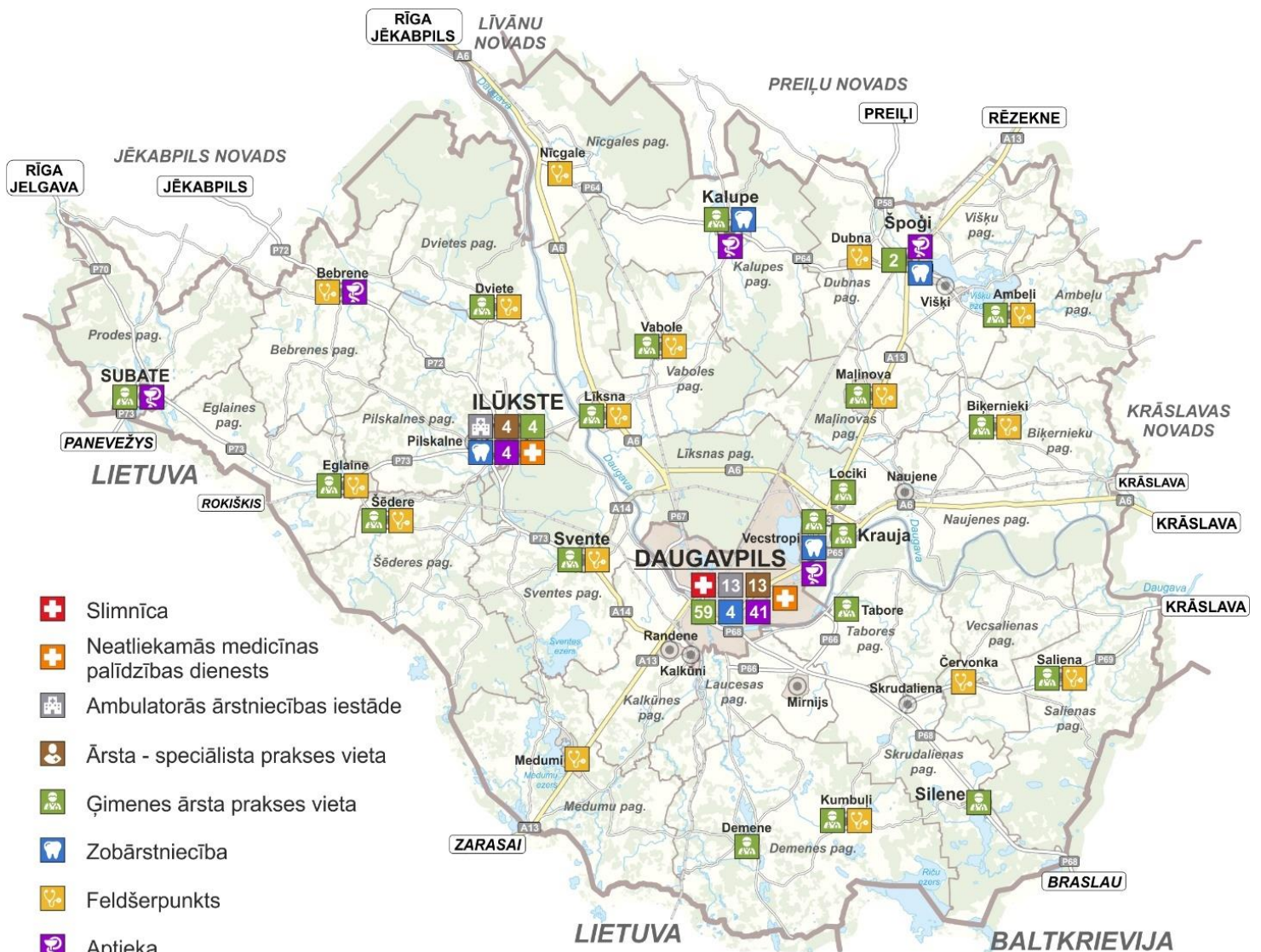
Vienlaikus atzīmējams, ka plašs veselības aprūpes pakalpojumu klāsts pieejams Daugavpilī (t.sk. SIA “Grīvas poliklīnika”, SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca” Daugavpilī u.c.). Daugavpils reģionālā slimnīca ir IV līmeņa daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības ārstniecības iestāde, kurā ārstē ne tikai Daugavpils pilsētas un novada, bet arī visa Latgales reģiona iedzīvotājus.

Tāpat būtiska ir aptieku pieejamība – Augšdaugavas novadā astoņas aptiekas, savukārt Daugavpilī ir vairāk kā 40 aptieku,

2017.-2019. gadā tika īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Ilūkstes novadā” un “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Daugavpils novadā”. To ietvaros iedzīvotājiem, t.sk. izglītojamiem, tika piedāvātas dažādas fiziskās un veselību veicinošas aktivitātes. Projekta mērķis Ilūkstes novadā bija uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem visiem novada iedzīvotājiem, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālas atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot pasākumus novada mērogā. Projekta mērķis Daugavpils novadā bija uzlabot un stiprināt iedzīvotāju fizisko un garīgo veselību, motivēt ikdienā nodarboties ar sportiskām aktivitātēm noguruma un stresa mazināšanai Daugavpils novadā deklarētos iedzīvotājus.

Kā sabiedrības veselībai būtiskas līdz šim īstenotās aktivitātes identificēts:

- ◇ Mobilā mammogrāfa izbraukumi novada iedzīvotāju skrīninga veikšanai,
- ◇ Asins donoru dienas novadā,
- ◇ Mobilā mammogrāfa izbraukumi novada iedzīvotāju plaušu caurskates papildus izmeklējumiem,
- ◇ Feldšeru-vecmāšu punktu renovēšana.

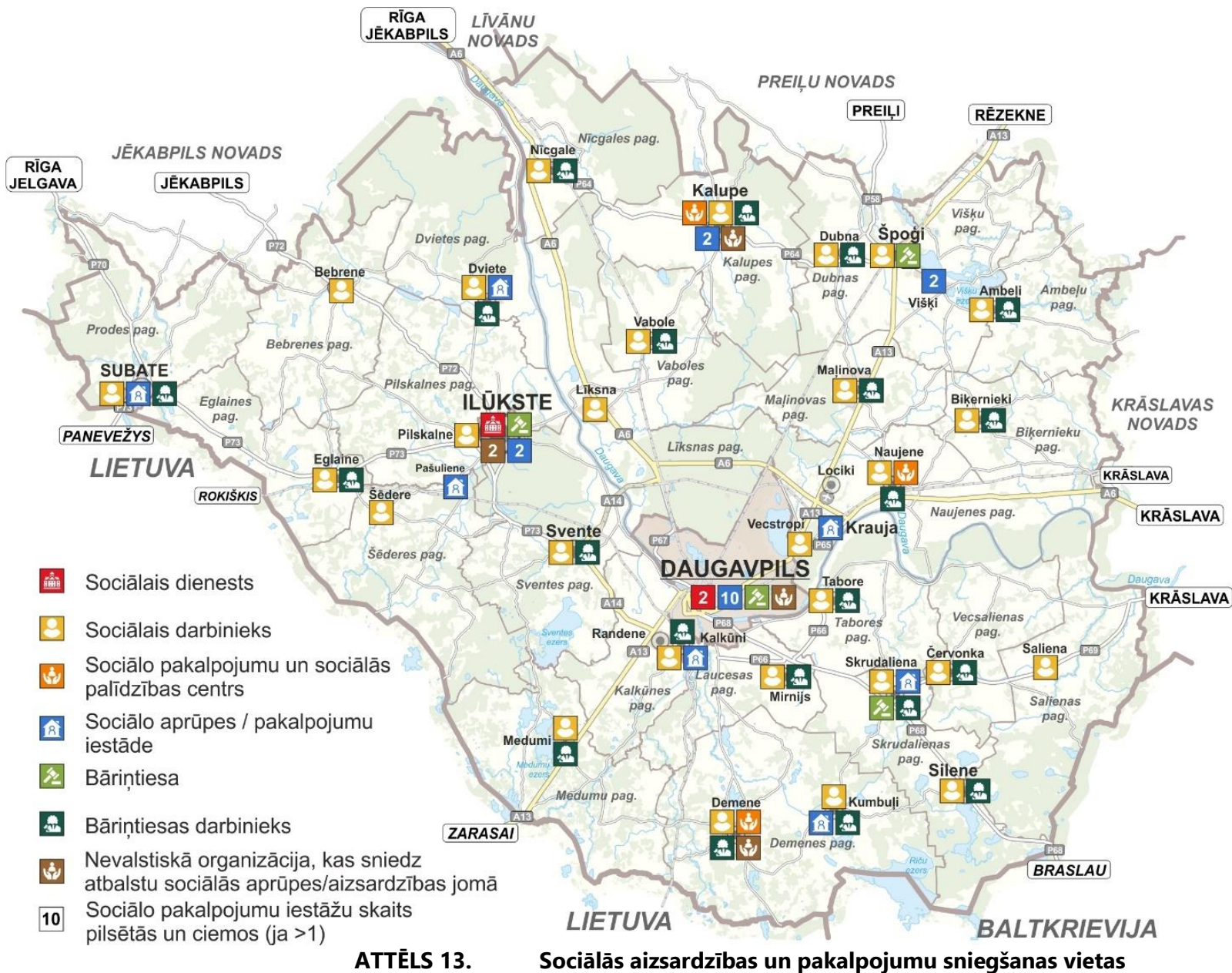
ATTĒLS 12. Veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietas

Augšdaugavas novada pašvaldība ir uzņemta **Latvijas Nacionālo veselīgu pašvaldību tīklā**. Pašvaldības darbošanās šajā tīklā uzlabo veselības aprūpes pieejamību novadā, kā arī veicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sporta attīstību. Nacionālā veselīgu pašvaldību tīkla mērķis ir sekmēt labās prakses piemēru, pieredzes un ideju apmaiņu starp pašvaldībām, atbalstīt pašvaldības un sniegt tām metodoloģisku atbalstu dažādu sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumu risināšanā lokālā līmenī, un paaugstināt pašvaldību darbinieku izglītību sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumos, tādējādi atbalstot veselības, labklājības un vienlīdzīgu iespēju attīstību reģionālajā līmenī.¹⁰

¹⁰ www.spkc.gov.lv

1.7. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība

Sociālais dienests ir pašvaldības izveidota iestāde, kuras darbības mērķis ir nodrošināt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu pašvaldības teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem, veicinot šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā. Sociālā dienesta darbs tiek organizēts Sociālajā dienestā Daugavpilī, Ilūkstē un visos Augšdaugavas novada pašvaldības pagastos, lielākoties pagastu pārvaldēs. Augšdaugavas novadā pieejamās Sociālā dienesta, Bāriņtīšanas un nevalstisko organizāciju, kas sniedz atbalstu sociālās aprūpes un aizsardzības jomā, pakalpojumu sniegšanas vietas shematiski parāda Attēls 13.

Augšdaugavas novadā atrodas vairāki **sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji**, kuri sniedz dažādus sociālos pakalpojumus, t.sk.:

- ◇ Valsts Sociālās aprūpes centra (VSAC) "Latgale" filiāle "Latgale" (Kalupes pag.),
- ◇ VSAC "Latgale" filiāle "Latgale" (Kalkūnes pag.),
- ◇ SIA "Veselības centrs Ilūkste":
 - sociālās aprūpes nodaļa Ilūkstē,
 - sociālās aprūpes nodaļa Subatē,
 - pansionāts "Mūsmājas "Dižkoks"" Dvietē (Dvietes pag.),
- ◇ Višķu sociālās aprūpes centrs (Višķu pag.),
- ◇ Grupu dzīvokļu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem (Pašulīene 4, Šēderes pagasts),
- ◇ Specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem (Kastaņu iela 38, Ilūkste),
- ◇ Sociālā atbalsta un aprūpes centrs "Avots"(Naujenes pag.),
- ◇ Sociālo pakalpojumu centrs "Pīlādzis" (Kalupes pag.),
- ◇ Dienas aprūpes centrs (Višķu pag.),
- ◇ Aprūpe mājās (bāzējas Daugavpilī),
- ◇ Krīzes centrs (Kalupes pag.),
- ◇ Ilūkstes dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem „Fēnikss” (Ilūkste),
- ◇ Subates Romas katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde "Miera nams" (Subate).

Vairākas nevalstiskās organizācijas sniedz ievērojamu pienesumu sociālā aizsardzībā un aprūpē, t.sk.:

- ◇ Latvijas Sarkanā Krusta Daugavpils un Ilūkstes novadu komiteja (Ilūkste),
- ◇ Invalīdu biedrība "Ildra" (Ilūkste),
- ◇ Daugavpils un Ilūkstes partnerība "Kaimiņi" (Daugavpils),
- ◇ Kopienu atbalsta centrs "Vitrāža" (Kalupes pag.),
- ◇ Demenes sociālā atbalsta centrs (Demenes pag.).

Brīvprātīgo darbība ir aktīva vairākās jomās, t.sk.:

- ◇ Asins donoru kustība,
- ◇ Humānās palīdzības sadale vientuļiem senioriem,
- ◇ LSK Pirmās palīdzības apmācības skolēniem,
- ◇ Augstskolu Sociālā darba studentu prakses vadīšana,
- ◇ Darbinieku personīgā transporta piedāvāšana klientu sociālo problēmu risināšanā,
- ◇ Darbinieku dalība sabiedrisko organizāciju pasākumos,
- ◇ Pasākumu vadīšana bērnu vasaras nometnēs.

Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs, pansijas „Mūsmājas „Dižkoks”” izveidošana Dvietē, 2017.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Ilūkstes 1. vidusskolas skolēnu tikšanās ar pansijas „Mūsmājas „Dižkoks”” iemītniekiem, 2018.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Mobilās aprūpes vienība, 2020 (Foto Guntis Kamniskis)

TABULA 8. Pēdējos gados īstenotie uzlabojumi sociālo pakalpojumu sniegšanā Augšdaugavas novadā

Daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs	Nozīmīgākais 2017. gadā īstenotais projekts ir "Daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centra izbūve Dvietē", bijušās Dvietes pamatskolas ēkā, izveidojot pansiju "Mūsmājas "Dižkoks"". Pansijā pieejami ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.
Mobilā aprūpes vienība	2019. gadā tika izveidota Mobilās aprūpes vienība, kas sniedz un organizē sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā vientuļām pensijas vecuma personām, personām ar invaliditāti, personām ārkārtas gadījumos (pēc smagām operācijām, saslimšanām u.c.), kuras funkcionālo traucējumu dēļ nespēj patstāvīgi veikt ikdienas mājas darbus vai pašaprūpi, dzīvo vienas.
Krīzes centrs	2021. gadā dibināta Sociālā dienesta struktūrvienība, kuras mērķis nodrošināt pagaidu dzīvojamo platību un sociālā darba veikšanu, maznodrošinātām vai sociāli neaizsargātām personām un ģimenēm, ģimenēm ar bērniem, daudz bērnu ģimenēm, bāreņiem, personām vai

	<p>ģimenēm, kas nonākušas krīzes situācijā, personām, kas atbrīvojušās no ieslodzījuma vietas, kas saskaņā ar likumu „Par dzīvojamo telpu īri” ir izliktas no dzīvojamās platības vai nav nodrošinātas ar dzīvojamo telpu platību.</p> <p>Ar 2020. gadu izbeigta Ģimenes atbalsta un krīzes centra Šēderē, Skolas ielā 11-2 darbība, tā vietā izveidots krīzes dzīvoklis.</p>
Jauniešu māja	<p>2020. gadā uz Sociālās aprūpes un atbalsta centra (SAAC) “Avots” bāzes Daugavas ielā 2, Kraujā, Naujenes pagastā izveidota jauniešu māja, kuras mērķis ir nodrošināt ģimenisko vidi ārpusģimenes aprūpes iestādēs esošiem bērniem, lai sagatavotu patstāvīgai dzīvei ārpus ārpusģimenes aprūpes iestādes, pēc pilngadības sasniegšanas.</p>
Ģimenes asistenta pakalpojums	<p>Kopš 2020. gada oktobra Sociālais dienests nodrošina atbalsta personas jeb ģimenes asistenta pakalpojumu, kura mērķis ir veicināt ģimenēm sociālo prasmju uzlabošanu gadījumos, kad vecāki nepietiekami nodrošina bērna vajadzības.</p> <p>Ģimenes asistenta uzdevums ir veicināt ģimeņu ar bērniem, kurām nav pietiekamas prasmes un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē, ir novērots sadzīves prasmju trūkums, dzīves kvalitātes un spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt, iekļauties sabiedrībā uzlabošanas, attīstīt spējas ģimenei palīdzēt pašiem sev. Ģimenes asistents ģimenei parāda, izskaidro, motivē, iedrošina, palīdz, atbalsta utt. Noteicošais darba instruments ir komunikācija. Darba fokuss vērsts uz ģimenes vajadzībām, kur lēmumu pieņem pati ģimene.</p>
Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums	<p>2020. gadā uz SAAC “Avots” bāzes Daugavas ielā 2, Kraujā, Naujenes pagastā ir izveidots ģimeniskās videi pietuvināts pakalpojums (ĢVPP), kura pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpi mazās grupās tādā veidā, kas līdzinās autonomas ģimenes apstākļiem ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas.</p>
Sociālās rehabilitācijas centrs bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem	<p>2020. gadā Daugavas ielā 2, Kraujā, Naujenes pagastā izveidots SAAC “Avots”, kurā bērniem ar FT nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi. Iegādāts multisensorās istabas aprīkojums, smilšu terapijas aprīkojums.</p>
Grupu dzīvokļi	<p>Izveidoti grupu dzīvokļi ar vietu skaitu 16 personām (seši dzīvokļi, Pašulīene 4, Šēderes pagasts).</p> <p>2021. gadā Nīcgales pagasta Nīcgalē, Skolas ielā 15 uzsākta grupu dzīvokļu izveide.</p>
Dienas aprūpes centrs pieaugušiem ar garīga rakstura	<p>Viškos 2019. gadā izveidots dienas aprūpes centrs, kura mērķis ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un</p>

<p>traucējumiem (GRT)</p>	<p>brīvā laika pavadīšanas iespējas personām ar GRT, personām ar invaliditāti.</p> <p>Daudzfunkcionālajā centrā "Skrudaliena" Miera iela 12, Skrudalienā, notiek vides pieejamības nodrošināšanas būvdarbi dienas aprūpes centra izveidei.</p> <p>Izveidots dienas aprūpes centrs ar vietu skaitu 14 personām (Kastaņu iela 38A, Ilūkstē), kur cilvēkiem ar GRT sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošana un uzturēšana, izbūvētas jaunas telpas. Izveidotas specializētās darbnīcas ar vietu skaitu 8 personām.</p> <p>2021. gadā Nīcgalē, Skolas ielā 15 uzsākta specializēto darbnīcu pieaugušām personām ar GRT izveide.</p>
<p>Specializētais transports</p>	<p>Kopš 2020. gada janvāra Ilūkstē pieejams specializētā transporta pakalpojums- Sociālā dienesta rīcībā ir automašīna, kas aprīkota ar vietu cilvēku pārvadāšanai ratiņkrēslā un ierīci ratiņkrēsla ievietošanai salonā.</p>

Iedzīvotājiem pieejama informācija par iespēju saņemt vairākus **valsts apmaksātus** sociālos pakalpojumus:

- ◇ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (personām ar funkcionāliem traucējumiem, politiski represētām personām, no psihoaktīvām vielām atkarīgām personām u.c.),
- ◇ ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (bērniem bāreņiem, bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem, pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem),
- ◇ asistenta pakalpojums pašvaldībā,
- ◇ psihologa pakalpojums personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim,
- ◇ tehniskie palīglīdzekļi.

Ilūkstē darbojas biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" Daugavpils-Ilūkstes novadu komiteja.

Bērnu tiesību aizsardzība

Bāriņtiesas darbinieki pieņem apmeklētājus lielākajā daļā pagastu, bijušā Ilūkstes un Daugavpils novada Bāriņtiesas atrodas Ilūkstē un Skrudalienā (Attēls 13).

2020. gadā Augšdaugavas novadā ir 24 audžuģimenes (no tām 20 bijušā Daugavpils novadā, 4 – Ilūkstes novadā). Pēdējo gadu laikā vērojams pakāpenisks audžuģimeņu skaita pieaugums. Pašvaldība pēc savas iniciatīvas īsteno dažādus sociālās palīdzības atbalsta pasākumus audžuģimenēm – ikmēneša pabalsts bērna uzturam, atlīdzība par audžuģimeņu pienākumu pildīšanu.

1.8. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām

Augšdaugavas novadā ir svarīgi veidot sociāli iekļaujošu vidi dažādām minoritātēm, neaizsargātām sabiedrības grupām, mazināt diskrimināciju, sekmēt dzimumu līdztiesību. Arvien aktuālāka kļūst iekļaujošā izglītība un iestādēs kopumā trūkst to atbalstošas infrastruktūras un speciālistu. Pieaug to skolēnu skaits, kam nepieciešams atbalsts, un kopumā tas ir pozitīvi vērtējams, jo vairāk izglītojamie ar funkcionāliem vai cita veida traucējumiem izvēlas mācīties tuvāk dzīvesvietai, izvēlas viņu attīstībai atbilstošāku vidi u.tml. Viedokļu līderi akcentēja, ka trūkst atbalsta speciālistu - psihologu, karjeras konsultantu, speciālo pedagogu u.c.

Augšdaugavas novada Sociālais dienests un saistītās struktūras sniedz būtisku atbalstu neaizsargātāko sabiedrības grupu dzīves uzlabošanai – cilvēkiem ar invaliditāti, maznodrošinātām un trūcīgām personām, aprūpējamiem iedzīvotājiem u.tml. Taču, lai kopumā veidotu iekļaujošāku sabiedrību, vēlams tālākajā novada attīstībā turpināt un attīstīt atbalstu trim prioritārām mazaizsargātām mērķgrupām:

- ◇ bērni un jaunieši,
- ◇ ģimenes ar bērniem,
- ◇ seniori.

Atbalsts bērniem un jauniešiem

Par jauniešu jomas attīstību un koordināciju atbild Izglītības pārvalde – jaunatnes lietu speciālisti un projektu koordinators. Lielākajā daļā pagastu saistībā ar jaunatnes lietām darbojas viena atbildīgā persona.

Augšdaugavas novadā ir seši **bērnu un jauniešu centri** (Attēls 14):

- ◇ Višķu jauniešu centrs,
- ◇ Medumu jauniešu centrs,
- ◇ Kalkūnes jauniešu centrs,
- ◇ Naujenes jauniešu centrs,
- ◇ Kraujas jauniešu centrs,
- ◇ Ilūkstes novada jauniešu radošais kvartāls.

Papildus bērnu un jauniešu centriem novadā darbojas 14 **bērnu un jauniešu atbalsta vietas**, kas atrodas bibliotēku, skolu, kultūras namu u.c. pašvaldības struktūru paspārnē kā jauniešu istaba, dzīvoklis vai tml. (Attēls 14). Aktīvākās novada jauniešu biedrības ir:

- ◇ Silenes stariņi (Skrudalienas pag.),
- ◇ Demenes stariņi (Demenes pag.),
- ◇ Medumu cerība (Medumu pag.),
- ◇ Jāņoga (Kalkūnes pag.)
- ◇ VPJC (Višķu pag.),
- ◇ 19 naglas (Medumu pag.).
- ◇ Jubra (Ambeļu pag.),

ATTĒLS 14. Bērnu un jauniešu centru, atbalsta vietu izvietojums

Izglītības un zinātnes ministrijas [Jaunatnes organizāciju sarakstā](#) iekļauta biedrība "19 naglas", kas var pieteikties uz dažādu projektu finansējumu, iniciēt jauniešu līdzdalību sabiedriskās aktivitātes un īstenot Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras atbalstītos projektus. Šīs biedrības potenciāls turpmākajā darbībā attīstāms.

Koordinētai un mērķtiecīgai jomas attīstībai būtiski ir nozares plānošanas dokumenti. Bijušajā Daugavpils novada pašvaldībā izstrādāta Daugavpils novada jaunatnes politikas attīstības stratēģija 2018.-2024. gadam, kas izvērtējama un aktualizējama, ietverot bijušā Ilūkstes novada teritoriju.

Novadā ikgadēji tiek organizēti dažādi pasākumi: jauniešu salidojums, intelektuālo spēļu cikls, pieredzes apmaiņas braucieni, projektu konkurss "Attīsti sevi", jaunatnes noslēguma pasākums, tiek atbalstīta dalība tādos pasākumos kā "Ēnu diena", "Es mīlu tevi, Latvija", "Gudrs vēl gudrāks",

izstāde "Skola" u.c. Būtiska ir jauniešu pilsoniskā aktivitāte – jauniešu domju darbība, kas veicina skolēnu atbildības par sava novada attīstību u.c.

Atbalsts ģimenēm

Arvien lielāku lomu novada attīstībā ieņem ģimeņu atbalsta pasākumu organizēšana. Ģimenes ar bērniem ir viens no galvenajiem vietējās teritorijas attīstības priekšnosacījumiem, īpaši saskaroties ar sarukšanas procesiem. Neskatoties uz to, ka pašvaldības līdz šim jau ir nodrošinājušas dažādus pabalstus un cita veida pakalpojumus ģimenēm ar bērniem, tikai kopš 2017. gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) iniciētā konkursa "Ģimenei draudzīgākā pašvaldība" ietvaros, tika aktualizēts komplekss piedāvājums - pakalpojumu grozs ģimenēm ar bērniem. Konkursa mērķis ir vērtēt Latvijas pašvaldības, nosakot labākās, kuras nodrošina lielāko atbalstu, kā arī daudzveidīgākos un pieejamākos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem.

Jauniešu festivāls Ilūkstē, 2018.gads.(Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Daugavpils novada jaunatnes noslēguma pasākums, 2020 (foto Guntis Kaminskis)

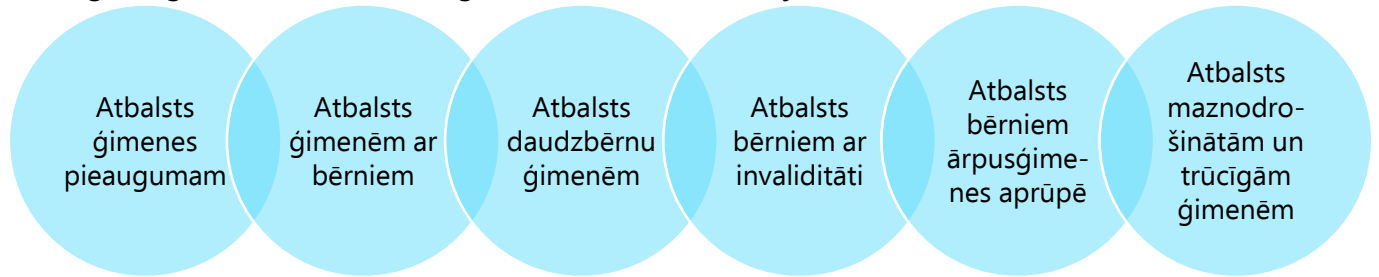

Ilūkstes novada Jauniešu domes sēde, 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Ilūkstes novada 10. Lasīšanas svētki, 2017.gads.(Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Augšdaugavas novadā atbalsts ģimenēm iedalāms sešās jomās (Attēls 15).

ATTĒLS 15. Atbalsta veidi ģimenēm Augšdaugavas novadā

Pieejams dažāda veida atbalsts, piemēram:

- ◇ Pirmsskolas izglītības iestādes pieejamas visiem – nav rindu,
- ◇ Bērna piedzimšanas pabalsts (vienreizējs), ja vismaz viens no vecākiem deklarēties pašvaldībā par bērnu 200-300 EUR,
- ◇ Brīvpusdienas 1.-4. klašu skolēniem (apmaksā valsts),
- ◇ Pašvaldība sedz 50% no ēdināšanas izmaksām 5.-9.klašu skolēniem (bij. Ilūkstes novadā), 100% - bij. Daugavpils novadā,
- ◇ Atbalsts skolēnu nodarbinātības veicināšanai vasarā u.c.¹¹

Atbalsts senioriem

Seniori ir nozīmīga iedzīvotāju grupa, tāpēc jāsekmē tādu iniciatīvu attīstība, kas veicina Augšdaugavas novada senioru kvalitatīvu un sabiedrībai noderīgu brīvā laika pavadīšanu, nodrošina socializēšanās iespējas, īpaši, starp paaudzēm. Svarīga ir savstarpējā palīdzība un atbalsts, nepieciešams mudināt seniorus nodarboties ar aktīvu un veselīgu dzīvesveidu.

Augšdaugavas novadā darbojas vairākas aktīvas senioru biedrības, interešu kopas un amatiermākslas kolektīvi, kas sekmē senioru iesaisti sabiedriskajā dzīvē:

- ◇ Ilūkstes novada pensionāru biedrība – Senioru aktivitāšu organizēšana, sadarbība, komunikācija,
- ◇ Labākie gadi (interesu kopa, neregistrēta) – Bebrene senioru kopa. Senioru dzīves apstākļu uzlabošana un aktīva brīvā laika pavadīšana,
- ◇ Sidrabrāsa (interesu kopa, neregistrēta) – Bebrene senioru klubs. Senioru aktivizēšana un iesaistīšana Bebrene pagasta sabiedriskajā dzīvē. Pagasta senioru dzīves kvalitātes uzlabošana,
- ◇ Senioru deju kolektīvs "Ozolzīle" (Ilūkste),
- ◇ Senioru vokālais ansamblis "Sarma" (Bebrene pag.),
- ◇ Senioru deju grupa "Saulespuķes" (Dvietes pag.),
- ◇ U.c.

¹¹ [Ilūkstes novads 2020, Vieta ģimenei](#), [Daugavpils novads 2020, Vieta ģimenei](#)

Pašvaldības īstenotā veselības veicināšanas projektā viena no mērķgrupām bija seniori, kam organizēti vairāki uz tiem orientēti pasākumi, piemēram, Sporta spēles senioriem, radošās darbnīcas Ilūkstē u.c.

Sociālā dienesta pārraudzībā ir seniori ar invaliditāti, maznodrošinātā vai trūcīgās personas statusu. Vairāk uzmanības jāvelta vientuļajiem senioriem un tiem, kas neietilpst nevienā no iepriekšminētajām grupām. Būtiska ir vietējās sabiedrības un brīvprātīgo iesaiste, regulārs atbalsts senioru biedrībām un interešu kopām, veicinot visu senioru vajadzību apzināšanu un atbalsta sniegšanu.

1.9. Drošība un civilā aizsardzība

Daugavpils pilsēta kopā ar Daugavpils novadu un Ilūkstes novadu ir izveidojušas apvienoto civilās aizsardzības komisiju. Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas kaimiņattiecību instrumenta 2014.-2020. gadam projekta "Kapacitātes paaugstināšana - sagatavotība un reaģēšana ārkārtas situācijās, pielāgojoties klimata pārmaiņām" ietvaros Daugavpils pilsētai tika izstrādāts **Daugavpils sadarbības teritorijas Civilās aizsardzības plāns**. Papildus iesaistīto pašvaldību pārstāvjiem komisijā piedalās arī pārstāvji no Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta, Zemessardzes, Valsts vides dienesta, Valsts darba inspekcijas, Veselības inspekcijas, Pārtikas un veterinārā dienesta, VAS "Latvijas dzelzceļš", AS "Sadales tīkls" u.c. institūcijām, uzņēmumiem.

Saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu novada teritorijā ir 2 plūdu apdraudētas vietas: Daugavas upe pie Pilskalnes pagasta un Dvietes upe Dvietes pagastā. (Attēls 16)

ATTĒLS 16. Applūšanas riska teritorijas

Augšdaugavas novada Salienas, Skrudalienas, Laucesas, Kalkūnes, Sventes un Šederes pagastu teritoriju šķērso naftas un naftas produktu vads Polocka – Ventspils. Pašulienes ciemā atrodas SIA "LatRosTrans" līnijas ražošanas dispečeru stacija "**LRDS Ilūkste**" (naftas produktu bāze), kas noteikta kā **A kategorijas** paaugstinātas bīstamības objekts. SIA "LatRosTrans" līnijas ražošanas dispečeru stacijas "Ilūkste" civilās aizsardzības plānā un ārpusobjekta civilās aizsardzības plānā kā **B kategorijas** paaugstinātas bīstamības objekti noteikti:

- ◇ AS "Tukuma Straume" graudu pārstrādes uzņēmums Naujenes pagastā,
- ◇ SIA "Latvijas nacionālā naftas kompānija" degvielas uzpildes stacija Pilskalnes pagastā,
- ◇ LPKS "Sēlijas āres" graudu kalte Šederes pagastā.¹²

Augšdaugavas novadā 2021. gadā nav pašvaldības policijas, novada iedzīvotājus apkalpo **Valsts Policijas** Latgales reģiona pārvaldes Austrumu un Sēlijas nodaļa, kuri inspektori pieņem apmeklētājus klātienē pagastos. Bijušajā Ilūkstes novadā strādā divi teritorijas apsaimniekošanas un sabiedriskās kārtības speciālisti. Būtiski ir pašvaldības tīmekļa vietnē nodrošināt dažādu iestāžu un speciālistu kontaktinformācijas pieejamību, pie kā vērsties.

Ugunsgrēku dzēšanu un civilās aizsardzības pasākumus novada teritorijā nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Latgales reģiona brigādes (turpmāk arī – VUGD) Daugavpils 2.daļas Ilūkstes postenis un Višķu postenis (Attēls 17).

2020. gadā Augšdaugavas novada teritorijā reģistrēti 213 ugunsgrēki, kas ir divreiz mazāk, salīdzinot ar 2014. gadu, kad kopā reģistrēti bija 454 ugunsgrēki. 2020. gadā ugunsgrēkos cietuši 8 cilvēki, bojā gājuši – 3.¹³ 2020. gadā Augšdaugavas novada teritorijā reģistrēti 88 kūlas ugunsgrēki, kas salīdzinot ar 2014. gadu, kad reģistrēti kopā 279 ugunsgrēki, ir trīsreiz mazāk. Laikā no 2014.-2020. gadam kopējā degusī platība ir 147 ha, no kuriem 146 ha bijušā Daugavpils novada teritorijā.¹⁴

Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecības pakļautībā Augšdaugavas novadā atrodas vairāki ugunsnovērošanas torņi: Dvietē, Sventē, Silenē, Jaunbornē, Zaļumos.

Tuvākie **Neatliekamās medicīniskās palīdzības** dienesta posteņi atrodas Daugavpilī.

Atbilstoši CSP sniegtajiem statistikas datiem bijušajā Ilūkstes novada teritorijā reģistrēto **noziedzīgo nodarījumu skaits** 2020. gadā bija 71, kas ir par 24% mazāk nekā 2014. gadā. Savukārt bijušajā Daugavpils novada teritorijā reģistrēti 512 noziedzīgi nodarījumi, kas ir par 25% mazāk (salīdzinot ar 2014. gadu).¹⁵

Augšdaugavas novada teritorijā 2020. gadā bijuši 308 **ceļu satiksmes negadījumi**, no kuriem 52 negadījumos bija cietušie un kopā 64 ievainotie (t.sk. 29 smagi ievainoti), kā arī 6 bojā gājušie.

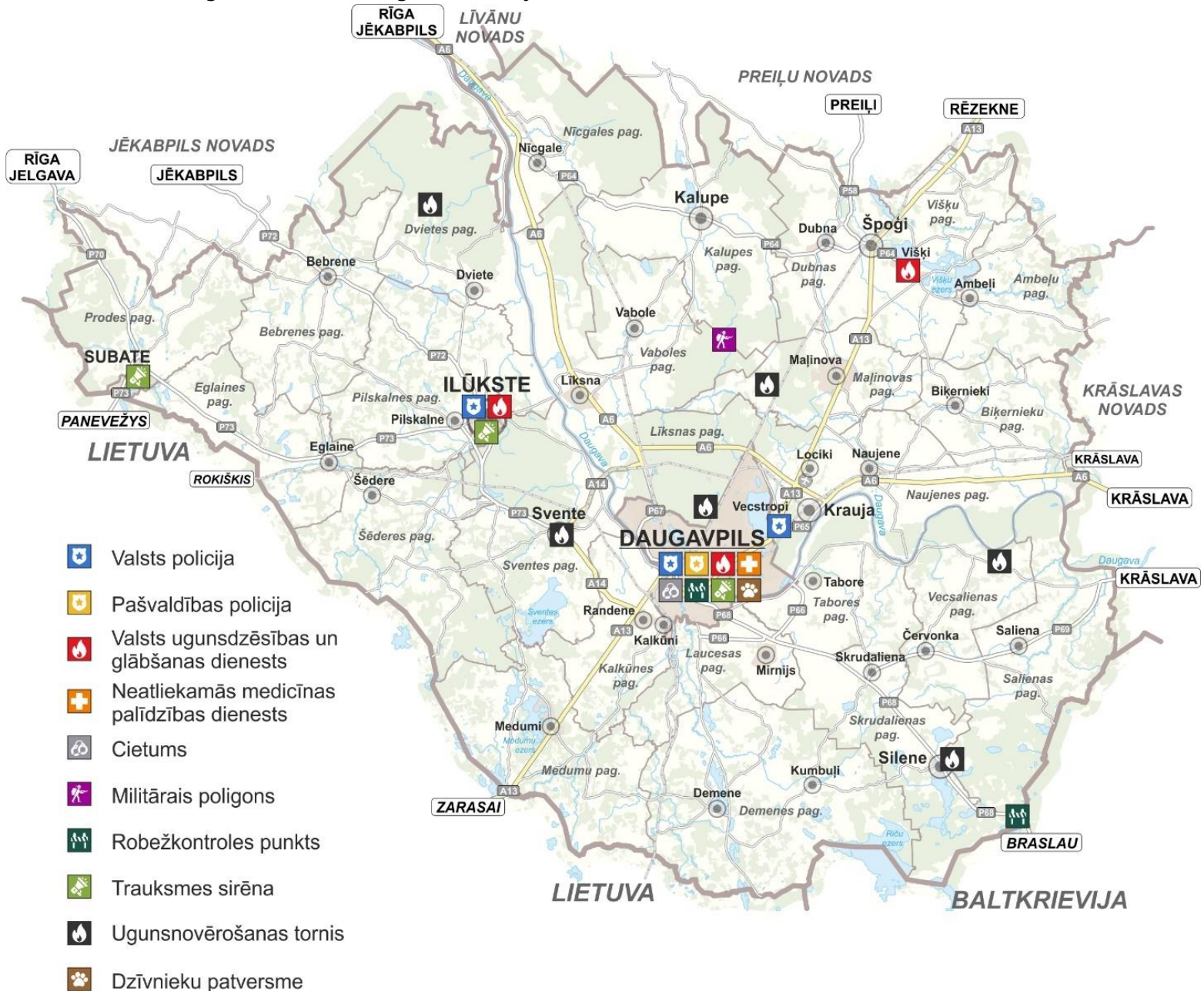
¹² [21.01.2021. MKN Nr.46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts"](#)

¹³ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, skat.: <https://www.vugd.gov.lv/>

¹⁴ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, skat.: <https://www.vugd.gov.lv/>

¹⁵ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

2020. gadā visvairāk negadījumu reģistrēti Naujenes, Liksnas, Sventes un Kalkūnes pagastos – robežās no 28-55 negadījumiem katrā. Salīdzinājumam – 2014. gadā reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits bija 198, no kuriem 59 negadījumos bija cietušie, 80 ievainotie un 10 bojā gājušie. Laikā kopš 2014. gada ceļu satiksmes negadījumu skaits ik gadu ir pakāpeniski audzis, 2020. gadā sasniedzot augstāko rādītāju.¹⁶

ATTĒLS 17. Drošības un civilās aizsardzības infrastruktūra

Valsts aizsardzības teritorijas

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.550 „Noteikumi par Latvijas Republikas valsts robežas joslu, pierobežas joslu un pierobežu, kā arī pierobežas, pierobežas joslas un valsts robežas

¹⁶ Ceļu satiksmes un drošības direkcija, www.csdd.lv

joslas norādījuma zīmju un informatīvo norāžu paraugiem un to uzstādīšanas kārtību" (14.08.2012.) Augšdaugavas novada teritorijā vairākos pagastos ir noteiktas pierobežas un pierobežas joslas teritorijas. (Tabula 9)

Augšdaugavas novads robežojas ar Lietuvas un Baltkrievijas republiku. Latvijas Republikas valsts robežas joslas platums ar Lietuvas Republiku ir 5 m, savukārt ar Baltkrievijas Republiku – 12 metri.

TABULA 9. Pierobežas teritorijas Augšdaugavas novadā (Datu avots: 14.08.2012. MKN Nr.550)

	Valsts aizsardzības teritorijas veids	Pagasts
1.	Pierobeža gar ārējo Latvijas Republikas sauszemes robežu	Ambeļu pagastā, Biķernieku pagastā, Demenes pagastā, Kalkūnes pagastā, Laucesas pagastā, Līksnas pagastā, Maļinovas pagastā, Medumu pagastā, Naujenes pagastā, Salienas pagastā, Skrudalienas pagastā, Šēderes pagastā, Sventes pagastā, Tabores pagastā, Vecsalienas pagastā, Višķu pagastā
2.	Pierobežas josla gar ārējo Latvijas Republikas sauszemes robežu	Demenes pagastā, Salienas pagastā, Skrudalienas pagastā

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.704 „Noteikumi par robežšķērsošanas vietām un tajās veicamajām pārbaudēm” (27.07.2010.) Daugavpils novada teritorijā ir divas robežšķērsošanas vietas (Tabula 10).

TABULA 10. Robežšķērsošanas vietas Augšdaugavas novadā (Datu avots: 27.07.2010. MKN Nr.704)

	Robežšķērsošanas vietas veids	Robežšķērsošanas vieta un tās atrašanās vieta
1.	uz autoceļiem, uz valsts robežas ar Baltkrievijas Republiku	„Silene” (Silenē, Skrudalienas pagastā)
2.	lidlaukā	„Daugavpils” (lidlaukā „Daugavpils”, Locikos, Naujenes pagastā)

Uz Daugavpils novada Ambeļu, Biķernieku, Demenes, Kalkūnes, Laucesas, Līksnas, Maļinovas, Medumu, Naujenes, Salienas, Skrudalienas, Sventes, Tabores, Vecsalienas, Višķu pagastiem ir attiecināta vienkāršotā robežšķērsošana ar Baltkrieviju, ko pamato Latvijas Republikas valdības un Baltkrievijas Republikas valdības vienošanās par pierobežas teritoriju iedzīvotāju savstarpējo braucienu vienkāršošanu piemērošana.

Militārais poligons “Meža Mackeviči” ar 2053,65 ha kopplatību izvietots Kalupes, Līksnas un Vaboles pagastos. Šajā poligonā notiek militārās mācības. 2020. gadā Aizsardzības ministrija organizēja diskusiju, kurā informēja, ka poligona “Meža Mackeviči” attīstības rezultātā vietējiem iedzīvotājiem tiks radītas aptuveni 400 darba vietas ar vidējo algu 800-900 EUR pēc nodokļu nomaksas, tādējādi šis projekts radīs pozitīvu ietekmi uz visas Latgales attīstību¹⁷.

¹⁷ [Poligona “Meža Mackeviči” attīstība pozitīvi ietekmēs visu Latgales reģionu](#)

2. Uzņēmējdarbības attīstība

Ņemot vērā, ka Augšdaugavas novada attīstība ir cieši saistīta ar tās attīstības centra – Daugavpils valstspilsētas – attīstību, atsevišķās sadaļās kopā tiek apskatītas trīs līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošās pašvaldības.

2.1. Attīstības rādītāji

Viens no raksturīgākajiem teritorijas attīstības rādītājiem ir **teritorijas attīstības indekss**, kuru aprēķina Valsts reģionālās attīstības aģentūra, balstoties uz datiem par ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, bezdarba līmeni, trūcīgo personu īpatsvaru, dabiskās kustības saldo, ilgtermiņa migrācijas saldo, noziedzīgo nodarījumu skaitu, iedzīvotāja ienākuma nodokļu lielumu, demogrāfisko slodzi.¹⁸

No trim līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošajām pašvaldībām labākie rādītāji ir Ilūkstes novadam, 2019. gadā ieņemot 94. vietu starp 110 novadu pašvaldībām. (Tabula 11)

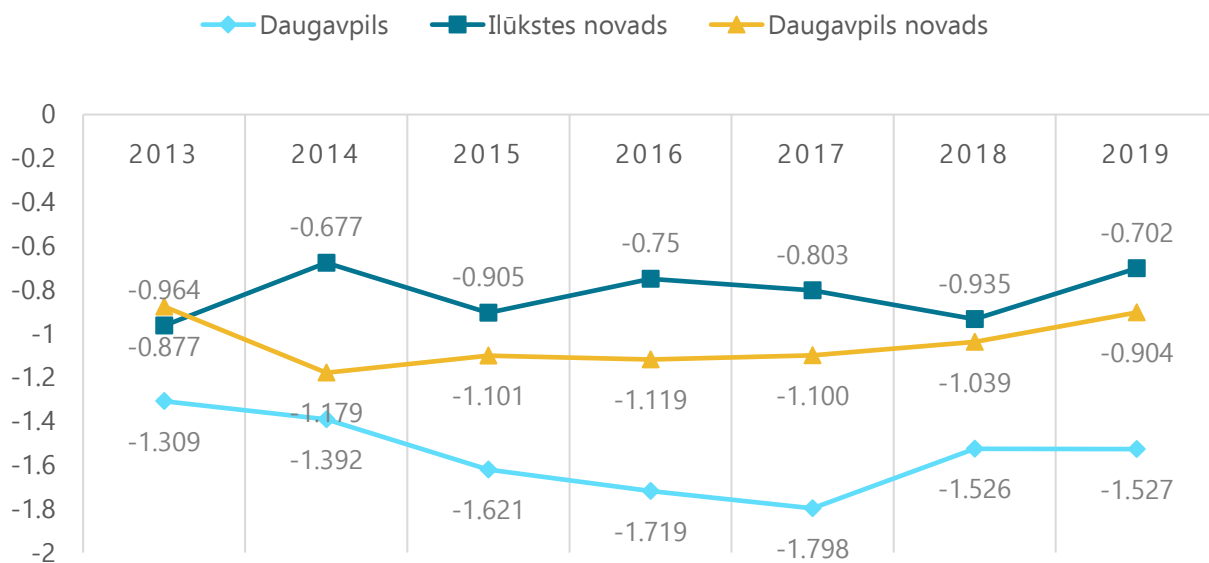
TABULA 11. Pašvaldību teritorijas attīstības indeksi pēc 2019. gada datiem

Administratīvā teritorija	Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedz.	Bezdarba līmenis	Trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedz.	Dabiskās kustības saldo uz 1000 iedz.	Ilgtermiņa migrācijas saldo 1000 iedz.	Iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa lielums uz 1 iedz.	Attīstības līmeņa indekss (vērtība)	Attīstības līmeņa indekss (rangš)	Attīstības līmeņa izmaiņu indekss pēc 2019.gada datiem, salīdzinot ar 2018.gada datiem (vērtība)	Attīstības līmeņa izmaiņu indekss pēc 2019.gada datiem, salīdzinot ar 2018.gada datiem (rangš)
Ilūkstes novads	-0,285	-0,067	-0,103	0,040	-0,102	-0,136	-0,060	-0,207	-0,919	94	-0,702	94
Daugavpils novads	-0,313	-0,161	-0,114	-0,037	-0,153	-0,075	-0,040	-0,228	-1,121	97	-0,904	98
Daugavpils	-0,393	-0,318	-0,203	0,045	-0,224	0,109	-0,110	-0,434	-1,527	8 (starp rep.pils.)	-1,291	8

¹⁸ Aprēķinā izmantoti šādi rādītāji: ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.25); bezdarba līmenis,%, (svars – 0.15); trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā,%, (svars – 0.1); kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.05); dabiskās kustības saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.1); ilgtermiņa migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.1); iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem, (svars – 0.05); iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju, EUR, (svars – 0.2), 14.07.2014. MK noteikumi Nr.367 Reģionālās attīstības uzraudzības un novērtēšanas kārtība

Aiz tā seko Daugavpils novads, kas ierindojās 97. vietā. Ilūkstes novadam ievērojami labāki rādītāji par Daugavpils novadu ir divos aspektos – bezdarba līmenis un noziedzīgo nodarījumu skaits. Savukārt Daugavpils novads uzrāda ievērojami labāki rādītāji par Ilūkstes novadu ilgtermiņa migrācijas saldo aspektā. Daugavpils pilsēta kopumā uzrāda sliktākus teritorijas attīstības rādītājus par bijušo Ilūkstes un Daugavpils novadu, izņemot ilgtermiņa migrācijas saldo, kas 2019. gadā Daugavpilī bija pozitīvs, un noziedzīgo nodarījumu skaitā (Tabula 11).

Vērtējot teritorijas attīstības indeksa izmaiņas 2013.-2019. gadā, redzams, Daugavpils novada rādītāji saglabājušies nemainīgi, Ilūkstes novadā vērojams uzlabojums, taču Daugavpils pilsētā – pasliktinājums (Attēls 18).

ATTĒLS 18. Teritorijas attīstības indeksa izmaiņas

2.2. Izaugsmes iespējas un uzņēmējdarbības vide

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 2018. gadā izstrādātā konceptuālā ziņojumā "Problēmjaudājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi" noteikusi pašvaldību izmantotos instrumentus uzņēmējdarbības atbalstīšanai četrās galvenās kategorijās – pārvalde, infrastruktūra, mārketinga aktivitātes un atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai. Balstoties uz citu pašvaldību pieredzi, arī Augšdaugavas novadā tālākajā novada attīstībā veicams aktīvāks darbs, īstenojot jaunievedumus uzņēmējdarbības atbalsta jomā, piesaistot papildus resursus.¹⁹

Uzņēmējdarbības atbalsta un koordinācijas funkciju nodrošina pašvaldības administrācijas Attīstības pārvalde. Uzņēmējiem Augšdaugavas novadā pieejamas pašvaldības nekustamā īpašuma (telpu) izmantošanas iespējas, zemes un telpu nomas atlaides, biznesa ideju konkurss u.c.

Augšdaugavas novada pašvaldība veicina uzņēmējdarbības vides attīstību, veidojot infrastruktūru, kas nepieciešama uzņēmējdarbības ražošanas apbūvei. 2018.-2020. gadā īstenoti projekti ERAF specifiskā atbalsta mērķa 5.6.2. ietvaros degradēto teritoriju revitalizācijai, piemērojot vairākas teritorijas Augšdaugavas novadā uzņēmējdarbības vajadzībām:

- ◇ Randenes degradētās rūpnieciskās zonas revitalizācija,
- ◇ Luknas degradētās rūpnieciskās zonas revitalizācija,
- ◇ Sventes degradētās rūpnieciskās zonas revitalizācija,
- ◇ Bijušās Putnu fermas Ilūkstē degradētās rūpnieciskās teritorijas reģenerācija.

Būtisku ieguldījumu snieguši pasākumi novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošanai, kur projektu ietvaros pārbūvēti vairāk kā 60 km pašvaldības grants ceļu, tai skaitā uzlabota piekļuve uzņēmējdarbības teritorijām. Jaunajiem uzņēmējiem nozīmīgs ir bijis grantu konkurss topošo un jauno uzņēmēju projektiem bijušajā Daugavpils novadā, ko ieteicams turpināt Augšdaugavas novadā.

Augšdaugavas novadā reģistrētie uzņēmumi, kas darbojas loģistikas un transporta jomā, ir koncentrēti ap Daugavpils pilsētu un atrodas Kalkūnu, Stropu un Kraujas ciemos. Šo uzņēmumu atrašanās vieta un ciešā sasaiste ar Daugavpils pilsētu sasaucas ar Latgales plānošanas reģiona pētījumā "Tehnoloģisko parku un loģistikas centru attīstība Latgalē" norādītajām iespējamo loģistikas parku atrašanās vietām. Proti, pētījumā rekomendēts, ka loģistikas un transporta jomas uzņēmumi koncentrējas ap galvenajām transporta maģistrālēm tiešā Daugavpils pilsētas tuvumā.

Pašvaldības **tīmekļa vietnes** sadaļā "Uzņēmējdarbība" regulāri tiek ievietota aktuālā informācija par semināriem, atbalsta iespējām u.tml.

¹⁹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas konceptuālais ziņojums "Problēmjaudājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi", 2018. gads

Sadarbībā ar pagastu pārvaldēm, identificētas vairākas **vajadzības** tālākajā novada attīstībā, ko pašvaldībai nepieciešams īstenot, lai sekmētu uzņēmējdarbības attīstību Augšdaugavas novadā:

- ◇ Pagastu iedzīvotāju uzrunāšana un palīdzība jaunu uzņēmumu radīšanā:
 - aicināt un atbalstīt pagasta iedzīvotājus jaunu uzņēmumu izveidošanā, piemēram, tūrisma, ēdināšanas jomā,
 - piesaistīt pieredzējušus nozaru speciālistus konsultāciju sniegšanai, semināriem jaunajiem uzņēmējiem,
- ◇ Bioloģiskās un netradicionālās lauksaimniecības popularizēšana, pozitīvie piemēri:
 - iedzīvotāju izglītošana,
 - labās prakses pieredzes apgūšana,
 - tikšanās ar dzīves gudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem,
- ◇ Vietējo produktu, ražotāju, amatu pratēju popularizēšana, atbalsta mehānismu izstrāde:
 - Vietējo ražotāju, amatnieku, produktu apzināšana un informācijas apkopošana vienotā izdevumā,
 - Mājražotāju aktivizēšana, konsultācijas par normatīvo aktu ievērošanu un dažādu valsts pakalpojumu saņemšanu iestādēs/elektroniski,
 - Vietējo aktīvo cilvēku atbalsta mehānisma izveide novadā,
 - Tikšanās ar dzīves gudriem, iedvesmojošiem, inovatīviem cilvēkiem.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras **Daugavpils biznesa inkubators** sniedz pakalpojumus, konsultācijas uzņēmējiem un uzņēmējdarbības uzsācējiem vairākās pašvaldībās, tai skaitā, Augšdaugavas novadā. Ideju autori var saņemt konsultatīvu atbalstu savas biznesa idejas īstenošanā 6 mēnešu garumā (bezmaksas apmācības, konsultācijas). Komersanti var saņemt finansiālu atbalstu 50% apmērā tādām aktivitātēm kā mārketinga, IT dažādi pakalpojumi, grāmatvedība, telpu noma, iekārtu iegāde (no 2.inkubācijas gada), izejmateriālu iegāde (no 2.inkubācijas gada). Tāpat inkubators pašvaldībās organizē dažādus pasākumus, piemēram, info dienu, kuras laikā uzņēmēji un biznesa ideju autori varēs noskaidrot informāciju par konsultatīvo un finansiālo atbalstu biznesam, izmantojot biznesa inkubatora programmu un vietējās rīcības grupas "Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība "Kaimiņi"" LEADER projektu konkursu.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC) ir vadošais lauku attīstības konsultāciju uzņēmums. Centrs organizē mācības, seminārus, sniedz konsultācijas, veic pētījumus un īsteno citas lauku attīstību veicinošas aktivitātes. **LLKC Daugavpils birojs** rīko informatīvus seminārus par uzņēmējiem svarīgiem jautājumiem visdažādākajās nozarēs – lauksaimnieciskajā un nelauksaimnieciskajā ražošanā, mežsaimniecībā, zivsaimniecībā un lauku attīstības jomās. Birojs atrodas Daugavpilī, tajā pieejami augkopības, lopkopības, ekonomikas, grāmatvedības, uzņēmējdarbības, lauku attīstības konsultanti.

MAGNETIC
LATVIA

DAUGAVPILS BIZNESĀ
INKUBATORS

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Nozīmīgu lomu uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu organizēšanā ieņem arī **Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Latgales reģiona Daugavpils nodaļa**, kas bāzēta Daugavpilī un organizē dažādus seminārus, pieredzes apmaiņas, tiklošanās u.c. veida pasākumus.

Latvijas Tirdzniecības
un rūpniecības
kamera

Seminārus uzņēmējiem organizē arī valsts pārvaldes iestādes, t.sk.

Valsts ieņēmumu dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Pārtikas un veterinārais dienests, Lauku atbalsta dienests, Nodarbinātības valsts aģentūra, un citas institūcijas. Kopš 2018. gada rudens pieejama AS "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" aizdevumu programma "Mazie aizdevumi lauku teritorijās", kas piedāvā dažāda veida aizdevumus uzņēmējiem. Remigrantiem Latgales plānošanas reģiona organizētajā konkursā iespējams pieteikties atbalstam (granta veidā) saimnieciskās darbības uzsākšanai un īstenošanai.

Karjeras izglītība ir nozīmīga jauniešu izglītošanā, veiksmīgās karjeru izvēlēs un kalpo par priekšnoteikumu Augšdaugavas novada uzņēmējdarbības vides attīstībai nākotnē. Pašvaldība koordinē vairākus Eiropas Sociālā fonda projektus, kuros tiek veicināta prasmju un kompetenču attīstība. Izceļams projekts "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālajās izglītības iestādēs", kura ietvaros 2016.-2020. gadā tika organizētas dažādas aktivitātes – karjeras nedēļa, lekcijas, ekskursijas u.tml.

2018. gadā izveidots portāls "[Ražots Daugavpils novadā](#)". Portālā vietējie ražotāji un pakalpojumu sniedzēji bez maksas var izvietot savu piedāvājumu un tādējādi iegūt gan savu tīmekļa vietni, gan iespēju būt atrastiem interneta meklētājos. Papildus var noslēgt līgumu ar uzņēmumu "Omniva" par piegādēm un vienošanos ar bankām par karšu norēķiniem.

Novadā darbojas **Daugavpils novada Uzņēmēju konsultatīvā padome, kuras** mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības attīstību Daugavpils novadā un aktivizēt dialogu starp pašvaldību un vietējiem uzņēmējiem, tādējādi veicinot viedokļu apmaiņu un tādu lēmumu pieņemšanu, kas ir saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, pozitīvi ietekmējot uzņēmējdarbības vidi novadā. Uzņēmēji tiek regulāri informēti par izmaiņām normatīvajos aktos un nodokļu politikā, ES fondiem un Latgales speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) atbalsta iespējām.

Sagaidāms, ka līdz ar Augšdaugavas novada izveidi, vairākas iepriekšminētās padomes, biedrības utt. darbību pielāgos jaunajai pašvaldības administratīvai teritorijai.

Latgales speciālā ekonomiskā zona

Pēdējo gadu laikā pašvaldība atbalstījusi **uzņēmēju iesaisti dažādās aktivitātēs**: izstādē "Rīga Food", konkursā "Saimnieks", "Latgales diena Rīgā" "Daugavpils novada diena", " Uzņēmēju dienas Latgalē", kā arī palīdz ar piedāvājumu izstrādi investoriem "Polaris" procesa ietvaros u.c. aktivitātēm.

Zemnieku vakara tirdziņš Daugavpilī ir iespēja mazajām saimniecībām un bioloģiskām saimniecībām iegūt jaunus pircējus, kas nav tirgus klienti, jo tirgus darba laikā viņi atrodas darbā. Tirgus tiek organizēts kopš 2015. gada. Kopumā šo atbalstu izmantojuši 57 bijušā Daugavpils novada zemnieki, amatnieki un mājražotāji. Tirdziņš darbojas visu gadu, katru trešdienu un piektdienu. Kopumā tirgotāju skaits pakāpeniski pieaug. Tālākajā novada attīstībā ieteicams aktīvāk iesaistīt visa Augšdaugavas novada teritorijā darbošos zemniekus.

Bijušajā Daugavpils novadā kopš 2016. gada ieviests **stipendiju atbalsta fonds**. Līdz 2021. gada sākumam piešķirtas 20 stipendijas studentiem tādās specialitātēs kā veterinārārsts, ārsts, lauksaimniecības inženieris, pārtikas un dzērienu tehnologs, agronoms, inženierzinātņu speciālists u.c. Ieteicams fondu turpināt Augšdaugavas novadā.

Potenciālie izaugsmes virzieni nākotnē ir saistāmi ar:

- ◇ esošo Augšdaugavas novada ekonomisko specializāciju,
- ◇ pieejamajiem dabas resursiem,
- ◇ pieeju jauniem loģistikas un tranzīta kanāliem,
- ◇ nacionālajām un globālajām tendencēm darbaspēka tirgū,
- ◇ ciešo sasaisti ar Daugavpils pilsētu, kura vēsturiski ir bijusi rūpnieciska pilsēta.

Galvenie Augšdaugavas novada ekonomiskās attīstības virzieni tuvākajiem 10 līdz 15 gadiem:

- 1) Lauksaimniecība un ar to saistītās ražošanas, pārstrādāšanas un piegādes ķēdes, t.sk. atbalstot procesus citās saistītajās nozarēs,
- 2) Mežsaimniecība un ar to saistītās ražošanas, pārstrādāšanas un piegādes ķēdes,
- 3) Pārtikas produktu ražošana Augšdaugavas novadam tradicionālajās nozarēs: gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana, kā arī zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana,
- 4) Derīgo izrakteņu ieguve un ar to saistītās pārstrādāšanas un piegādes ķēdes,
- 5) Rūpnieciskā ražošana teritorijās, kas cieši piekļaujas Daugavpils pilsētai (Kalkūnu, Randenes, Vecstropu, Stropu un Kraujas ciemi),
- 6) Kravu pārvadājumi un ar to saistītās pakalpojumu piedāvājuma un piegādes ķēdes: kravu pārvadājumu loģistikas centri uz muitas noliktavu un dzelzceļa stacijas bāzes Kalkūnos un (ja tā attīstās) – arī Daugavpils lidostā un tai pieguļošajās teritorijās,

- 7) Uz dabas resursiem un lauku kultūrmantojumu balstīts tūrisms un ar to saistītās pakalpojumu piedāvājuma un piegādes ķēdes (pakalpojumi dažādām klientu grupām aktīvai un pasīvai atpūtai, gan ar izglītojošo raksturu, gan ar izklaides raksturu),
- 8) Atkritumu pārstrādāšanas un ar to saistītās pakalpojumu un piegādes ķēžu attīstība izmantojot Dienvidlatgales sadzīves atkritumu poligona potenciālu (atkritumu pārstrādāšana kā primārais fokuss),
- 9) Zivsaimniecība (zivju un vēžu audzētavas).²⁰

Būtiska nozīme nākotnē lielāku investīciju piesaistei varētu būt Latgales SEZ. Tiek plānots, ka Latgales SEZ darbība ilgs līdz 2035. gada 31. decembrim. Uzņēmumiem, kuri veiktu ieguldījumus Latgales SEZ teritorijā (kas drīkst būt līdz pat 5% no Augšdaugavas novada), ir iespēja pretendēt uz tiešo nodokļu atvieglojumiem - uzņēmuma ienākuma nodokļa un nekustamā īpašuma nodokļa atlaidēm (līdz 80%).

Uzņēmējdarbības vides atbalsts no pašvaldības puses vērtējams kā mērķtiecīgs, plašs un aktīvs, taču pašvaldībai nākotnē jāliek liels uzsvars uz dzīves kvalitātes uzlabošanu Augšdaugavas novadā – pakalpojumu pieejamība pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

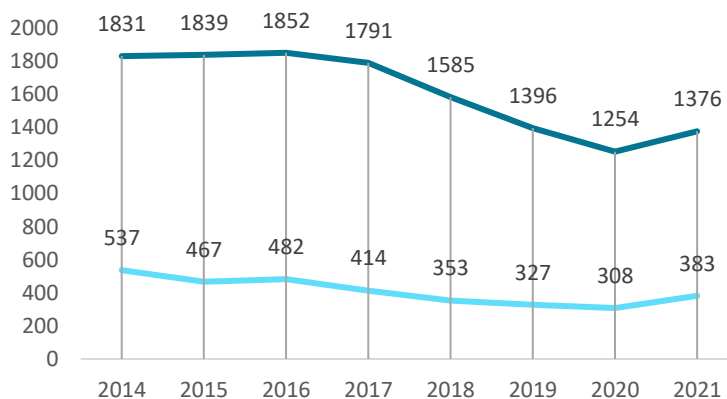
Kopumā Augšdaugavas novada izaugsme atkarīga no uzņēmējdarbības attīstības, kuru sekmē pašvaldības atbalsts tās uzsākšanai un attīstībai, bet visbūtiskāk – kvalitatīva dzīves vide un pieejami pašvaldības sniegtie pakalpojumi – veselības aprūpe, izglītība, kultūra, sports u.c.

Būtiska nozīme ir sadarbībai ekonomisko un funkcionālo saišu stiprināšanā ar Daugavpils pilsētu un apkārtējām pašvaldībām.

²⁰ Daugavpils novada domes veiktais ekonomiskās vides pētījums (2021)

2.3. Nodarbinātība un labklājība

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem bezdarbnieku skaits Daugavpils novadā un Ilūkstes novadā pēdējo septiņu gadu laikā pakāpeniski samazinājies, tam 2020. gada janvārī nokrītoties līdz 1562 darba meklētājiem Augšdaugavas novadā. Savukārt 2021. gada janvārī, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, vērojams būtisks pieaugums, kas saistāms ar Covid-19 pandēmijas ietekmi (Attēls 19).

ATTĒLS 19. Bezdarbnieku skaita izmaiņas Daugavpils un Ilūkstes novadā pa gadiem (Datu avots: NVA)

2021. gada sākumā Augšdaugavas novadā 50% no visiem bezdarbniekiem bija sievietes un 50% vīrieši.

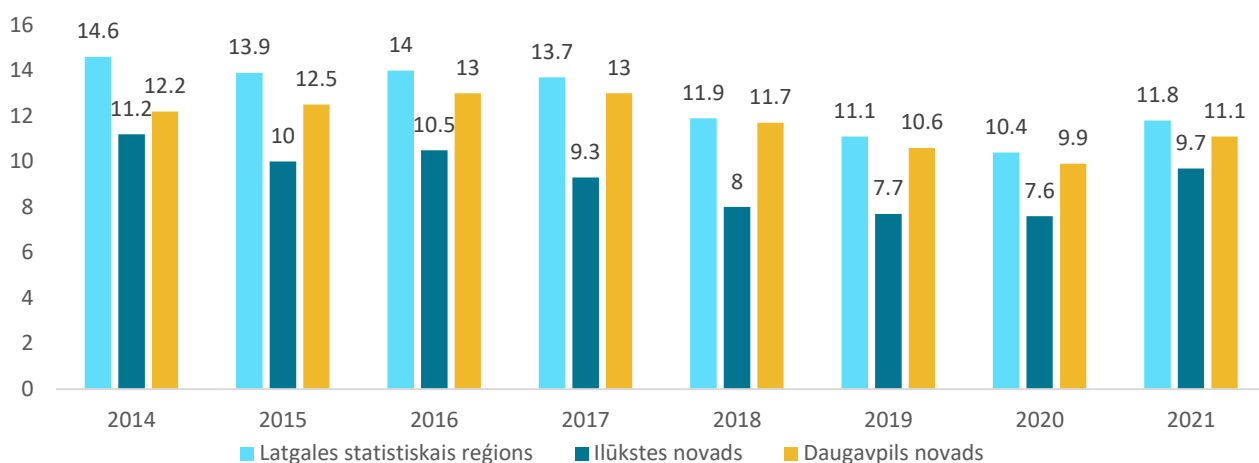
Bezdarba līmenis Daugavpils un Ilūkstes novadā pēdējo septiņu gadu laikā pakāpeniski samazinājies. Taču 2021. gadā vērojams ievērojams bezdarba līmeņa pieaugums, kas saistāms ar Covid-19 pandēmijas ietekmi. Arī Latgales statistiskajā reģionā kopumā vērojama pakāpeniska tendence bezdarba līmenim samazināties (ar izņēmumu 2021. gadā), ko ietekmē kopējās ekonomikas tendences (Attēls 20).

Pēc bezdarba **ilguma** 36% no reģistrētajiem bezdarbniekiem 2021. gada janvārī šajā statusā atradās līdz pusgadam, 18% ir bezdarbnieki 6-12 mēnešus, 26% ir bezdarbnieki 1-3 gadu. Ilgāk par trīs gadiem ir 21% bezdarbnieku, kas uzskatāms par augstu rādītāju.

38% no visiem bezdarbniekiem 2021. gada janvārī augstākais iegūtais **izglītības līmenis** ir profesionālā izglītība, aiz tā seko 25% ar pamatizglītību, 24% ar vispārējo vidējo izglītību un tikai 9% ar augstāko izglītību. 3% bezdarbnieku nav ieguvuši pamatizglītību.

Invalīdi, ilgstošie bezdarbnieki (virs gada bezdarbnieka statusā), jaunieši un pirmspensijas vecuma bezdarbnieki ietilpst **problēmgrupās**, kurām NVA sniedz lielākas atbalsta iespējas.

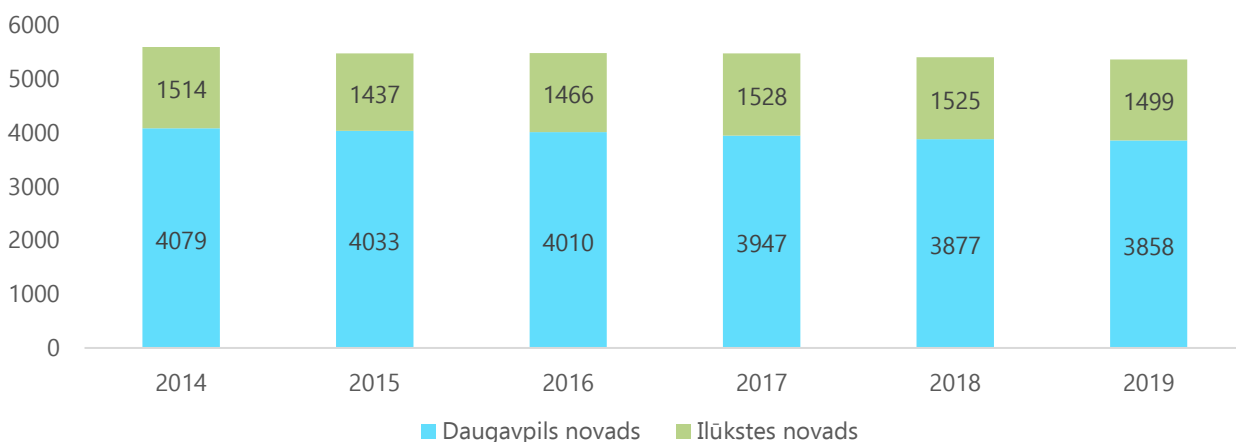
Augšdaugavas novadā 2021. gada sākumā bija 815 ilgstošie bezdarbnieki, 227 invalīdi-bezdarbnieki, 343 pirmspensijas vecuma bezdarbnieki un 90 jaunieši-bezdarbnieki vecumā no 15-24 gadiem.

ATTĒLS 20. Bezdarba līmenis (%) Daugavpils novadā, Ilūkstes novadā un Latgales reģionā 2014.-2021. gadā (Datu avots: NVA, uz katra gada 31.01.)

Augšdaugavas novadā 2019. gadā **vidējais darbinieku skaits** darba attiecībās, par kuriem nodokļus maksā darba devējs, bija 5357. No tiem 3858 dzīvoja bijušajā Daugavpils novadā, bet 1499 - Ilūkstes novadā. 51,6% no visiem strādājošajiem Augšdaugavas novadā bija nodarbināti sabiedriskajā sektorā, 48,4% - privātajā sektorā.

Kopējā vidējā darbinieku skaita izmaiņas parāda, ka bijušajā Ilūkstes novadā 2019. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, nav būtiskas izmaiņas (1% samazinājums), savukārt bijušajā Daugavpils novadā tas samazinājies par 5% (Attēls 21).

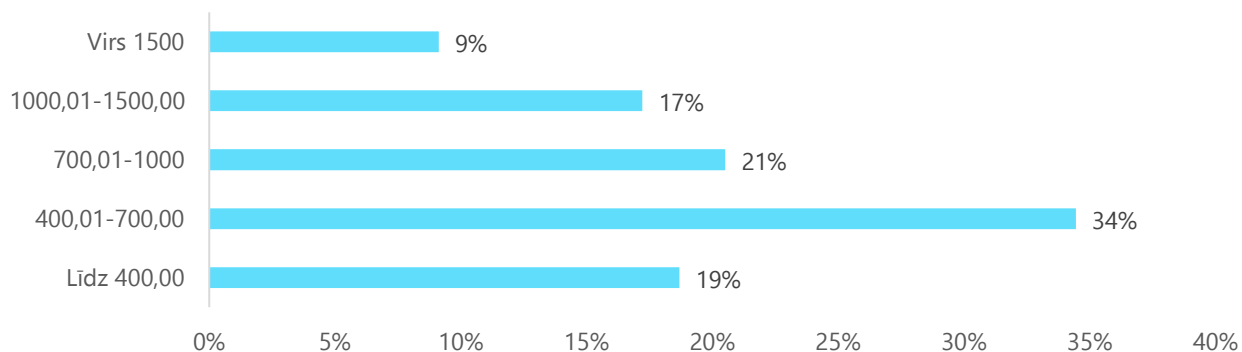

ATTĒLS 21. Vidējā darbinieku skaita izmaiņas (Datu avots: CSP)

Augšdaugavas novadā 2019. gadā reģistrētas 860 **pašnodarbinātās** fiziskās personas, no tām 611 bijušajā Daugavpils novadā, bet 249 - bijušajā Ilūkstes novadā.

2020. gadā pašvaldību struktūrās Augšdaugavas novadā bija nodarbināti 2366 strādājošie. 2020. gadā privātā sektora komersanti, ar nodarbināto skaitu >50, nodarbināja 562 darbiniekus.

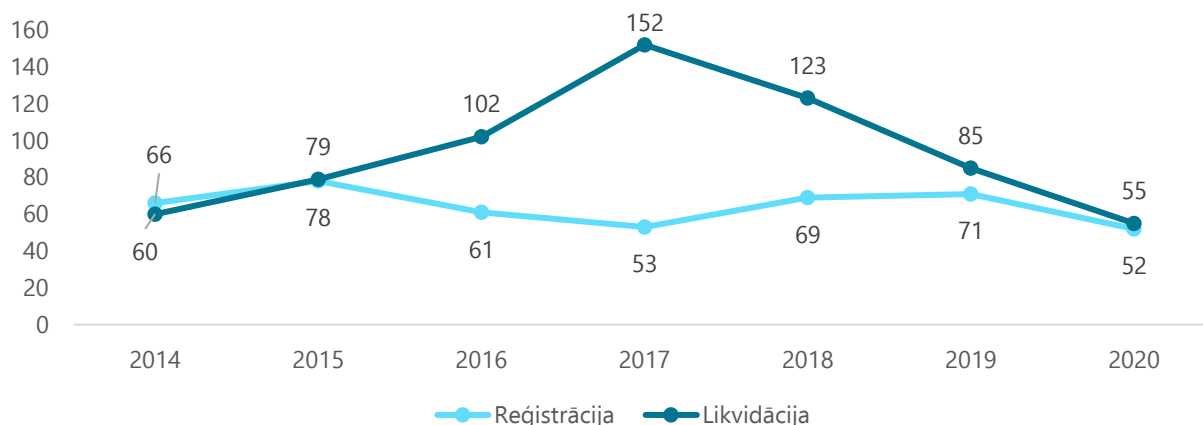
Augšdaugavas novadā 2020. gadā darba ņēmēju skaita sadalījumā pēc mēneša bruto darba ienākumiem 34% sastādīja darba ņēmēji, kuru ienākumi ir robežās no 400,01 līdz 700,00 EUR. Aiz tā sekoja 21% darba ņēmēju, kuru ienākumi bija robežās no 700,01 līdz 1000,00 EUR. Savukārt 19% strādājošo atalgojums ir zemāks par 400 EUR (2020. gadā minimālā alga Latvijā bija 430 EUR) (Attēls 22).

ATTĒLS 22. Darba ņēmēju skaita sadalījums % pēc mēneša bruto darba ienākumiem Augšdaugavas novadā 2020. gadā (Datu avots: CSP)

2.4. Uzņēmumi

Augšdaugavas novada teritorijā pēdējo gadu laikā reģistrēto uzņēmumu skaits ik gadu ir bijis bez būtiskām izmaiņām, taču **likvidēto uzņēmumu dinamika** bijusi ar strauju pieaugumu 2016.-2018. gadā. Tikai 2014. gadā reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedza likvidētos (Attēls 23).

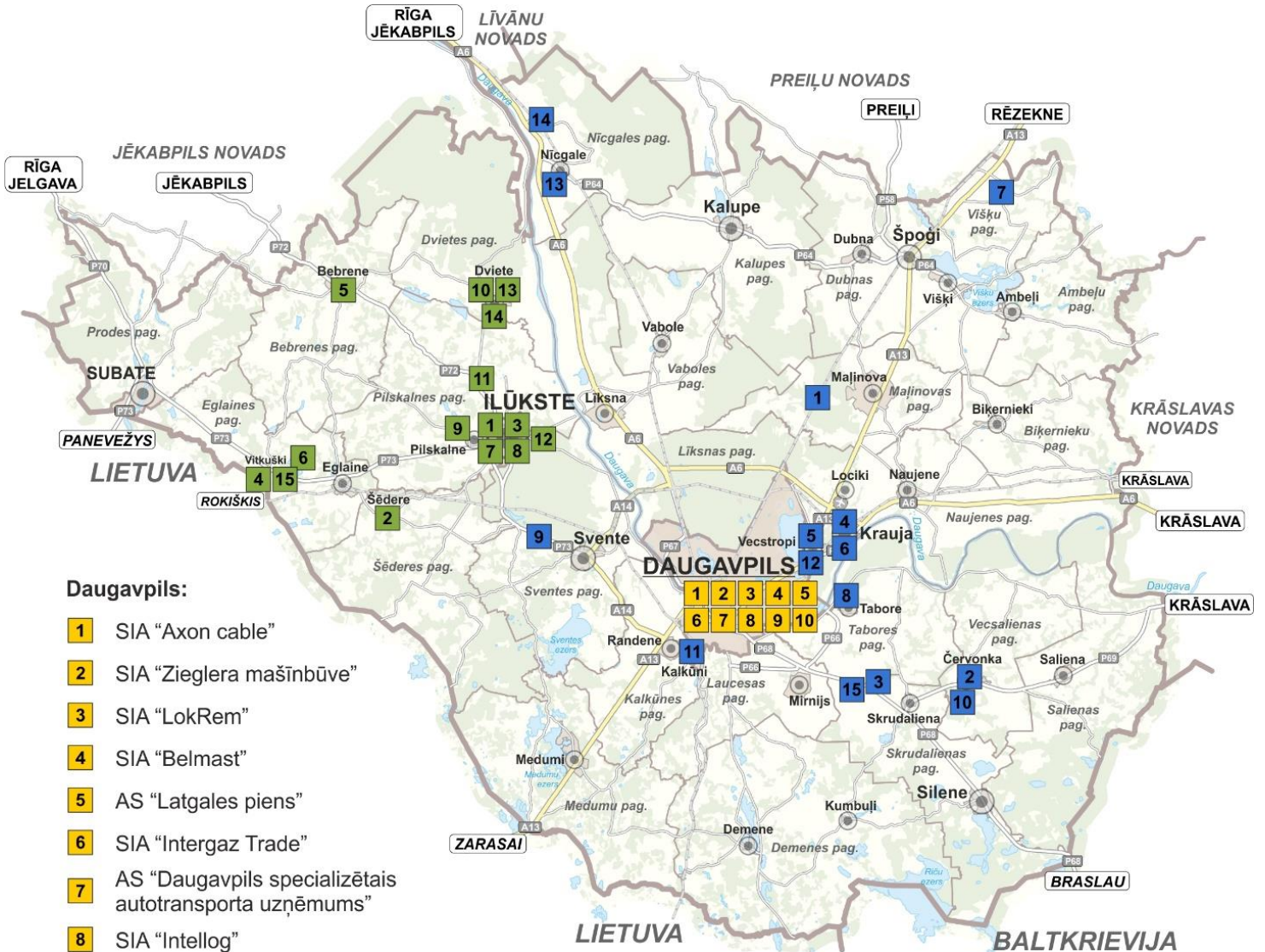
ATTĒLS 23. Uzņēmumu reģistrācijas un likvidācijas dinamika Augšdaugavas novadā (Datu avots: LURSOFT)

Augšdaugavas novada (bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada) un Daugavpils lielākos uzņēmumus pēc apgrozījuma 2020. gadā atspoguļo Attēls 24.

2019. gadā Augšdaugavas novada teritorijā darbojas **1655 tirgus sektora ekonomiski aktīvie uzņēmumi**, no tiem 1161 uzņēmums bijušajā Daugavpils novadā, 494 - bijušajā Ilūkstes novadā. 57% no ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Augšdaugavas novadā darbojas augkopībā un lopkopībā.

- ◇ 7% jeb 133 uzņēmumu nodarbojas ar apstrādes rūpniecību,
- ◇ 7% jeb 120 uzņēmumu nodarbojas ar tirdzniecību,
- ◇ 5% jeb 88 uzņēmumu nodarbojas ar profesionāliem, zinātniskiem un tehniskiem pakalpojumiem,
- ◇ 3% jeb 55 uzņēmumu nodarbojas ar mežsaimniecību un mežizstrādi,
- ◇ 2,5% jeb 43 uzņēmumu nodarbojas ar būvniecību,
- ◇ 2% jeb 38 uzņēmumu nodarbojas ar transportu un uzglabāšanu,
- ◇ 2% jeb 31 uzņēmumu nodarbojas ar izmitināšanu un ēdināšanas pakalpojumiem,
- ◇ 2% jeb 31 uzņēmumu nodarbojas ar mākslas, izklaides un atpūtas pakalpojumiem.

2019. gadā Augšdaugavas novada teritorijā 1596 jeb 96% uzņēmumu nodarbina līdz 9 strādājošiem. 35 uzņēmumos strādā 10-19 darbinieki, 14 uzņēmumos 20-49 darbinieki. Virs 50 strādājošiem ir 10 uzņēmumos.

Daugavpils:

- 1 SIA "Axon cable"
- 2 SIA "Zieglera mašīnbūve"
- 3 SIA "LokRem"
- 4 SIA "Belmast"
- 5 AS "Latgales piens"
- 6 SIA "Intergaz Trade"
- 7 AS "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums"
- 8 SIA "Intellog"
- 9 SIA "Stream Labs"
- 10 SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppasvaldību organizācija"

Daugavpils novads:

- 1 SIA "Euro Energo Company"
- 2 SIA "Dubiki"
- 3 SIA "AD Biogāzes stacija"
- 4 SIA "Naujenes pakalpojumu serviss"
- 5 SIA "Dilar trans"
- 6 SIA "Meliora Krauja"
- 7 SIA "Agraris"
- 8 SIA "Mežvidi"
- 9 z/s "Stārķi"

- 10 z/s "Ostrovi"
- 11 SIA "Dārza studija"
- 12 SIA "Domos"
- 13 z/s "Dravnieki"
- 14 SIA "Jaundīķi"
- 15 z/s "Egles"

Ilūkstes novads:

- 1 SIA "Veselības centrs Ilūkste"
- 2 SIA "Ori"
- 3 SIA "Ornaments"
- 4 z/s "Eglītes"
- 5 SIA "Bebra serviss"

- 6 SIA "AgroForestry"
- 7 SIA "Acura"
- 8 SIA "Intellog"
- 9 SIA "Stream Labs"
- 10 SIA "Stream Labs"
- 11 z/s "Dzintari"
- 12 SIA "Help"
- 13 z/s "Auziņas"
- 14 z/s "Madaras"
- 15 z/s "Riekstiņi"

ATTĒLS 24.

Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2020. gadā

2018. gadā Augšdaugavas novadā bija reģistrēti 724 komersanti - pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāji, no kuriem 2018. gadā iemaksas valsts kopbudžetā – iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas – ir veikušas 444 uzņēmēji²¹. Pārējie iemaksas valsts kopbudžetā iemaksas nav veikuši, kas norāda uz to, ka šie komersanti 2018. gadā darbību faktiski nav veikuši. Papildus tam 34 komersantiem 2018. gadā ir nodokļu parāds.²²

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju 19 uzņēmumi 2018. gadā Augšdaugavas novadā nodarbina 20 un vairāk darbiniekus. Lielākie darba devēji (komersanti) Augšdaugavas novadā ir:

- ◇ SIA "LatRosTrans" – vidēji 208 strādājošo,
- ◇ SIA "Veselības centrs Ilūkste" – vidēji 106 strādājošo,
- ◇ SIA "Lattex D" – vidēji 94 strādājošo,
- ◇ SIA "Naujenes pakalpojumu serviss" – vidēji 82 strādājošo,
- ◇ SIA "SVS Transports" – vidēji 69 strādājošo,
- ◇ SIA "Dubiki" – vidēji 67 strādājošo,
- ◇ SIA "Meliors Krauja" – vidēji 64 strādājošo,
- ◇ SIA "Mežvidi" – vidēji 61 strādājošo,
- ◇ SIA "Ornaments" – vidēji 57 strādājošo,
- ◇ SIA "Stars-D" – vidēji 50 strādājošo,
- ◇ SIA "Dilar trans" – vidēji 46 strādājošo,
- ◇ SIA "Kļavas V" – vidēji 45 strādājošo,
- ◇ SIA "Latgales bekons" – vidēji 42 strādājošo,
- ◇ SIA "Avis D" – vidēji 32 strādājošo,
- ◇ SIA "Žabo" – vidēji 31 strādājošo,
- ◇ SIA "Euro Development & Architecture" – vidēji 29 strādājošo,
- ◇ SIA "JPIM-D" – vidēji 22 strādājošo,
- ◇ SIA "ORI" – vidēji 20 strādājošo,
- ◇ SIA "Karsar" – vidēji 20 strādājošo.²³

Vairāk kā 40 tūkst. EUR nodokļu iemaksas valsts budžetā (iedzīvotāju ienākumu nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas) veikuši 34 uzņēmumi:

◇ SIA "LatRosTrans",	◇ SIA "MELIORS KRAUJA",
◇ SIA "GABOTEH",	◇ SIA "KĻAVAS V",
◇ SIA "NAUJENES PAKALPOJUMU SERVISS",	◇ SIA "Augstkalnu druvas",
◇ SIA "Veselības centrs Ilūkste",	◇ SIA "STARS-D",
◇ SIA "DUBIKI",	◇ SIA "Lattex D",
◇ SIA "ORNAMENTS",	◇ SIA "SVS TRANSPORTS",
◇ SIA "MEŽVIDI",	◇ SIA "AVIS D",
◇ SIA "AD Biogāzes stacija",	◇ SIA "Dilar trans",
	◇ AS "LATGALES BEKONS",

²¹ Ilūkstes novadā dati uzkrāti par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, individuālajiem komersantiem

²² BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

²³ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

- ◇ SIA "ŽABO",
- ◇ SIA "MEP solutions",
- ◇ SIA "BEBRA SERVISS",
- ◇ SIA "Aizkalnu tehnika",
- ◇ SIA "EL Transports",
- ◇ SIA "Dārza studija",
- ◇ SIA "JPIM-D",
- ◇ SIA "ORI",
- ◇ SIA "L Bizness group",
- ◇ SIA "EKA PAIPALAS",
- ◇ SIA "NIKOM",
- ◇ SIA "Silene GeoSystems",
- ◇ SIA "Barritus",
- ◇ SIA "Parnas GEO",
- ◇ SIA "TIKKA",
- ◇ SIA "AVAN GARDEN",
- ◇ SIA "Domos".²⁴

Tomēr jāņem vērā, ka uzņēmumos nodarbināti arī citās pašvaldībās dzīvojoši un deklarēti iedzīvotāji, tāpēc informācija ir indikatīva un neatbaido patieso situāciju.

Pēc CSP datu bāzes informācijas par vietējā darbības veida radīto pievienoto vērtību 2017. gadā, Augšdaugavas novadā vērtīgākās nozares ir:

1. sauszemes transports un cauruļvadu transports – 9,5 milj. EUR,
2. augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības – 5,3 milj. EUR,
3. mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus – 3,7 milj. EUR,
4. pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde – 3,5 milj. EUR,
5. pārtikas produktu ražošana – 2,4 milj. EUR,
6. koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles, salmu un pīto izstrādājumu ražošana – 2,3 milj. EUR,
7. uzglabāšanas un transporta palīgdarbības – 2,1 milj. EUR,
8. vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus – 1,8 milj. EUR,
9. elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana – 1,6 milj. EUR,
10. specializētie būvdarbi – 1,1 milj. EUR,
11. mežsaimniecība un mežizstrāde – 1 milj. EUR.

Savukārt pēc radītās produkcijas vērtības 2017. gadā Augšdaugavas novadā vērtīgākās nozares ir:

1. apstrādes rūpniecība – 103,9 milj. EUR,
2. transports un uzglabāšana – 26,5 milj. EUR,
3. lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība – 25,9 milj. EUR,
4. vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts – 16 milj. EUR,
5. ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde – 10,3 milj. EUR,
6. elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana – 4,1 milj. EUR,
7. būvniecība – 3,4 milj. EUR,
8. ūdens apgāde, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija – 1,9 milj. EUR,

²⁴ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

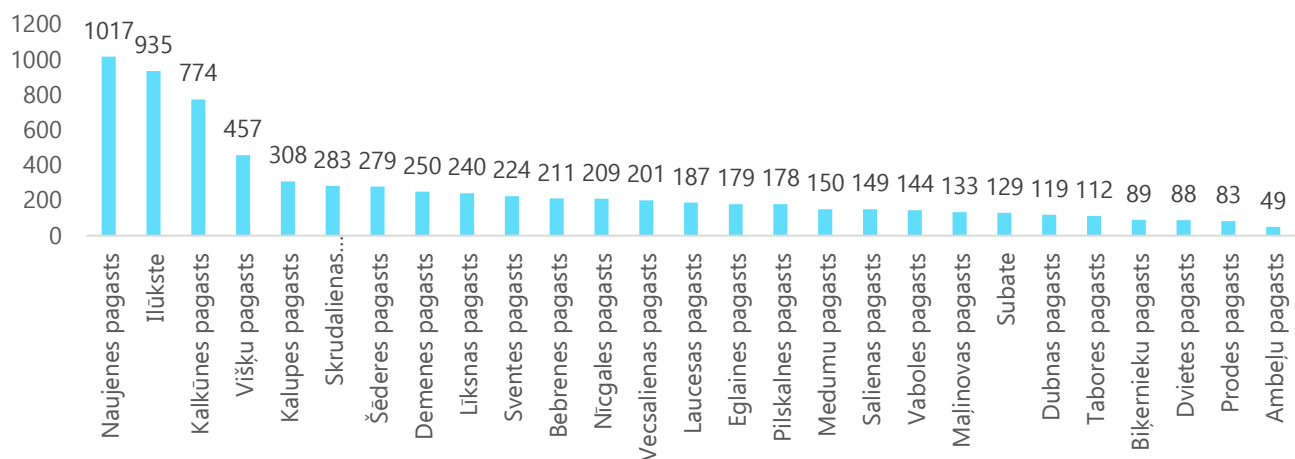
9. operācijas ar nekustamo īpašumu – 1,7 milj. EUR,
10. izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi – 1,2 milj. EUR,
11. veselība un sociālā aprūpe– 1,1 milj. EUR.

Pēc vietējā darbības veida radītās produkcijas vērtības un pievienotās vērtības Augšdaugavas novada administratīvajās vienībās (pilsētās un pagastos) 2017. gadā visvairāk radīts Naujenes, Kalkūnes un Šēderes pagastos. (Tabula 12)

TABULA 12. Vietējā darbības veida radītā produkcijas vērtība un pievienotā vērtība Augšdaugavas novadā 2017. gadā pēc nozarēm (Datu avots: CSP)

Nr. p.k.	Administratīvā vienība	Produkcijas vērtība, EUR	Pievienotā vērtība, EUR
1.	Naujenes pagasts	21 908 652	8 060 576
2.	Kalkūnes pagasts	17 244 572	3 837 084
3.	Šēderes pagasts	9 596 357	6 044 167
4.	Līksnas pagasts	5 957 134	2 974 496
5.	Vecsalienas pagasts	5 468 275	1 328 000
6.	Skrudalienas pagasts	5 218 248	2 205 162
7.	Nīcgales pagasts	5 011 677	2 605 407
8.	Višķu pagasts	4 746 185	1 535 404
9.	Ilūkste	4 592 646	2 609 091
10.	Demenes pagasts	4 254 005	890 865
11.	Prodes pagasts	4 143 734	1 960 477
12.	Laucesas pagasts	3 510 845	1 373 272
13.	Tabores pagasts	2 204 228	600 596
14.	Eglaines pagasts	1 650 773	999 448
15.	Pilskalnes pagasts	1 529 793	955 064
16.	Bebrenes pagasts	1 288 960	409 419
17.	Subate	1 127 358	885 072
18.	Sventes pagasts	979 147	382 184
19.	Kalupes pagasts	841 584	479 115
20.	Vaboles pagasts	493 368	249 417
21.	Dubnas pagasts	450 768	196 691
22.	Maļinovas pagasts	410 160	270 857
23.	Medumu pagasts	378 823	83 297
24.	Dvietes pagasts	286 201	187 258
25.	Ambeļu pagasts	215 034	103 461
26.	Salienas pagasts	207 734	119 337
27.	Biķernieku pagasts	159 048	59 102

Pēc CSP datu bāzes informācijas par darbavietu skaitu Augšdaugavas novada administratīvajās vienībās (pilsētās un pagastos) 2017. gadā visvairāk darbavietu ir Naujenes pagastā, Ilūkstē un Kalkūnes pagastā (Attēls 25).

ATTĒLS 25. Darbavietu skaits Augšdaugavas novadā 2017. gadā (Datu avots: CSP)

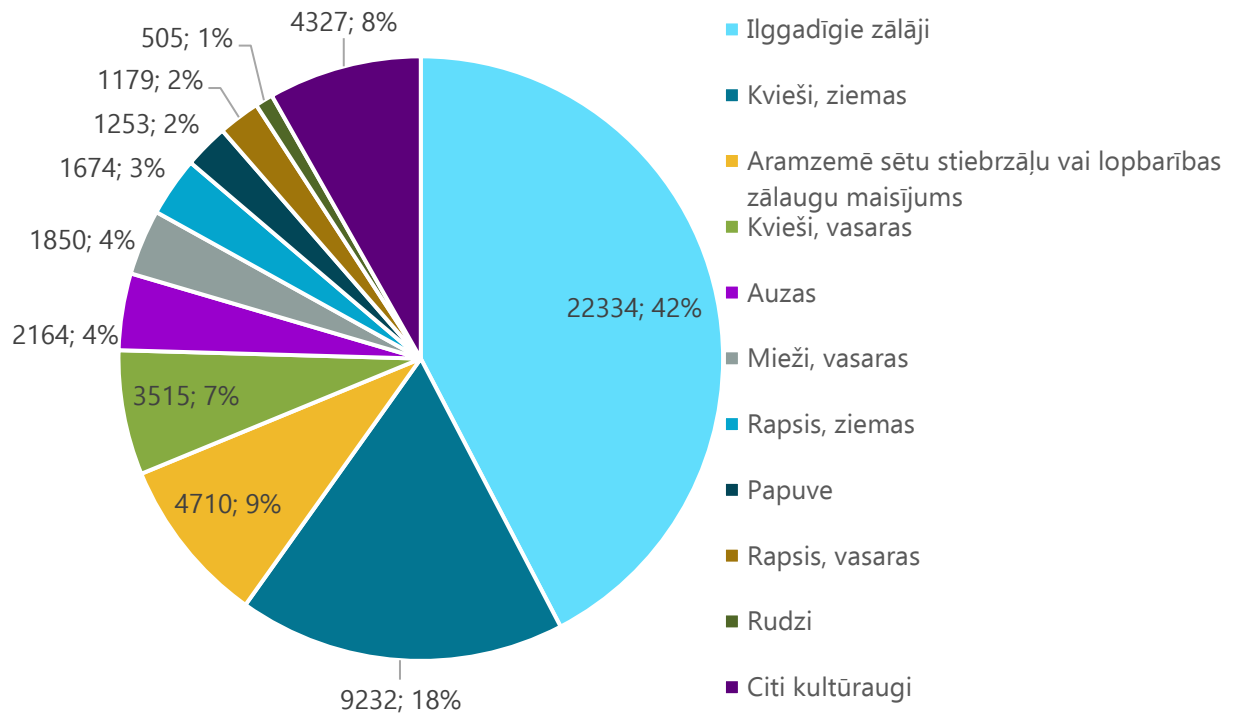
Savukārt pēc kopējā nodarbināto personu skaita pa nozarēm 2017. gadā Augšdaugavas novadā secināms, ka visvairāk nodarbināto ir izglītībā, lauksaimniecībā, apstrādes rūpniecībā un veselības un sociālā aprūpē (Tabula 13).

TABULA 13. Nodarbināto personu skaits pēc nozarēm Augšdaugavas novadā 2017. gadā (Datu avots: CSP)

Nozare	Nodarbināto personu skaits
Izglītība	942
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	772
Apstrādes rūpniecība	632
Veselība un sociālā aprūpe	631
Transports un uzglabāšana	494
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts	483
Valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana	445
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	223
Māksla, izklaide un atpūta	212
Būvniecība	135
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	111
Operācijas ar nekustamo īpašumu	97
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	93
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	86
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	84
Ūdens apgāde, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	79
Citi pakalpojumi	74
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	34
Finanšu un apdrošināšanas darbības	21

2019. gadā Augšdaugavas novadā bija 4094 klienti, kas pieteikuši zemi Lauku atbalsta dienesta platību maksājumiem – kopumā pieteikti 78 078 ha. Lielākā viena klienta pieteiktā platība – 1151,8 ha Maļinovas pagastā. Kopumā 39 klientu pieteiktās platības pārsniedza 300 ha.

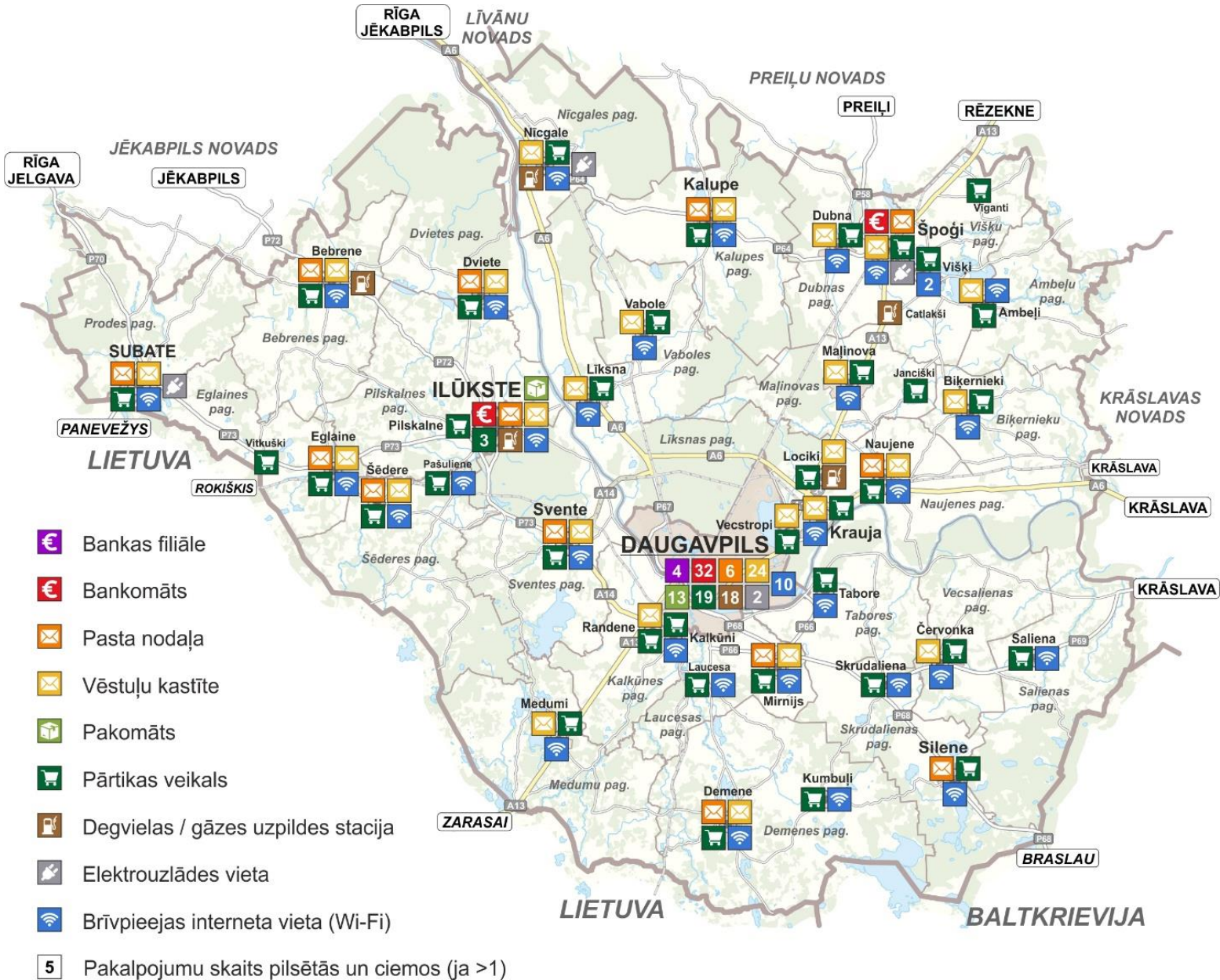
Pēc Lauku atbalsta dienesta datiem pēc apstiprināto kultūraugu platību apjoma 2020. gadā Augšdaugavas novadā visbiežāk sastopami ir ilggadīgie zālāji, ziemas kvieši, lopbarības zālaugu maisījums, vasaras kvieši, auzas u.c. Kopējā deklarēto kultūraugu platība ir 57 068 ha (Attēls 26).

ATTĒLS 26. Kultūraugu platības Augšdaugavas novadā 2020. gadā (ha un īpatsvars (%)) (Datu avots: Lauku atbalsta dienests)

2.5. Pieejamie pakalpojumi

Augšdaugavas novadā pieejamo publisko pakalpojumu klāstu attēlo Attēls 27. Plašs valsts sektora sniegto publisko pakalpojumu klāsts pieejams Daugavpili.

ATTĒLS 27. Publiskie pakalpojumi

Augšdaugavas novadā brīvpieejas interneta vietas pieejamas visās bibliotēkās (t.sk. publiski pieejami datori), kā arī pie vairākiem publiskiem objektiem pieejams bezvadu internets.

Augšdaugavas novada teritoriju apkalpo >5 autoveikali, kas ir īpaši būtiski lauku teritorijās dzīvojošiem iedzīvotājiem, senioriem u.c. bez personīgā transportlīdzekļa. Tālākajā novada attīstībā dažādi pakalpojumi būtu attīstāmi kā mobilie pakalpojumi, kas nodrošina to pieejamību attālākās novada vietās, piemēram, bibliotēkas, sociālie pakalpojumi, veselības aprūpes pakalpojumi u.c.

Pašvaldības pārvaldes iestādes – pašvaldības administrācija, pagastu pārvaldes, klientu apkalpošanas centri attēloti Attēls 28.

ATTĒLS 28. Pašvaldības un valsts pārvaldes iestādes

Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs (VPVKAC) atrodas Ilūkstē un Špoģos. VPVKAC darbības mērķis ir nodrošināt iedzīvotājam ērtu, pieejamu valsts pārvaldes pakalpojumu saņemšanu un sniegt atbalstu valsts pārvaldes pakalpojumu pieteikšanai vairākos veidos – izmantojot VPVKAC tehnisko nodrošinājumu, piesakot pakalpojumu ar VPVKAC darbinieka palīdzību, saņemot konsultatīvo atbalstu. VPVKAC sniegto pakalpojumu klāsts nemitīgi paplašinās un attīstās. Tā ir iespēja iedzīvotājiem vienkopus pieteikt gan valsts centrālās pārvaldes, gan pašvaldību pakalpojumus, īstenojot “vienas pieturas aģentūras” principu klātienē. VPVKAC piedāvā arī praktisku palīdzību darbam ar datoru, internetu, eID viedkartes lasītāju, oficiālas elektroniskās (e-adrese) izveidošanā un izmantošanā.

VPVKAC sniegto pakalpojumu skaits ik gadu pakāpeniski pieaug. Špoģu VPVKAC 2020. gadā sniegti 1354 pakalpojumi, savukārt Ilūkstē – 583 (pieprasījumi, konsultācijas, e-asistents)²⁵

Augšdaugavas novada pašvaldības administratīvās struktūra (projekts) paredz saglabāt un iekļaut VPVKAC struktūrvienībā visus līdz administratīvi teritoriālajai reformai izveidotos VPVKAC Ilūkstē un Špoģos.

Attīstot nākotnē VPVKAC tīklu, lai nodrošinātu e-pakalpojumu pieejamību tuvāk iedzīvotājam, katrā pagastā veidojams ne mazāk kā viens pakalpojumu kontaktpunkts, nodrošinot iedzīvotājiem iespēju pieteikt pakalpojumus tuvāk dzīvesvietai. Vēlams pakalpojumu kontaktpunktu veidot pagastu bibliotēkās, taču šāds risinājums jāvērtē kontekstā ar pašvaldības finanšu iespējām.

Katru gadu pašvaldība aktīvi līdzdarbojas projektā "Digitālā nedēļa", organizējot visdažādākās IT jomas mācības iedzīvotājiem. Ar pašvaldību iespējams sazināties caur oficiālo elektronisko adresi jeb e-adresi.

Portālā www.latvija.lv ir publicēti vairāk kā 95 publiskie pakalpojumi, kuri ir arī pieejami Augšdaugavas novada tīmekļa vietnē un tiek aktualizēti un pilnveidoti.

Vairākus pakalpojumus pieprasīt un saņemt var gan klātienē, gan elektroniski, izmantojot Būvniecības informācijas sistēmu, portālu www.latvija.lv vai www.e-pakalpojumi.lv piedāvātos e-pakalpojumus vai elektroniskus saziņas līdzekļus:

- ◇ e-pasts,
- ◇ Būvniecības informācijas sistēma,
- ◇ e-adrese,
- ◇ tiešsaistes forma Augšdaugavas novada tīmekļa vietnē,
- ◇ e-pakalpojums e-Loms makšķerēšanas licenču iegāde portālā e-pakalpojumi.lv,
- ◇ e-pakalpojums "Ziņojums pašvaldībai" portālā e-pakalpojumi.lv,
- ◇ e-pakalpojums Latvija.lv Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana,
- ◇ e-pakalpojums Latvija.lv E-iesniegums iestādei.

"Latvijas e-indeks" analizē pašvaldību īstenoto praksi e-pārvaldes un e-vides jomā, raksturojot situāciju pēc četriem faktoriem: e-vides infrastruktūras attīstības līmenis, interneta resursu popularitāte un cilvēku prasmes, e-pārvaldes līmenis un informācijas sistēmu un datu drošība, balstoties uz VARAM, VRAA, NVA, CERT datiem un pašvaldību aptaujas rezultātiem.

Saskaņā ar ekspertu vērtējumu Augšdaugavas novada (bijušā Daugavpils novada) tīmekļvietne ir pielāgota mobilajām ierīcēm un tīmekļvietnes atbilstība W3C izstrādātā WCAG 2.0. standarta AA līmenim ir novērtēta ar visaugstāko atbilstības pakāpi (95% atbilstība un vairāk).

²⁵ [VPVKAC statistika](#)

2.6. Tūrisms un kultūrvēsturiskais mantojums

Galvenie Augšdaugavas novada tūrisma attīstības priekšnoteikumi ir sēļu un latgaļu identitāte, dabas objekti un teritorijas, kā arī kultūrvēstures un sakrālais mantojums. Augšdaugavas novads ir bagāts ar dabas, tūrisma, kultūrvēsturiskiem objektiem, taču novada ekonomikas struktūrā tie ieņem salīdzinošu mazu lomu, ko ietekmē arī izteiktā tūrisma sezonālitate.

Augšdaugavas novadā atrodas vairāki velomaršruti, no tiem īpaši izceļams starptautiskā velomaršruta Eurovelo11 "Daugavpils-Rēzekne" posms, kas velobraucējus ievēd Latvijas teritorijā cauri Zarasai pilsētai Lietuvā, tālāk pa dabas parku "Medemu ezeraine" un gar Sventes ezera krastu uz Daugavpili. No Daugavpils pa dabas parka "Daugavas loki" teritoriju uz Krāslavu, no kuras tālāk uz Aglonu un Dagdu. Daļa no maršruta sakrīt ar reģionālo velomaršrutu Nr.35 "Daugavas loki" (Attēls 29).

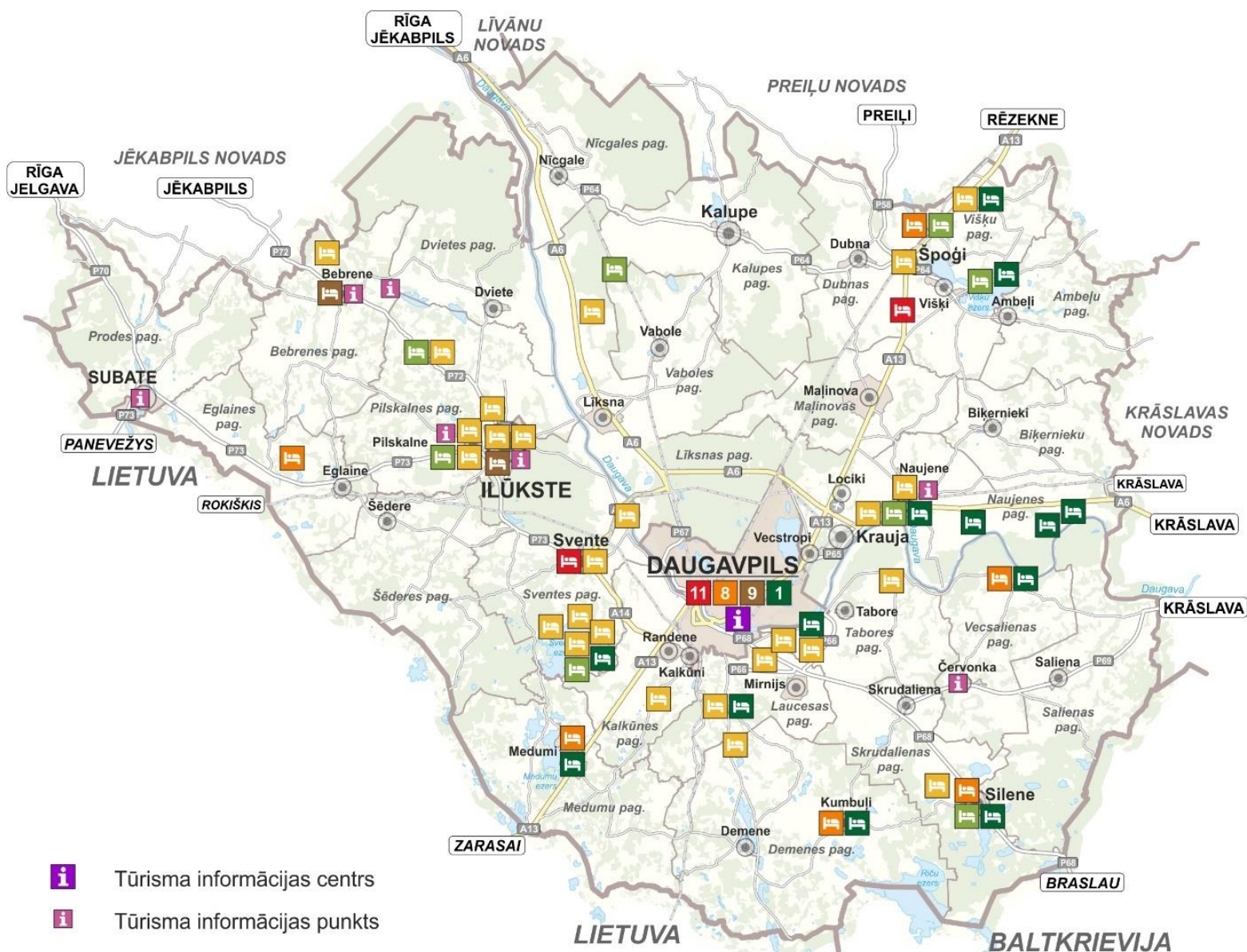
ATTĒLS 29. Velomaršruti

Tāpat Augšdaugavas novadā izveidoti vairāki atpazīstami velomaršruti: Nr.786 "Sventes ezera loks", Nr.787 "Silenes dabas parks", Nr.778 "Augšzemes ezeru loki" un Nr.779 "Luknas ezera loks", Nr.779 "Luknas ezera loks", Nr.778 "Višķi" (Attēls 29). Ņemot vērā infrastruktūras, informācijas u.c. attīstību, Attēls 29 norādītā informācija par vietējiem velomaršrutiem ir aktualizējama un maināma atbilstoši situācijai, kā arī vairāki maršruti reģistrējami. Kopumā redzams, ka Augšdaugavas novadā ir pieejams plašs dažādu velomaršrutu tīklojums, kas kalpo par iespēju velotūrisma attīstībai nākotnē.

Dažādus aktīvās atpūtas pakalpojumus Augšdaugavas novadā piedāvā tūrisma klubs "Sniegpulkstenīte", kura izveidotie vietējie velomaršruti "Subate", "Dviete un Ilūkste", "Medumi", "Višķi-Biķernieki", "Ambelji" un citus velomaršrutus vizualizē Attēls 29.

Augšdaugavas novadā 2021. gadā pieejami vairāki tūrisma informācijas punkti. Būtiska nozīme novada atpazīstamības veicināšanai ir tūrisma informācijas centram Daugavpilī (Attēls 29).

Tūrisma naktsmītnes un infrastruktūra galvenokārt koncentrējas pilsētās un apdzīvotās vietās, to tuvumā. Lielākais naktsmītņu un ēdināšanas iespēju piedāvājums pieejams Daugavpilī. Naktsmītnes Augšdaugavas novadā atspoguļo Attēls 30 un ēdināšanas iespējas - Attēls 31.

Atpazīstamākie tūrisma jomas pasākumi, kas ikgadēji tiek organizēti Augšdaugavas novadā ir:

- ◇ "Līgo Viškos" - vērienīgākie Līgo svētki Latgalē,
- ◇ "Lielais plosts" - Vislatvijas ūdenstūristu salidojums,
- ◇ "Augšdaugava" – tautas mākslas festivāls,
- ◇ "Muzykys skrytuls" – latgaliešu mūzikas festivāls,
- ◇ "Citādaļais ceļojums" – tūrisma rallijs.

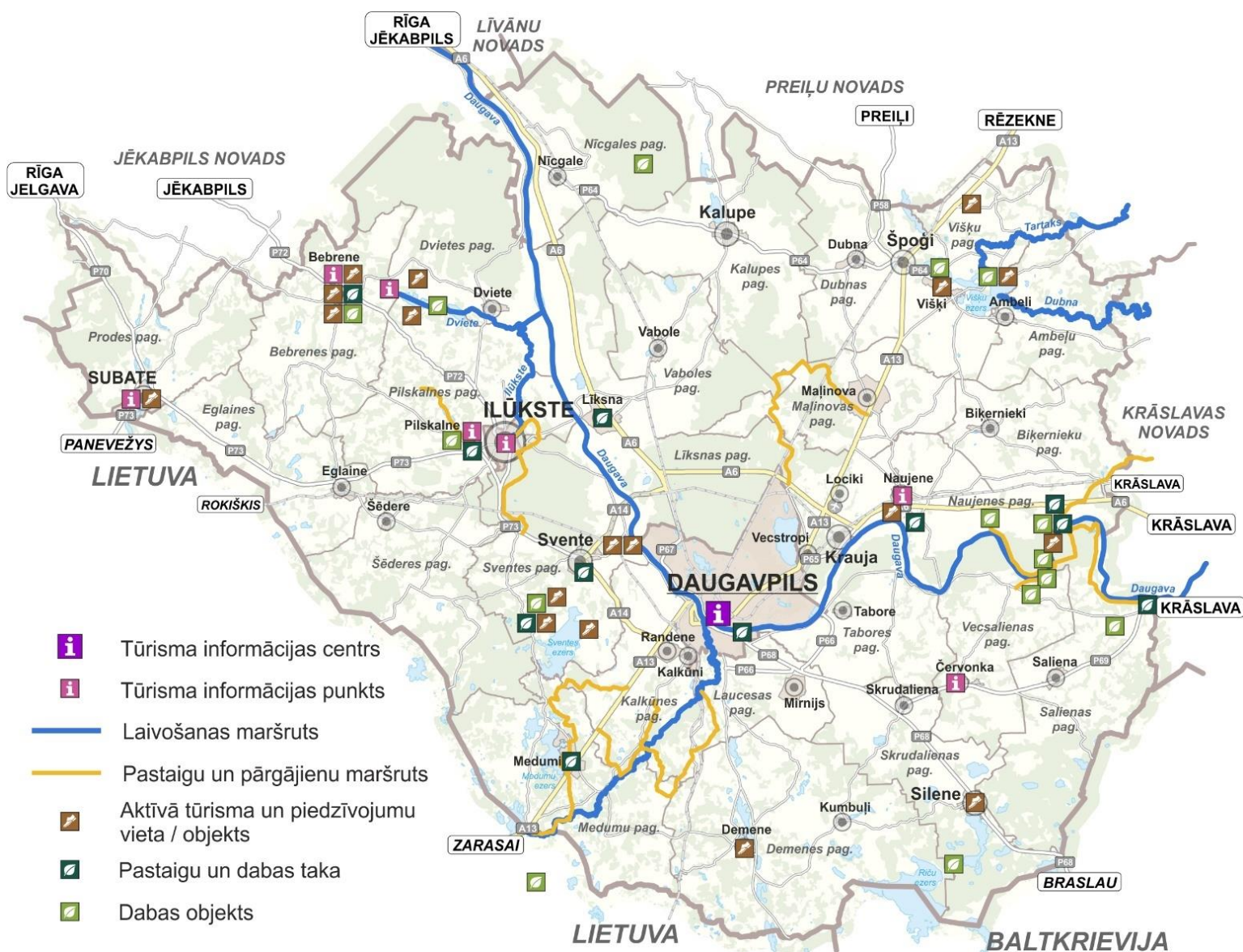

ATTĒLS 31. Ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietas

Apskates saimniecības un amatnieki ir plaši pārstāvēti, t.sk. iespējams apmeklēt vairākus objektus:

- ◇ "Alpaku sala" (Bebrenes pag.),
- ◇ "Dvietes saldējums" (Dvietes pag.),
- ◇ Aivara Žurilas koka dizaina darbnīca (Pilskalnes pag.),
- ◇ Augu eļļas spiestuve KS "Sēlijas Āres" (Eglaines pag.),
- ◇ Briežu dārzs SIA "Dunduru plavas" (Prodes pag.)
- ◇ Dārzeņu audzēšana ZS "Apiņi" (Bebrenes pag.),
- ◇ JuRita Mini Zoo – zookolekcija (Naujenes pag.),
- ◇ Lauku sēta "Vidzemnieki" (Dvietes pag.),
- ◇ Podnieka Mareka Zavodnoja darbnīca (Bebrenes pag.),
- ◇ Raptors park – zookolekcija (Demenes pag.).

Augšdaugavas novadā pieejams plašs aktīvā tūrisma un piedzīvojumu, pastaigu un dabas taku piedāvājums, tāpat izveidoti vairāki laivošanas maršruti (Attēls 32).

LIETUVA
ATTĒLS 32.

BALTKRIEVIJA
Aktīvās atpūtas objekti un maršruti

Populārākie dabas apskates objekti Augšdaugavas novadā ir:

- ◇ Daugavas loki,
- ◇ Dvietes paliene,
- ◇ Pilskalnes Siguldiņa,
- ◇ Akmeņupes dabas taka,
- ◇ Dinaburgas taka,
- ◇ Jezupovas parks,
- ◇ Lielbornes muižas parks,
- ◇ Līksnas muižas parks,
- ◇ Markovas taka,
- ◇ Nīcgales akmens,
- ◇ Vasargelišķu tornis,
- ◇ Augšzeme (Jaunsventes parks),
- ◇ Latgales sēta.

Piemēram, dabas parkā "Dvietes paliene" tiek piedāvātas vairākas aktīvās atpūtas aktivitātes - Savvaļas zirgu un govju dzīves vērošana gida pavadībā, putnu vērošana, vides klase, laivošana u.c. Izveidoti apraksti, kas sniedz informāciju par aktivitātēm dabas parkā – laivotājiem, velobraucējiem, autobraucējiem un dabas vērotājiem (spāru un putnu vērotājiem).

Augšdaugavas novadā ainaviskus skatus apskatei, iemūžināšanai un citām aktivitātēm dabā nodrošina Augšzemes un Latgales augstieņu apgabali, piemēram, Medumu ezeraine, Višķu ezeraine, Daugavas ieleja, Dvietes paliene, Dagdas pauguraine.

Augšdaugavas novads ir bagāts ar materiālo un nemateriālo kultūrvēsturisko mantojumu. Visspilgtāk Augšdaugavas novadu raksturo šie kultūrvēsturiskie objekti – dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa", dabas parks "Dvietes paliene", dabas parks "Daugavas loki", Berķeneles pusmuiža, Raiņa māja Berķenelē, Slutišķu vecticībnieku sādža, Vecā Stendera muzejs, Skrindu dzimtas muzejs, Grāfu Plāteru-Zībergu muižas komplekss, krucifiksi Vaboles pagastā, Subates pilsētas vēsturiskais centrs u.c. Kultūrvēsturiskais mantojums ir būtisks novada resurss, kas veicina tūrisma nozares attīstību.

Augšdaugavas novadā kopumā atrodas 84 valsts nozīmes arheoloģijas, mākslas, arhitektūras un pilsētbūvniecības pieminekļi, 1 reģionālas nozīmes (Lašu luterāņu baznīca) un 33 vietējās nozīmes pieminekļi. Līdz šim spēkā esošajos teritorijas plānojumos tikuši izdalīti vairāk kā 400 pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi. Attēls 33 uzskaita kultūrvēsturiskos pieminekļus Augšdaugavas novadā.

Novads var lepoties ar tādiem tūrisma objektiem kā:

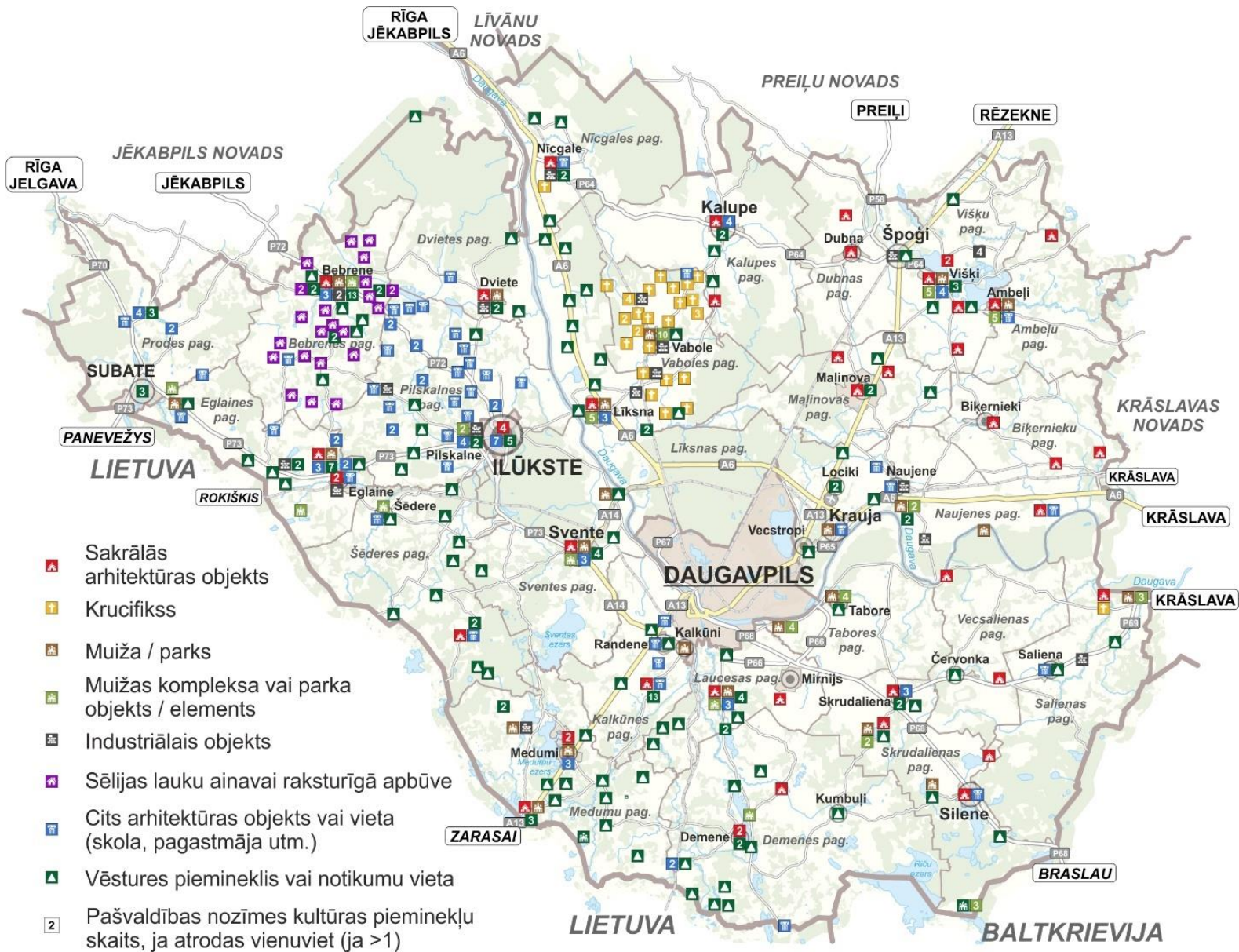
- ◇ dabas parks „Daugavas loki” (Daugavas loku teritorija iekļauti UNESCO Latvijas nacionālajā sarakstā),
- ◇ vecticībnieku sādža Slutišķos,
- ◇ Vecsalienas (Červonkas) muižas pils,
- ◇ Jaunsventes (Sventes) muiža (t.sk. kara tehnikas muzejs),
- ◇ Subates pilsētas vēsturiskais centrs,
- ◇ Naujenes Novadpētniecības muzejs,
- ◇ Skrindu dzimtas muzejs,
- ◇ Raiņa māja Berķenelē,
- ◇ Bebreņes, Lielbornes, Ilgas, Vaboles un Tabores muižas u.c.

Augšdaugavas novadā esošie kultūrvēsturiskie pieminekļi ir sakrālās ēkas, krucifiski, muižas, parki, industriālie objekti, Sēlijas lauku ainavai raksturīgā apbūve u.c. objekti. Tos shematiski parāda Attēls 34.

ATTĒLS 33. Kultūrvēsturiskie pieminekļi pēc to statusa

Augšdaugavas novads ir arī bagāts ar sakrālo mantojumu, t.sk. baznīcām, lūgšanu namiem (Attēls 35). Tāpat daudzviet atrodas Latgalei raksturīgie krucifiksi (Attēls 34.)

ATTĒLS 34.

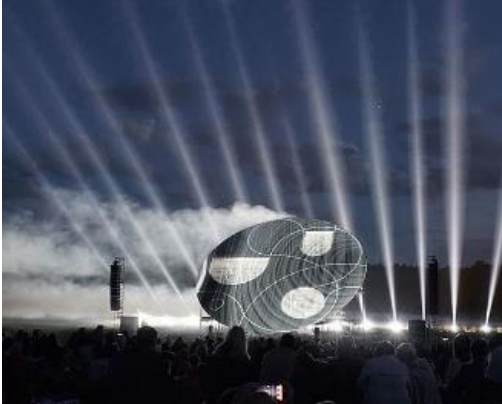
Kultūrvēsturiskais mantojums

ATTĒLS 35. Sakrālās iestādes un objekti

Kultūrvēsturiskais mantojums un bagātīgā dabas daudzveidība ir nozīmīgi priekšnosacījumi turpmākai tūrisma nozares attīstībai novadā. Palielinoties tūristu plūsmai, svarīgi uzturēt esošo infrastruktūru un attīstīt to arī turpmāk tā, lai apmeklētāji atstātu pēc iespējas mazāku negatīvo ietekmi uz vidi. Daudziem kultūrvēsturiskiem pieminekļiem nepieciešama atjaunošana, sakopšana un regulāra uzturēšana, kas pilnveidojama turpmākajā novada attīstībā.

Ņemot vērā augsto dabas vērtību īpatsvaru novadā, nepieciešams veicināt dabas resursu saglabāšanu, to ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sekmēt kultūrvēsturisko vērtību apzināšanu un attīstību, tādējādi radot priekšnosacījumus tūrisma produktu attīstībai.

Vides instalācija pasākumā "Dabas koncertzāle" Dvietē, 2017.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Naujenes novadpētniecības muzejs un dabas informācijas centrs (visidaugavpils.lv)

Slutišķu sādža un Slutišķu vecticībnieku lauku sēta (visitdaugavpils.lv)

Tūrisma maršruta "1836" robežsstaba svinīga atklāšana Ilūkstē, 2018. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Bebrenes pagasta amatnieku-mājrāzotāju dalība pasākumā "Tūrisma gadatirgus Subatē", 2019.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Tūrisma objekta "Stendera laika klase" izveidošana Eglainē Latvijas -Lietuvas pārrobežu sadarbības projekta "Travel smart- visit Lithuania and Latvia" ietvaros, 2018.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

Naujenes Mūzikas un mākslas skolas Instrumentālais ansamblis (Daugavpils novada pašvaldības arhīvs)

Naujenes Mūzikas un mākslas skolas Pūtēju orķestris (Daugavpils novada pašvaldības arhīvs)

Ilūkstes pilsētas simbola atklāšana Ilūkstē, 2018.gads. (Ilūkstes novada pašvaldības arhīvs)

3. Klimatneitrāla vide

3.1. Īpašumi un publiskā ārtelpa

Augšdaugavas novada **teritorijas kopējā platība** ir 2523 km². Pēc platības lielākie ir Demenes pagasts (181 km²), Līksnas pagasts (138 km²), Naujenes pagasts (129 km²), Sventes pagasts (127 km²), Pilskalnes pagasts (124 km²), Salienas pagasts (124 km²). (VZD statistika uz 01.01.2021.)

Pēc **zemes veida lietošanas** Augšdaugavas novadā dominē lauksaimniecībā izmantojamā zeme – 46%, aiz tā seko meži 38%, 4% ūdens objektu zeme, krūmāji – 3%, pārējās zemes – 3%, purvi 2% u.c. Savukārt 61% no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm ir aramzeme, 31% - ganības. (VZD statistika uz 01.01.2021.) Augšdaugavas novada pašvaldībai 2017. gadā piederēja 1725,51 ha meža zemes, no kuriem 1664,45 ha ir meži.²⁶

Saskaņā ar bijušās Daugavpils un Ilūkstes novada pašvaldības 2021. gada 25. februārī apstiprinātajām reorganizācijas plāna konstatējuma daļām, Ilūkstes novada pašvaldībai pieder 2949 būves vai dzīvokļa īpašumi, attiecīgi Daugavpils novada pašvaldībai – 7224.

2018. gadā Augšdaugavas novada teritorijā kopā izsniegtas 129 **būvatļaujas**, no kurām visvairāk izsniegtas Kalkūnes un Naujenes pagastā, attiecīgi 18 un 16 būvatļaujas. 2018. gadā sastādīt 108 akti par būvju pieņemšanu ekspluatācijā, no kuriem visvairāk sastādīti Kalkūnes (23), Līksnas (12) un Naujenes (12) pagastā.

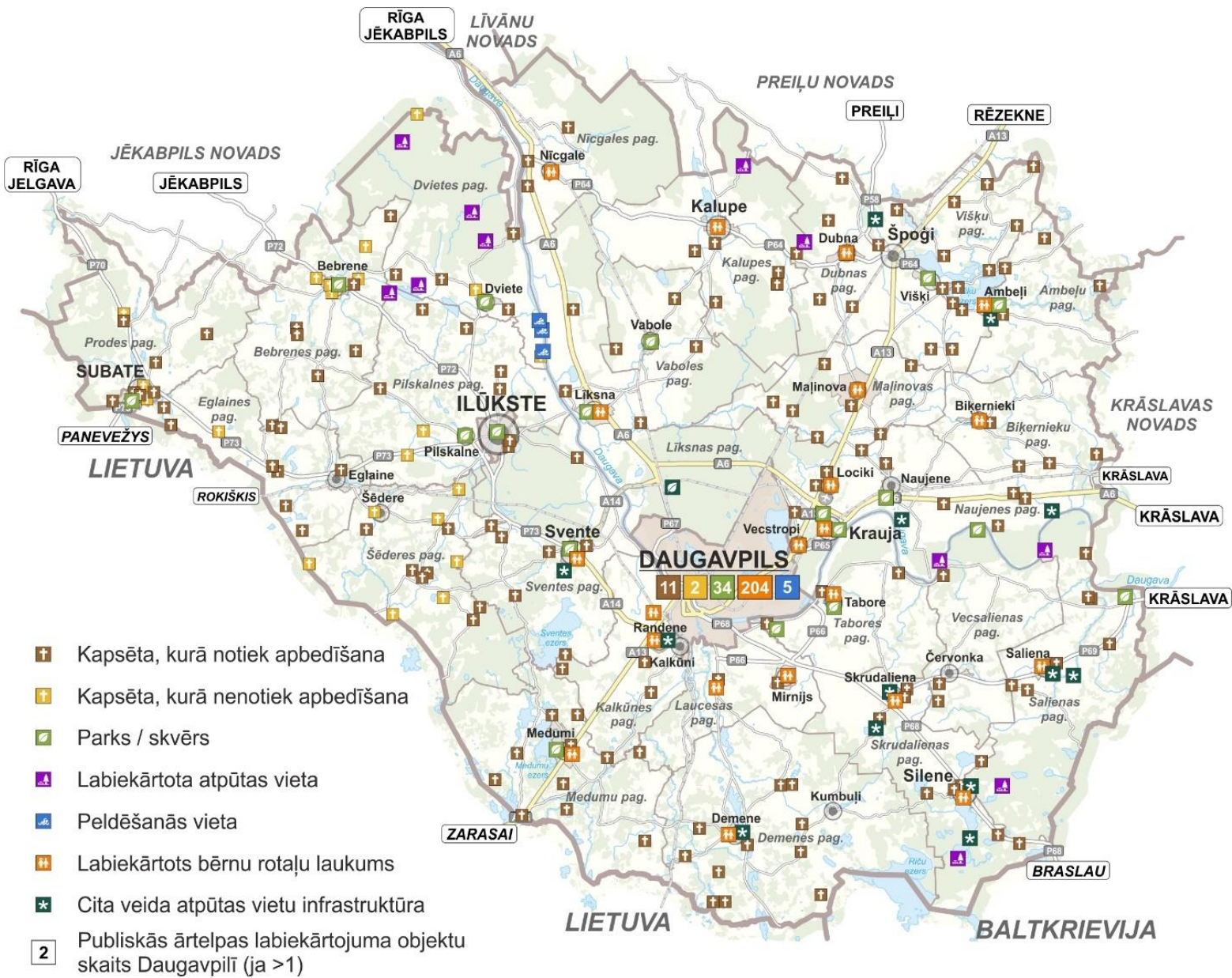
Publiskās ārtelpas teritorijas atspoguļo Attēls 36.

Augšdaugavas novadā tradicionāli notiek Lielās talkas pasākumi, kurās piedalās ~500 iedzīvotāju, un veic ievērojamus teritorijas sakopšanas, labiekārtošanas un apzaļumošanas darbus.

Kā regulārs pasākums jāmin Meža dienas, kuru laikā parkos tiek stādīti dekoratīvie koki un krūmi.

Augšdaugavas novadā atrodas vairāk kā 125 **kapsētas**, par to apsaimniekošanu atbild pagastu, pilsētu pārvaldes. 2020. gadā digitalizētas 46 bijušā Daugavpils novada kapsētas, taču darbs turpināms, lai digitalizētu visas Augšdaugavas novada kapsētas, kas ļauj ne tikai pašvaldībai efektīvāk pārvaldīt kapsētu teritoriju, bet arī atvieglo iedzīvotājiem savu piederīgo apbedījumu vietu meklēšanu. Augšdaugavas novadā nav oficiālas dzīvnieku kapsētas, kas risināms tālākajā novada attīstībā sadarbībā ar Daugavpils valstspilsētas pašvaldību.

²⁶ [BLIS datu bāze](#)

ATTĒLS 36. Publiskās ārtelpas teritorijas

Augšdaugavas novadā nav noteiktas oficiālas **peldvietas**, līdz ar to netiek veikts regulārs monitoringa par peldvietu ūdens kvalitāti. Labiekārtotas atpūtas vietas – peldēšanās vietas – pie Daugavas atrodas Dvietes pagastā (Attēls 36).

Pašvaldībai populārākajās peldēšanās vietās būtu vēlams veikt labiekārtošanas darbus, ezeru un upju piekrastes tīrīšanu un ainaviskā stāvokļa uzlabošanu, kā arī sekmēt izklaidētā un punktveida piesārņojuma samazināšanu.

3.2. Dabas resursi un vides kvalitāte

Augšdaugavas novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, no kurām daļa iekļautas NATURA2000 teritoriju tīklā:

- ◇ aizsargājamo ainavu apvidus "Augšdaugava" (NATURA 2000),
- ◇ aizsargājamo ainavu apvidus "Augšzeme" (NATURA2000),
- ◇ aizsargājamo ainavu apvidus "Nīcgaļu meži" (NATURA 2000),
- ◇ dabas liegums "Baltmuižas purvs" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Bardinska ezers" (ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme") (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Dvietes dumbbrājs" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Glušonkas purvs",
- ◇ dabas liegums "Ilgas",
- ◇ dabas liegums "Ļubasts" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Medumu ezera salas",
- ◇ dabas liegums "Pašulienes meži" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Raudas meži" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Sasaļu mežs" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Skujines ezers" (ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme") (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Sventes ezera salas",
- ◇ dabas liegums "Tīrās sūnas purvs" (NATURA2000),
- ◇ dabas liegums "Kinkausku meži" (NATURA2000),
- ◇ dabas parks "Medumu ezeraine",
- ◇ dabas parks "Silene" (NATURA2000),
- ◇ dabas parks "Daugavas loki",
- ◇ dabas parks "Dvietes paliene" (NATURA2000),
- ◇ dabas parks "Svente" (ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme") (NATURA2000).

Augšdaugavas novadā atrodas vairāki dabas pieminekļi:

- ◇ ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi Nīcgales Lielais akmens, Sandarišķu karengravas, Viļušu avots, Mālkalnes avots, Daugavas Vārti (Slutišķu un Ververu kraujas),
- ◇ dendroloģiskie stādījumi Hoftenbergas parks, Jaunsventes parks, Juzefovas parks, Medumu parks, Naujenes mežniecības svešzemju koku stādījumi, Rozališķu parks, Višķu "Vitolu" dendroloģiskie stādījumi,
- ◇ aizsargājamās alejas Subates aleja, Medumu aleja, Grancovas aleja,
- ◇ vismaz 100 aizsargājамie koki.

ATTĒLS 37. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Uz 2018. gada sākumu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) kopējā platība Augšdaugavas novadā ir 56 116 ha jeb 22% no kopējās novada teritorijas.²⁷

Detalizēti risinājumi ĪADT aizsardzībai ir iekļauti izstrādātajos dabas aizsardzības plānos:

- ◇ Dabas parka "Dvietes paliene" aizsardzību un izmantošanu, kā arī funkcionālo zonējumu nosaka 24.04.2017. MK noteikumi Nr.274 „Dabas parka "Dvietes paliene" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, kā arī dabas parka "Dvietes paliene" dabas aizsardzības plāns 2020.-2031.gadam,

²⁷ [BLIS datu bāze](#)

- ◇ Dabas liegumam "Pašulienes mežs" ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2005.-2020. gadam,
- ◇ Dabas liegumam "Pilskalnes Siguldiņa" ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2016.-2028. gadam,
- ◇ Aizsargājamo ainavu apvidum "Augšzeme" ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2016.-2028. gadam, kurā ietverts teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts ar teritorijas funkcionālā zonējuma priekšlikumu. (Aizsargājamo ainavu apvidū ietilpst dabas liegumi "Bardinska ezers" un "Skujines ezers"),
- ◇ Pārējo ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību regulē vispārējie LR normatīvie akti.

Esošie dabiskie faktori un dabas objekti – reljefs, hidroloģiskais režīms, ūdensobjekti, purvi, meži, pļavas, ganības, parki, u.c., Augšdaugavas novada administratīvajā teritorijā veicinājuši lielu dabas daudzveidības sastopamību. No bioloģiski vērtīgajiem zālājiem Augšdaugavas novadā galvenokārt sastopami botāniskie un putnu bioloģiski vērtīgie zālāji.²⁸

Plānojot turpmāko Augšdaugavas novada attīstību, būtiski ņemt vērā esošās dabas vērtības un veicināt ilgtspējīgu turpmāko novada izaugsmi. Svarīgi pēc iespējas nepasliktināt esošo dabas un rekreācijas resursu stāvokli un daudzveidību, bet veikt tādu teritorijas apsaimniekošanu, kas sekmē bioloģiskās daudzveidības pilnveidošanos.

Publiskie ūdeņi

Augšdaugavas novadā ūdens objektu zeme aizņem 10 779 ha jeb 4% no kopējās novada teritorijas platības. Ūdensobjekti ietilpst Daugavas baseina apgabalā un neliela novada dienvidu teritorija Lielupes baseina apgabalā. Civillikuma I Pielikumā (1102. pantam) noteiktos publiskos ezerus un publiskās upes Augšdaugavas novadā atspoguļo Attēls 38. Kā publiskās upes noteiktas Daugava, Dienvidsusēja (Susēja) un Dubna.

Pēc platības lielākie ezeri Augšdaugavas novadā ir:

- ◇ Sventes ezers Sventes pagastā – 734,8 ha,
- ◇ Riču ezers (Latvijas daļa) Līdumnieku pagastā – 587,7 ha,
- ◇ Luknas ezers Višķu pagastā – 409,0 ha,
- ◇ Višķu ezers Višķu pagastā – 360,1 ha,
- ◇ Sila ezers Skrudalienas pagastā – 262,0 ha,
- ◇ Lielais Kalupes ezers (Salenieku ezers) Kalupes pagastā (daļa Preiļu novadā) – 175,0 ha,
- ◇ Briģenes ezers Demenes pagastā – 136,4 ha.

²⁸ Dabas aizsardzības pārvalde, [datu pārvaldības sistēma "OZOLS"](#)

Publiskā upe:

- 1 Daugava
- 2 Dienvidsusēja (Susēja)
- 3 Dubna

Publiskais ezers:

- 4 Baltezers
- 5 Beļānu ezers (Baltais ezers)
- 6 Briģenes ezers
- 7 Demenes ezers
- 8 Galiņu ezers
- 9 Kamenkas ezers
- 10 Kāša ezers (Koša ezers)
- 11 Kurcuma ezers
- 12 Laucesas ezers (Smelīnes ezers)
- 13 Lielais Kalupes ezers (Salenieku ezers)
- 14 Lielais Kumpinišķu ezers
- 15 Lielais Kumpoša ezers
- 16 Lielais Subates ezers
- 17 Luknas ezers
- 18 Marijas ezers
- 19 Mazais Kalupes ezers (Keišu ezers)
- 20 Mazais Kumpinišķu ezers
- 21 Mazais Subates ezers
- 22 Riču ezers
- 23 Robežas ezers
- 24 Samaņkas ezers
- 25 Sasaļu ezers
- 26 Sila ezers
- 27 Sitas ezers
- 28 Skirnas ezers
- 29 Sventes ezers
- 30 Šarlotes ezers
- 31 Šķirnates ezers (Kimbarcišķu ezers)
- 32 Višķu ezers

ATTĒLS 38. Publiskās upes un ezeri (Datu avots: LR Civillikums)

Saskaņā ar Civillikumu zvejas tiesības valstij pieder:

- ◇ Bruņu ezerā Skrudalienas pag.,
- ◇ Černavas ezerā Līdumnieku pag.,
- ◇ Dārza ezerā Līdumnieku un Demenes pag.,
- ◇ Dervanišķu ezerā Demenes un Medumu pag.,
- ◇ Kaminčas ezerā Bebreņu un Eglaines pag.,
- ◇ Kirjanišķu ezerā Salienas pag.,
- ◇ Kumbuļu ezerā Līdumnieku pag.,
- ◇ Ļūbasta ezerā Liksnas pag.,
- ◇ Šēnheidas ezerā Skrudalienas pag.,
- ◇ Sitas ezerā Skrudalienas pag.,
- ◇ Smiļģinu ezerā Skrudalienas pag.,
- ◇ Vīragnas ezerā Dubnas pag.

No Augšdaugavas novadā esošajām upēm zvejas tiesības vienīgi valstij pieder Daugavā.

Pēc Ministru kabineta noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002.) par prioritārajiem zivju ūdeņiem noteikta Daugava (karpveidīgo zivju ūdeņi).

Daugavas baseina apgabalam izstrādāts Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam, kurā no bijušā Ilūkstes novada teritorijā esošajiem ūdensobjektiem iekļaujas – Daugava (D487), Ilūkste (D491), Dviete (489) un Galiņu ezers (E153), šo ūdensobjektu kvalitāte tiek vērtēta kā vidēja un mērķis ir sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti.

Lielupes baseina apgabalam izstrādāts Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam, kurā no bijušā Ilūkstes novada teritorijā esošajiem ūdensobjektiem iekļaujas - Dienvidsusēja (L169) un Kreuna (L178), šo ūdensobjektu kvalitāte tiek vērtēta kā zema un vidēja, mērķis ir sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas²⁹

Pēc LVĢMC datu bāzes “Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”, Augšdaugavas novada teritorijā reģistrētas 72 potenciāli piesārņotas vietas un 5 piesārņotas vietas:

- ◇ Višķu profesionālās vidusskolas mazuta glabātava Višķu pagastā,
- ◇ dūņu lauki “Križi” Naujenes pagastā,
- ◇ naftas bāze “Zaļumi” Maļinovas pagastā,
- ◇ sadzīves atkritumu izgāztuve “Zeltkalni” Demenes pagastā,
- ◇ izgāztuve “Ilūkste”.³⁰ (Attēls 39)

²⁹ Ilūkstes novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats. SIA “Reģionālie projekti”, 2018

³⁰ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, www.meteo.lv

Izgāztuvē "Ilūkste" noglabāti apmēram 56 000 m³ sadzīves atkritumu. Teritorijā iespējams gruntsūdeņu piesārņojums. 2000. gadā izstrādāts Daugavpils rajona izgāztuves "Ilūkste" reaktivācijas projekts.³¹

Lielākoties potenciāli piesārņotas vietas ir pesticīdu noliktavas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas, ražošanas uzņēmumu un mehānisko darbnīcu teritorijas.

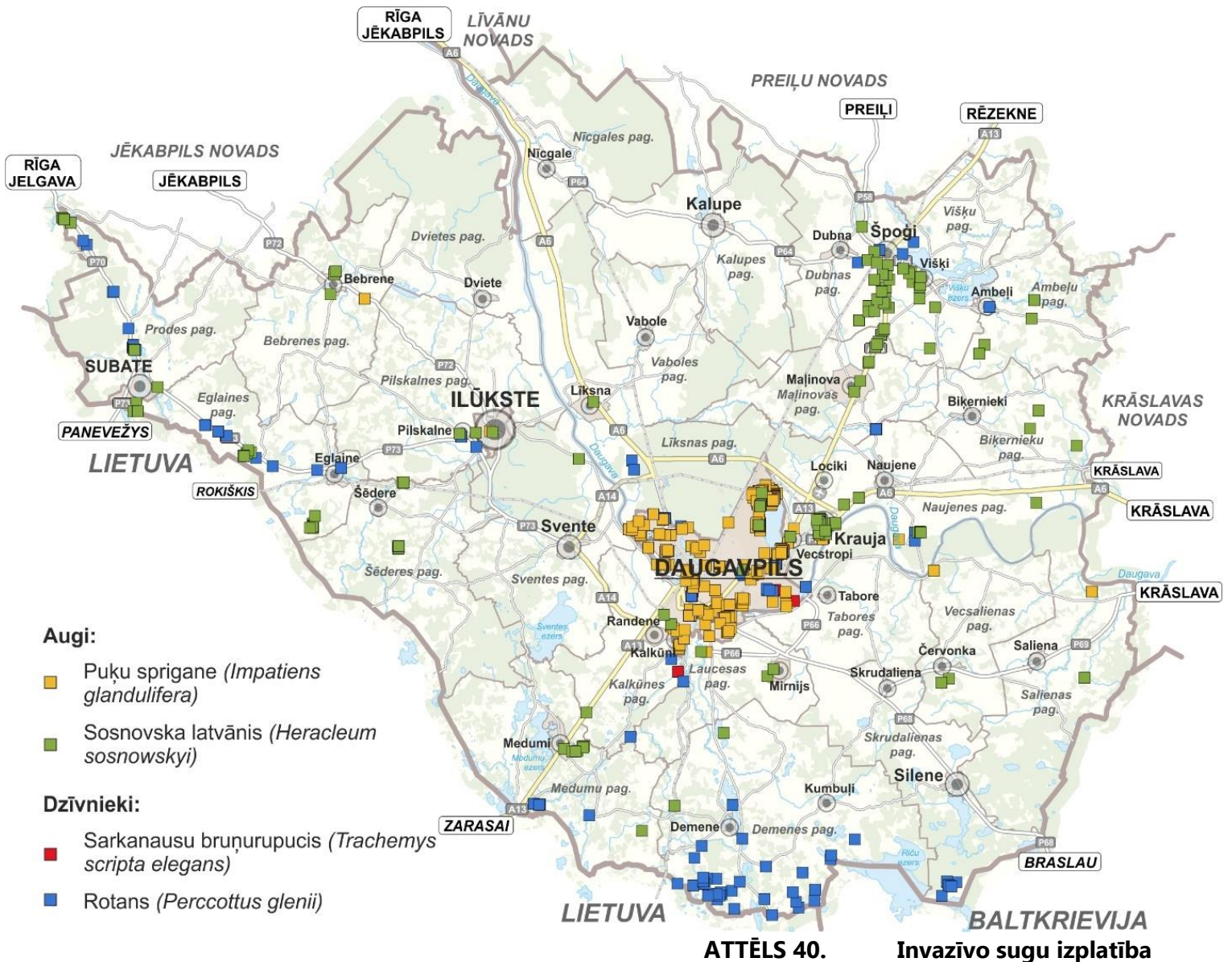
Lai spriestu par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību, nepieciešama piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu detalizētāka izpēte un vietu raksturojums. Izrietot no tā veicama turpmākā rīcība teritoriju sakopšanā un sanācija.

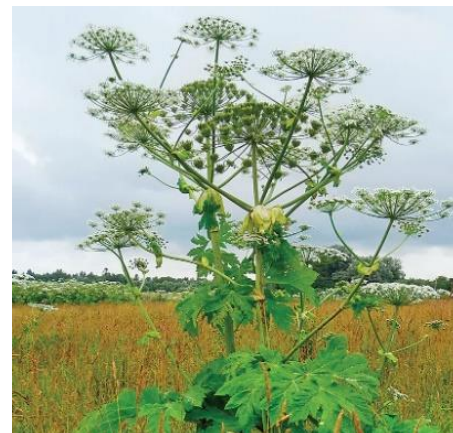
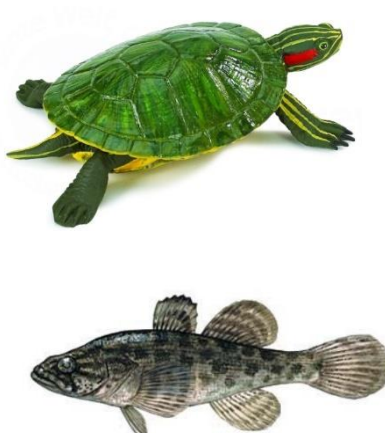

³¹ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", www.meteo.lv

Invazīvo sugu izplatība

Invazīvo sugu izplatība Augšdaugavas novadā ir samērā liela problēma, lai gan teritorija nav ierindota starp invadētākajām Latvijā. Visvairāk ar Sosnovska latvāni pārņemtie pagasti ir Višķu, Ambeļu, Bīķernieku un Medumu pagasts (Attēls 40, Attēls 41). Saskaņā ar Valsts augu aizsardzības dienesta reģistra informāciju, Augšdaugavas novadā invadēto teritoriju kopplatība pārsniedz 320 ha. Lai uzlabotu situāciju, tiek iznomātas pašvaldības zemes izmantošanai lauksaimniecībā, informēti iedzīvotāji, regulārāk izplautas ceļmalas un publiskās vietas. Kopš 2020. gada uzsākta latvāņu apkarošana visās pašvaldībai piederošajās neiznomātajās zemēs. Iegādāti miglotāji herbicīdu izsmidzināšanai, kas izsniegti Višķu un Demenes pagastu pārvaldēm. Tiek piesaistīts pakalpojumu sniedzējs Sosnovska latvāņu iznīcināšanai. Augšdaugavas novadā un Daugavpilī novērota vēl trīs invazīvo augu un dzīvnieku sugu izplatība – puķu sprigane, sarkanausu bruņurupucis un rotans. (Attēls 40, Attēls 41)

ATTĒLS 41. Invazīvās sugas: no kreisās – puķu sprigane, sarkanausu bruņurupucis, rotans, Sosnovska latvānis

Derīgie izrakteņi

Augšdaugavas novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji) šādas derīgo izrakteņu atradnes:

- ◇ 971 kūdras atradne,
- ◇ 61 smilts, smilts-grants atradnes,
- ◇ 12 saldūdens kaļķa atradnes,
- ◇ 8 māla atradnes.³²

Derīgo izrakteņu ieguve notiek un vairākas ieguves atļaujas tajās izsniegtas:

- ◇ Smilts-grants un smilts atradnē "Pantališķi",
- ◇ Smilts-grants un smilts atradnē "Elerne",
- ◇ Smilts-grants un smilts atradnē "Butišķi-Ceļuprojekts",
- ◇ Smilts-grants un smilts atradnē "Lapsukalns",
- ◇ Smilts atradnē "Dvietes mežniecības 101. un 107. kvartāls",
- ◇ Smilts-grants un smilts atradnē "Censoņi-1",
- ◇ Kūdras atradnē "Baltmuižas purvs".³³

Lai pēc iespējas atstātu mazāku ietekmi uz vidi, nepieciešams paredzēt pasākumus derīgo izrakteņu ieguves ierobežošanai vai aizliegšanai bioloģiski vērtīgu teritoriju tuvumā (īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, aizsargājamu sugu dzīvotņu tuvumā, u.c.), kultūras pieminekļu teritorijās, ainaviski vērtīgās teritorijās, pilsētās un ciemos.

Ūdenssaimniecībā un enerģētikā izmantojamās teritorijas

Virszemes ūdensobjekti Augšdaugavas novadā lielākoties tiek izmantoti rekreācijai un enerģētikā, kā arī mākslīgi veidotās privātās ūdenstilpes zivsaimniecībai.

³² VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" Zemes dziļu informācijas sistēma

³³ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" Zemes dziļu informācijas sistēma

Augšdaugavas novadā darbojas piecas mazās hidroelektrostacijas:

- ◇ Ilūkstes HES uz Ilūkstes upes Ilūkstē,
- ◇ Šēderes HES uz Šēderes upes Šēderes pagastā,
- ◇ 3 HES uz Dubnas upes Ambeļu pagastā,

Pēc Ministru kabineta noteikumiem Nr.27 "Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus" (15.01.2002.) Augšdaugavas novadā aizliegts uz Dvietes, Eglaines, Ilūkstes, Bornes, Dubnas, Laucesas, Līksnas, Poguļankas, Tartaka posmā no Cirišu ūdenskrātuves aizsprosta līdz ietekai Luknas ezerā, Viesītes un Dienvidsusējas upēm.

Applūstošās un plūdu riska teritorijas

Augšdaugavas novada administratīvajā teritorijā plūdi var notikt pat divas reizes gadā. Valsts nozīmes plūdu apdraudētās teritorijas:

- ◇ Daugavas upe Pilskalnes, Sventes, Šēderes, Dvietes, Līksnas, Vaboles, Kalupes, Nīcgales pagastā,
- ◇ Dvietes upe Dvietes, Bebrenes un Pilskalnes pagastā.

Plūdu apdraudētajās teritorijās vēlams izvērtēt applūšanas riskus un to ietekmi gan uz iedzīvotāju drošību, gan potenciālo vides piesārņošanu, kā arī sniegt atbildīgajām institūcijām un iedzīvotājiem nepieciešamo informāciju par iespējamajām sekām, piemēram, neatbilstoši savākto kanalizācijas notekūdeņu nonākšanu dzeramā ūdens akās, tuvākajos ūdensobjektos.

3.3. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra

Namu apsaimniekošanu, komunālo pakalpojumu sniegšanu Augšdaugavas novadā veic:

- ◇ SIA "Naujenes pakalpojumu serviss",
- ◇ SIA "Ornaments",
- ◇ DzīKS "Mežmalas",
- ◇ Biedrība "SOS Latgale",
- ◇ Pašvaldības aģentūra "Višķi",
- ◇ Pagastu pārvaldes,
- ◇ daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji.

Centralizētās **ūdensapgādes** pakalpojumi Augšdaugavas novadā pieejami:

- ◇ Ilūkstē,
- ◇ Subatē,
- ◇ Doļnajā un Pilskalnē Pilskalnes pagastā,
- ◇ Bebreņē un Ilzē Bebrenes pagastā,
- ◇ Dvietē Dvietes pagastā,
- ◇ Baltmuižā un Dubultos Prodes pagastā,
- ◇ Šēderē, Pašulienē un Raudā Šēderes pagastā,
- ◇ Eglainē un Baltmuižā Eglaines pagastā,
- ◇ Ambeļos Ambeļu pagastā,
- ◇ Biķerniekos Biķernieku pagastā,
- ◇ Demenē, Kumbuļos, Jāņuciemā Demenes pagastā,
- ◇ Dubnā Dubnas pagastā,
- ◇ Kalkūnos, Randenē, Berķenelē, Muitās Kalkūnes pagastā,
- ◇ Kalupē Kalupes pagastā,
- ◇ Laucesā, Mirnijā Laucesas pagastā,
- ◇ Līksnā Līksnas pagastā,
- ◇ Maļinovā, Zaļumos, Kokinos Maļinovas pagastā,
- ◇ Medumos Medumu pagastā,
- ◇ Naujenē, Kraujā, Vecstropos, Locikos Naujenes pagastā,
- ◇ Nīcgalē Nīcgales pagastā,
- ◇ Salienā Salienas pagastā,
- ◇ Silenē, Skrudalienā Skrudalienas pagastā,
- ◇ Sventē Sventes pagastā,
- ◇ Taborē, Cibuļovkā, Sadniekos, Lasenbergā Tabores pagastā,
- ◇ Vabolē Vaboles pagastā,
- ◇ Červonkā Vecsalienas pagastā,
- ◇ Višķu tehnikumā un Špoģos, Vīgantos Višķu pagastā. (Attēls 42, Attēls 43)

Lielākoties ūdensapgādes tīklu stāvoklis novērtēts kā apmierinošs. Labā stāvoklī ūdensapgādes tīkli ir Dmenē, Dubnā, Muitās, Maļinovā, Medumos un Sventē. Sliktā stāvoklī – Kalkūnos, Berķenelē, Nīcgalē, Sadniekos.

ATTĒLS 42. Centralizēto komunālo pakalpojumu infrastruktūra

Centralizētās **kanalizācijas** sistēmas Augšdaugavas novadā ir izbūvētas un pakalpojumi pieejami:

- ◇ Ilūkstē,
- ◇ Subatē,
- ◇ Doļnajā un Pilskalnē Pilskalnes pagastā,
- ◇ Bebreņē un Ilzē Bebreņu pagastā,
- ◇ Dvietē Dvietes pagastā,
- ◇ Šēderē, Pašulienē un Raudā Šēderes pagastā,
- ◇ Eglainē un Baltmuižā ciemos Eglaines pagastā,

- ◇ Ambeļos Ambeļu pagastā,
- ◇ Biķerniekos Biķernieku pagastā,
- ◇ Demenē, Kumbuļos, Jāņuciemā Dmenes pagastā,
- ◇ Dubnā Dubnas pagastā,
- ◇ Kalkūnos, Randenē, Muitās Kalkūnes pagastā,
- ◇ Kalupē Kalupes pagastā,
- ◇ Laucesā, Mirnijā Laucesas pagastā,
- ◇ Līksnā Līksnas pagastā,
- ◇ Maļinovā, Zaļumos, Maļinovas pagastā,
- ◇ Medumos Medumu pagastā,
- ◇ Naujenē, Kraujā, Vecstropos, Locikos Naujenes pagastā,
- ◇ Nīcgalē Nīcgales pagastā,
- ◇ Salienā Salienas pagastā,
- ◇ Silenē Skrudalienas pagastā,
- ◇ Sventē Sventes pagastā,
- ◇ Taborē, Cibuļovkā Tabores pagastā,
- ◇ Vabolē Vaboles pagastā,
- ◇ Červonkā Vecsalienas pagastā,
- ◇ Višķu tehnikumā un Špoģos, Vīgantos Višķu pagastā. (Attēls 42)

Lielākoties kanalizācijas tīklu stāvoklis novērtēts kā apmierinošs, Medumos un Sventē – labs.

Centralizētās **siltumapgādes** pakalpojumi Augšdaugavas novadā pieejami:

- ◇ Ilūkstē,
- ◇ Subatē,
- ◇ Bebrenē Bebrenes pagastā,
- ◇ Dvietē Dvietes pagastā,
- ◇ Šēderē, Pašulienē un Raudā Šēderes pagastā,
- ◇ Kalkūnos, Randenē Kalkūnes pagastā,
- ◇ Kalupē Kalupes pagastā,
- ◇ Naujenē, Kraujā, Vecstropos, Locikos Naujenes pagastā,
- ◇ Nīcgalē Nīcgales pagastā,
- ◇ Silenē, Skrudalienā Skrudalienas pagastā,
- ◇ Sventē Sventes pagastā,
- ◇ Višķu tehnikumā un Špoģos, Vīgantos Višķu pagastā. (Attēls 42)

Augšdaugavas novada siltumavotos (katlu mājās) dominējošais izmantotais kurināmais ir malka, šķelda, granulas.

Ar 2021. gada 17. jūnija Daugavpils novada domes lēmumu apstiprināts Daugavpils novada Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2021.-2030. gadam, kurā līdz 2022. gadam plānots integrēt bijušā Ilūkstes novada teritoriju. Šajā plānā apkopota pašreizējā situācija par pašvaldības ēkām, ielu apgaismojumu, pašvaldības autoparku, ūdenssaimniecību, pasākumiem mājokļu sektorā (energoefektivitātes pasākumi, daudzdzīvokļu ēku atjaunošana u.c.), mobilitātes veicināšanu, gājēju un velo infrastruktūras attīstību, elektroauto infrastruktūras attīstību,

siltumapgādes saimniecību, klimata pārmaiņu riskiem u.c. Plānā noteikti mērķi enerģētikas sektorā līdz 2030. gadam un izstrādāts pasākumu kopums, lai uzlabotu pašvaldības infrastruktūru, mājokļu, transporta, enerģētikas sektoru un pielāgotos klimata pārmaiņām. Daugavpils novada Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2021.-2030. gadam īstenojams ciešā sasaistē ar Attīstības programmā paredzēto pasākumu kopumu.

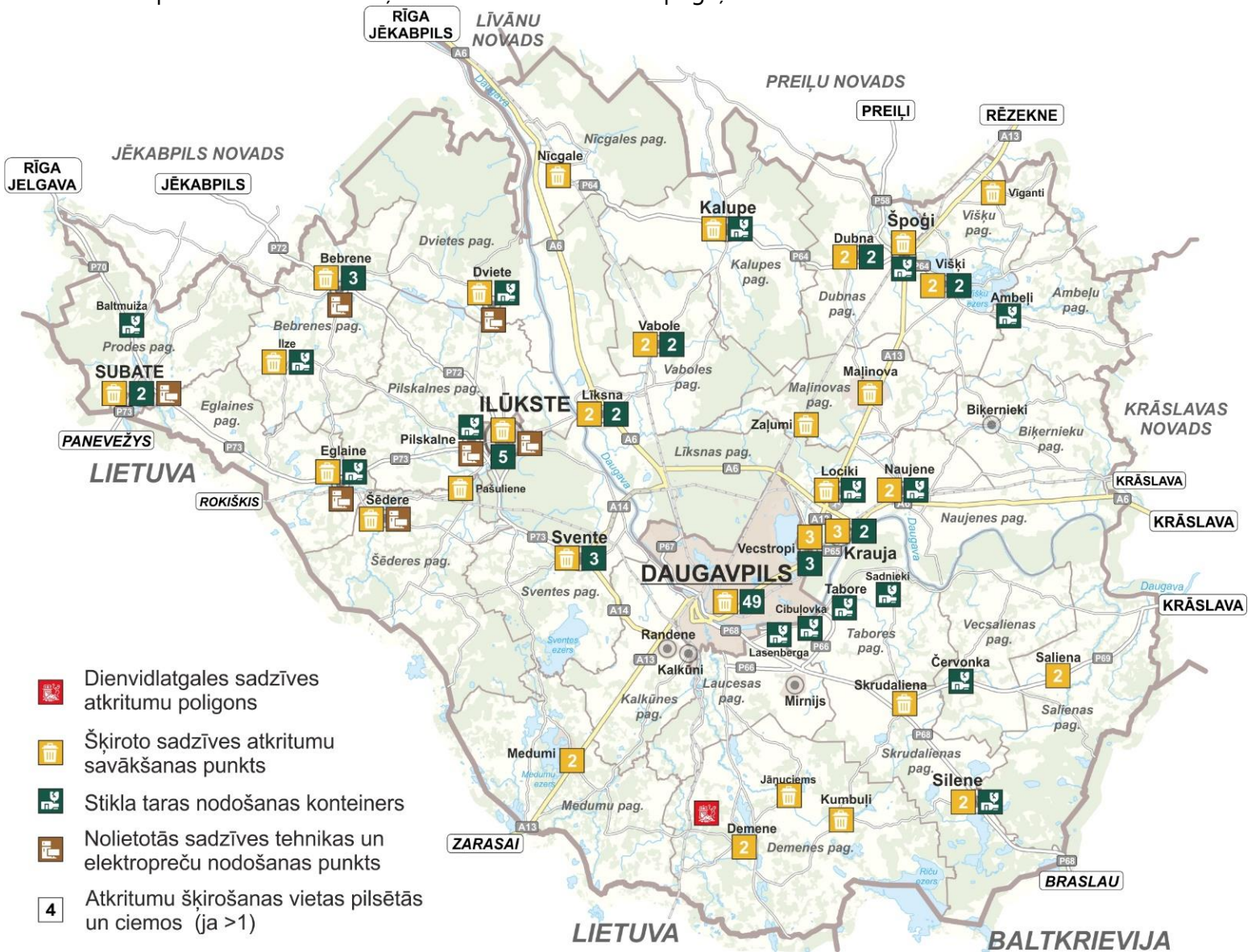
Centralizētā **gāzesapgāde** pieejama Vecstropu ciemā Naujenes pagastā, kas tiek nodrošināta no Daugavpils pilsētas gāzesapgādes tīkliem. Vairākās Augšdaugavas novada apdzīvotajās vietās atsevišķām daudzdzīvokļu mājām ir nodrošināta centralizētā gāzes apgāde, tā tiek piegādāta no gāzes tvertnēm – Ilūkste, Bebrene, Ambeli, Kalkūni, Randene, Likсна, Medumi, Naujene, Lociki, Krauja, Svente, Tabore, Vabole, Špoģi, Viški tehnikums, Vīganti (Attēls 42, Attēls 43).

ATTĒLS 43. Inženiertehniskā infrastruktūra

Platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūra pieejama vairākos Augšdaugavas novada ciemos,, kur tā tiek nodrošināta no Daugavpils maģistrālā piekļuves punkta: Biķernieki, Randene, Laucesa, Otrie Peski, Maļinova, Medumi, Saliena, Tabore, Červonka, Demene, Ambelji, Nicgale, Dubna. Bebreņē, Dvietē, Liksnā šī infrastruktūra tiek nodrošināta no Ilūkstes maģistrālā punkta, kas apkalpo arī Gārseņi, Asari un Rubeņus Jēkabpils novadā. Tālākajā novada attīstībā šīs infrastruktūras attīstību plānots nodrošināt Vabolē un Baltmuižā.³⁴

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Augšdaugavas novadā veic SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija" Dalīto atkritumu savākšanu novadā organizē AS "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums" .Atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas infrastruktūru atspoguļo Attēls 44.

ATTĒLS 44.

Atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas infrastruktūra

³⁴[LVRTC Platjoslas projekts](#)

Augšdaugavas novadā pieejami vairāk kā 55 atkritumu šķirošanas punkti. Atkritumu tiek apglabāti Dienvidlatgales sadzīves atkritumu poligonā "Cinīši", Demenes pagastā. Poligona platība ir 5,9 ha, tā ietilpība mērāma 660 tūkst. m³ apmērā un aizpildījums 2021. gadā – 81,31 %. Poligonā ir laukums atkritumu pieņemšanai no iedzīvotājiem, kas ir paredzēts pārstrādei derīgu materiālu, galvenokārt izlietotā iepakojuma, savākšanai. 2021.-2023. gadā realizācijā ir projekts "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā "Cinīši"".

2020. gadā Augšdaugavas novadā savāktas³⁵ 86913,1 t sadzīves atkritumu (no tiem 86821,17 – bijušā Daugavpils novadā). Salīdzinot ar 2010. gadu (kopējais apjoms – 4539,32) savākto atkritumu daudzums ir pieaudzis vairākkārt, kas daļēji skaidrojams ar to, ka iedzīvotājiem obligāti jāslēdz līgumi par sadzīves atkritumu izvešanu.

2019. gadā radīto bīstamo atkritumu daudzums Augšdaugavas novadā bija 482,14 t (no tiem 462,52 t bijušajā Ilūkstes novadā).

Saskaņā ar A kategorijas atļauju no bīstamo atkritumu veidiem SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija" pieņem tikai azbestu saturoši atkritumus jau iepakotos maisos un tos apglabā poligonā speciāli tam paredzētajā šūnā. AS "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums" sniedz tikai transporta pakalpojumus bīstamo atkritumu pārvadāšanā uz poligonu vai citam komersantam pārstrādei.

Bijušā Ilūkstes novada teritorijā >70% pašvaldības ēkās īstenoti **energoefektivitātes** pasākumi, savukārt bijušā Daugavpils novada teritorijā ~10% pašvaldības ēkās (14 ēkas). Bijušā Daugavpils novada teritorijā 31 jeb 11% daudzdzīvokļu ēkās īstenoti energoefektivitātes pasākumi. Vairākos ciemos izveidota ilgtspējīga apgaismojuma sistēma, kas tiek paplašināta, un tiek izmantoti energoefektīvi materiāli. Tālākajā novada attīstībā turpināma daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, t.sk. renovācija.

Nemot vērā globālo aktualitāti saistībā ar pasākumiem reaģēšanai uz **klimate pārmaiņām**, pašvaldības pēdējos gados pievērsušās ilgtspējīgu risinājumu īstenošanai dažādās jomās. Arī turpmāk viens no galvenajiem uzdevumiem būs izvērtēt, kuras klimata parādības jau tagad izraisa un nākotnē radīs lielāko apdraudējumu novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem, infrastruktūrai, kā arī īstenot pasākumus, kas var mazināt ietekmi uz vidi un nodrošināt efektīvu resursu patēriņu. To pastiprina arī Latvijas nacionālā attīstības plānā 2021. – 2027. gadam paredzētais uzdevums pašvaldībām - tautsaimniecības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un pieaugošas oglekļa dioksīda piesaistes nodrošināšana virzībā uz klimatnoturīgu ekonomikas attīstību, kā arī klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, īstenojot pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus.

³⁵ LVĢMC

3.4. Transporta infrastruktūra

Daugavpils atrodas 230 km attālumā no Rīgas. Lielākās apdzīvotās atrodas līdz 55 km attālumā no nacionālās nozīmes centra Daugavpils: Ilūkste 25 km attālumā, Subate – 55 km, Kalupe – 40 km, Nīcgale – 36 km, Višķi – 27 km, Demene – 20 km, Silene – 25 km. Rīga sasniedzama ~3h laikā ar automašīnu atkarībā no atrašanās vietas Augšdaugavas novada teritorijā.

Augšdaugavas novada transporta infrastruktūru veido valsts, pašvaldības un privāto īpašnieku ceļu un ielu tīkls, kas nodrošina novada administratīvā centra un ciemu sasniedzamību, kā arī sasaisti ar apkārtējo novadu un pilsētu pakalpojumu centriem. (Attēls 45).

Novadu šķērso vairāki galvenie autoceļi:

- ◇ A6 Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža,
- ◇ A13 Krievijas robeža (Grebņova) - Rēzekne - Daugavpils - Lietuvas robeža (Medumi),
- ◇ A14 Daugavpils apvedceļš (Tilti - Kalkūni).

Novadu šķērso vairāki valsts reģionālie autoceļi:

- ◇ P58 Viļāni – Preiļi – Špoģi,
- ◇ P64 Višķi – Nīcgale,
- ◇ P66 Daugavpils apvedceļš (Tabore–Lauceše),
- ◇ P67 Daugavpils – Tilti,
- ◇ P68 Daugavpils – Skrudaliena – Baltkrievijas robeža (Silene),
- ◇ P69 Skrudaliena – Kaplava – Krāslava,
- ◇ P70 Svente – Lietuvas robeža (Subate),
- ◇ P72 Ilūkste (Virsaīši) – Bebrene – Birži,
- ◇ P73 Vecumnieki – Nereta – Subate.

Augšdaugavas novada pašvaldībai piederošo ielu un ceļu kopgarums ir 2063 km. Bijušā Ilūkstes novadā šo ceļu un ielu uzturēšanas izdevumi uz 1 km 2017. gadā sastādīja 671,93 EUR, savukārt bijušā Daugavpils novadā – 692,80 EUR.

Kvalitatīvi autoceļi ir viens no teritorijas attīstības priekšnosacījumiem. Lai uzlabotu drošību uz autoceļiem un nodrošinātu kvalitatīvu iedzīvotāju mobilitāti, nepieciešama esošo autoceļu kvalitātes uzlabošana.

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju Augšdaugavas novadā 2019. gadā identificēti vairāki valsts ceļu posmi, kuriem nepieciešams neatliekams remonts – kopējais posmu garums ir 218,56 km. Pašvaldībai tālākajā novada attīstībā nepieciešams veicināt šo posmu atjaunošanu:

- ◇ A13 Krievijas robeža (Grebņeva)–Rēzekne–Daugavpils–Lietuvas robeža (Medumi),
- ◇ P64 Višķi–Nīcgale,
- ◇ P68 Daugavpils–Skrudaliena–Baltkrievijas robeža (Silene),
- ◇ P69 Skrudaliena–Kaplava–Krāslava,

- ◇ P70 Svente–Lietuvas robeža (Subate),
- ◇ P72 Ilūkste (Virsaīši)–Bebrene–Birži,
- ◇ V697 Marinova–Rauda–Lietuvas robeža,
- ◇ V699 Bebrene–Šēdere–Gorbunovka,
- ◇ V700 Ilūkste–Šarlote–Lietuvas robeža,
- ◇ V701 Pievedceļš Eglaines stacijai,
- ◇ V702 Ilūkste–Ilze–Vitkuški,
- ◇ V708 Subate–Kaldabruņa–Rīteniškas,
- ◇ V710 Bebrene–Zariņi–Dviete,
- ◇ V724 Pašulīene–Šēdere.³⁶

³⁶ BLIS datu bāze

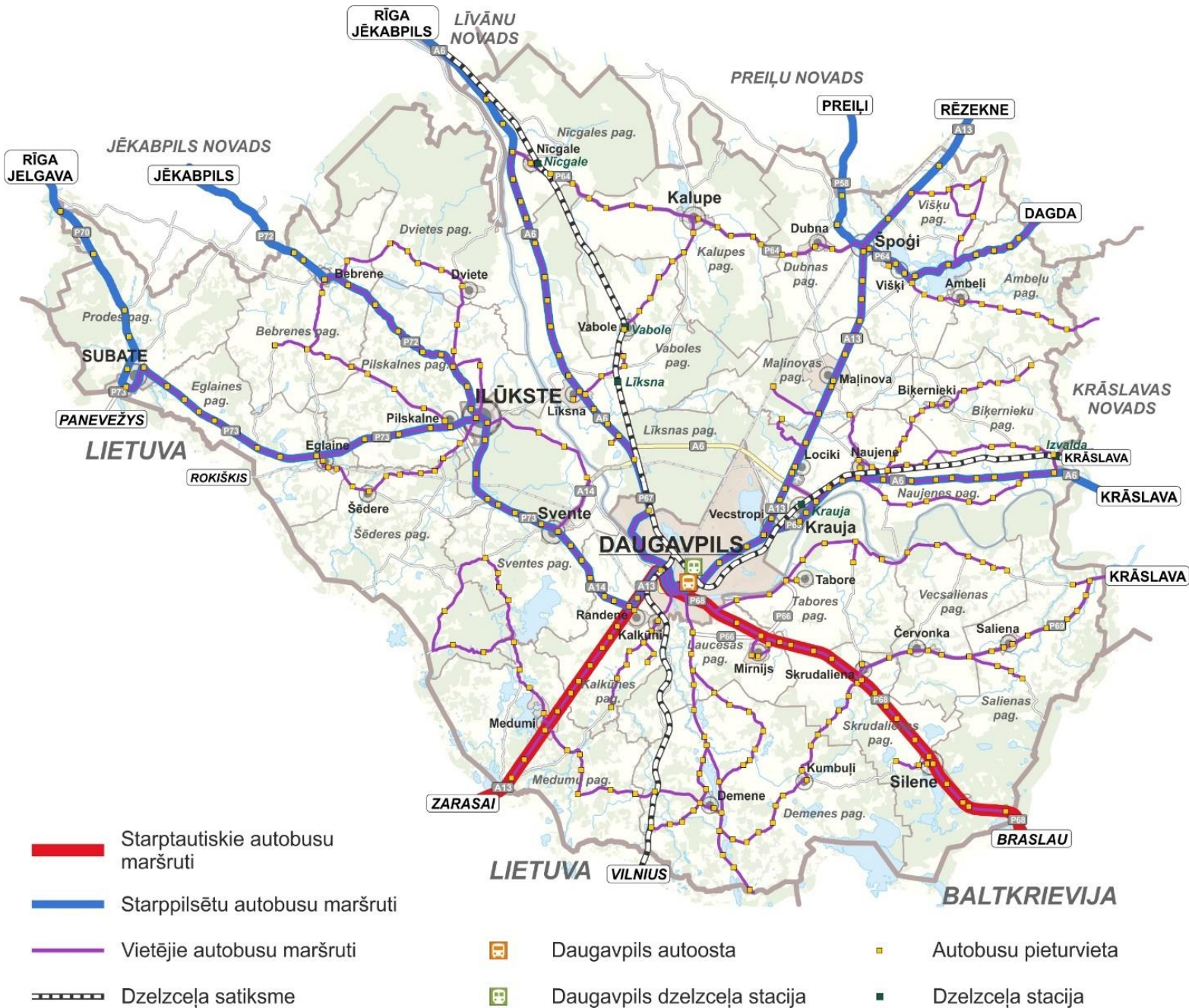
Augšdaugavas novadu šķērso trīs kravas **dzelzceļa** līnijas (Daugavpils-Rīga, Sanktpēterburga-Vilņa, Vitebska-Klaipēda) un divas pasažieru dzelzceļa līnijas (Rīga - Daugavpils un Daugavpils - Indra). Daugavpili ar Rīgu savieno 218 kilometrus gara dzelzceļa līnija. Pieguļošā Daugavpils pilsēta ir nozīmīgs dzelzceļa mezgls ar attīstītu dzelzceļu tīklu, kuram ir būtiska loma gan iekšzemes, gan tranzīta pārvadājumu nodrošināšanā. Dzelzceļa līnijas, stacijas, pieturas un izmaiņas punktus atspoguļo Attēls 46.

ATTĒLS 46. Dzelzceļa infrastruktūra

3.5. Mobilitāte

Pasažieru pārvadājumus Augšdaugavas novadā nodrošina starppilsētu autobusu maršruti, vairāki vietējie maršruti, kā arī pieejami starptautiskie autobusu maršruti. Lai gan novadu šķērso vairākas dzelzceļa līnijas, dzelzceļa pasažieru pārvadājumi Augšdaugavas novadā nav attīstīti - vilciens pieejams tikai Daugavpilī. Sabiedriskā transporta pakalpojumu maršrutus un iespējas Augšdaugavas novadā attēlo Attēls 47.

ATTĒLS 47. Sabiedriskā transporta tīklojums

Velosipēdu un citi mikromobilitātes rīku kā pārvietošanās līdzekļu izmantošana iedzīvotāju vidū arvien turpina pieaugt. Līdzīgi pieaug arī sabiedrības vajadzības pēc drošas, no autosatiksmes nodalītas un pieejamas velosatiksmes infrastruktūras. Augšdaugavas novadā marķēts (ar 417. ceļa zīmi) kopīgs gājēju un velosipēdu ceļš izbūvēts starp Višķu un Špoģu ciemiem 4 km garumā, kas ir pašvaldības infrastruktūra. Savukārt 2 km garumā Vecstropos un Naujenē ir izbūvēta šāda veida valsts infrastruktūra. Velonovietnes izvietotas pie pagastu pārvaldēm, izglītības iestādēm un citām pašvaldības iestādēm, ēkām, bet kopumā velonovietnes vērtējamas kā novecojušas.

Ilūkstes sporta stadiona teritorijā iespējams izmantot skeitrampu, lietošanai ar BMX veida velosipēdu, skrituļslidām, skrituļdēli. Skrituļslidu noma tiek piedāvāta Subatē, savukārt Pilskalnē un Bebreņē – velosipēdu noma. Arī iedzīvotājiem, ne tikai tūristiem, pieejami vairāki marķēti velomaršruti, taču to infrastruktūra nav pielāgota tikai velosatiksmi.

Kopumā tālākajā novada attīstībā nepieciešams attīstīt savienojumus starp apdzīvotajām vietām, objektiem, dažādām apkaimēm utt., kas piemēroti gājējiem, velosipēdistiem un citiem mikromobilitātes rīku lietotājiem.

4. Sadarbība un pārvaldība

4.1. Teritorijas pārvaldība un komunikācija

Līdz ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu ar 2021. gada 1.jūliju tiek izveidots Augšdaugavas novads. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums (2020), nosaka, ka Augšdaugavas novads sastāv no 27 teritoriālā iedalījuma vienībām:

- 1) [Ambelu pagasts](#),
- 2) [Bebrenes pagasts](#),
- 3) [Bikernieku pagasts](#),
- 4) [Demenes pagasts](#),
- 5) [Dubnas pagasts](#),
- 6) Dvietes pagasts,
- 7) Eglaines pagasts,
- 8) Ilūkstes pilsēta,
- 9) [Kalkūnes pagasts](#),
- 10) [Kalupes pagasts](#),
- 11) [Laucesas pagasts](#),
- 12) [Līksnas pagasts](#),
- 13) [Malinovas pagasts](#),
- 14) [Medumu pagasts](#),
- 15) [Naujenes pagasts](#),
- 16) [Nīcgales pagasts](#),
- 17) Pilskalnes pagasts,
- 18) Prodes pagasts,
- 19) [Salienas pagasts](#),
- 20) [Skrudalienas pagasts](#),
- 21) Subates pilsēta,
- 22) [Sventes pagasts](#),
- 23) Šēderes pagasts,
- 24) [Tabores pagasts](#),
- 25) [Vaboles pagasts](#),
- 26) [Vecsalienas pagasts](#),
- 27) [Višķu pagasts](#).

Augšdaugavas novads robežojas ar Daugavpils pilsētu, Jēkabpils novadu, Līvānu novadu, Preiļu un Krāslavas novadu, kā arī Lietuvas un Baltkrievijas Republiku aptuveni 105 km garumā.

Līdz 2009. gadam, kad Latvijā pastāvēja 26 rajoni (līdzās pirmā līmeņa pašvaldībām), visa šī brīža Augšdaugavas novada teritorija ietilpa Daugavpils rajonā. Tādēļ savstarpējai atsevišķo administratīvo teritoriju sadarbībai jau ir vēsturiska saistība.

Pašvaldību iedzīvotāju pārstāvniecību nodrošina pašvaldības lēmējorgāns – novada dome. Augšdaugavas novada domi veido 15 deputāti, kuru darbu nodrošina komitejas un komisijas. Domes lēmumu izpildi nodrošina pašvaldības administrācija, ko vada izpilddirektors. Pašvaldības funkciju izpildei dome ir izveidojusi dažādas budžeta iestādes, tai pieder vairākas kapitālsabiedrības vai to daļas, līdzdarbojas vairākās biedrībās un nodibinājumos.

Bijušās Daugavpils un Ilūkstes novada pašvaldības 2021. gada 25. februārī apstiprināja reorganizācijas plāna konstatējuma daļas, taču 2021. gada jūlijā vēl nav pieejama Augšdaugavas novada pašvaldības struktūra u.c. informācija. Augšdaugavas novada pārvaldības modelis – pagastus, to centrus un līdz šim noteiktos attīstības centrus attēlo Attēls 48.

- Nacionālās nozīmes attīstības centrs
- Reģionālās nozīmes attīstības centrs
- Novada nozīmes attīstības centrs
- Vietējās nozīmes attīstības centrs

ATTĒLS 48.

Augšdaugavas novada teritoriālās vienības un noteiktie attīstības centri

Augšdaugavas novada saimniecībā ietilpst arī **kapitālsabiedrību** pārvaldība. Pašvaldībai pieder 100% kapitāldaļas šajos uzņēmumos:

- ◇ SIA "Veselības un sociālās aprūpes centrs "Ilūkste",
- ◇ SIA "Grīvas poliklīnika",
- ◇ SIA "Ornaments",
- ◇ SIA "Naujenes pakalpojumu serviss".

Augšdaugavas novada pašvaldībai pieder kapitāldaļas šajos uzņēmumos:

- ◇ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija" - 20,19%,
- ◇ SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" - 8,85%,
- ◇ SIA "Latgales laiks" - 7,72 %.

Viens no nozīmīgiem priekšnoteikumiem sekmīgai pašvaldības pārvaldībai ir efektīvas komunikācijas nodrošināšana ar iedzīvotājiem un citām iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, sadarbības partneriem, novada viesiem un tml.). Par Augšdaugavas novada domes, pašvaldības iestāžu darbu un aktualitātēm tiek veikti regulāri publicitātes un informēšanas pasākumi. Sabiedrisko attiecību speciālisti sadarbībā ar pašvaldības darbiniekiem, struktūrvienībām un iestādēm regulāri sagatavo un publisko informāciju. Galvenie informācijas nodošanas kanāli ir pašvaldības tīmekļa vietnes, informatīvie izdevumi un sociālie tīkli. Bijušajai Ilūkstes novada un Daugavpils novada pašvaldībai un to iestādēm bija izveidoti dažādi komunikācijas kanāli:

- ◇ informatīvais izdevums "Daugavpils Novada Vēstis" (tirāža 7069 eksemplāri),
- ◇ informatīvais izdevums "Ilūkstes Novada Vēstis" (tirāža 2000 eksemplāri),
- ◇ sociālā tīkla Facebook lapa "Ilūkstes Novada Vēstis" (1,5 tūkst. sekotāju uz VI 2021) ,
- ◇ sociālā tīkla Facebook lapa "Daugavpils novada pašvaldība" (3,9 tūkst. sekotāju uz VI 2021),
- ◇ sociālā tīkla Instagram profils "Daugavpils novads (ar 01.07.2021. - Augšdaugavas novads (680 sekotāji uz VI.2021).

Augšdaugavas novada pašvaldības tīmekļa vietnes domēns uz 2021. gada augustu ir pārņemts no bijušā Bijušā Daugavpils novada pašvaldības www.daugavpilsnovads.lv, saglabājot tajā visu iepriekš ievietoto informāciju. Sagaidāms, ka pašvaldība veidos jaunu tīmekļa vietni.

Bijušā Daugavpils novada pagastiem izveidotas savas tīmekļa vietnes, kurās tiek ievietota aktuālā informācija un jaunumi par dzīvi pagastā. Sava tīmekļa vietne ir arī Bebreņu pagastam, ko uztur Bebreņu pagasta pārvalde, savukārt bijušā Ilūkstes novada teritorijas aktuālā informācija atrodama tīmekļa vietnē www.ilukste.lv.

Sociālo tīklu kontu profili sociālā tīkla Facebook platformā izveidoti arī dažādām pašvaldību iestādēm, piemēram, Ilūkstes kultūras un mākslas centrs u.c. Tāpat informācija regulāri tiek atspoguļota dažādos medijos: reģionālajā laikrakstā "Latgales Laiks", "Latgales Vietēja Avīzē", ko lasa arī Daugavpilī un novadā, Līvānu, Preiļu, Krāslavas u.c. novados, interneta medijos Chayka.lv, Grani.lv, Gorod.lv, laikrakstā "Million", kā arī sabiedriskajos medijos – "Latvijas Sabiedriskais medijs", "Latvijas Radio", notiek sadarbība ar "Latgales Reģionālo Televīziju", radio "Alise Plus" un "Divu Krastu Radio". Bijušais Daugavpils novads īstenoja praksi, reizi mēnesī rīkojot preses konferences, kurās pieaicina pašvaldības speciālistus sniegt informāciju par aktuālākajiem notikumiem, projektiem utt.

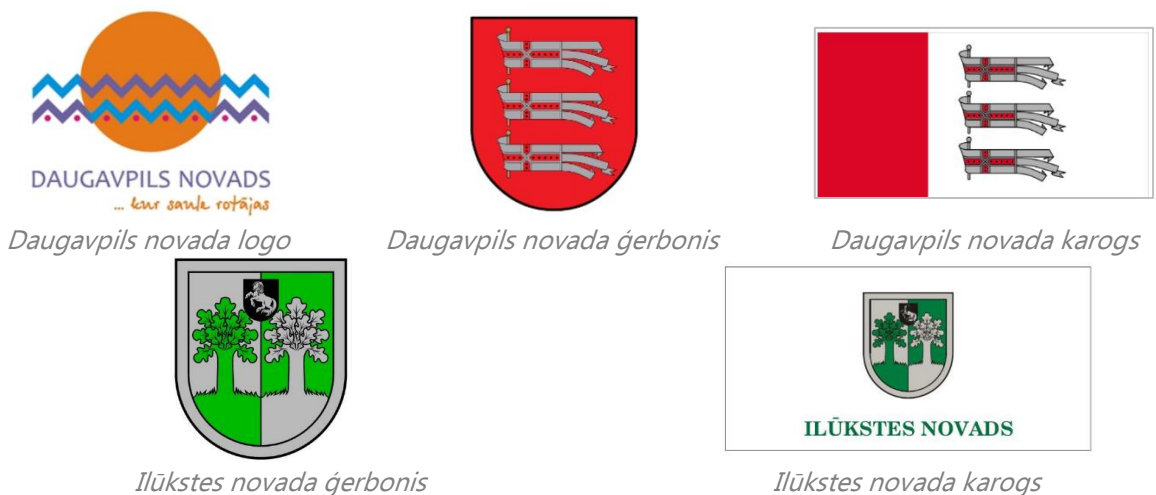
Lai iedzīvotāji varētu saņemt konsultācijas, noskaidrot viņiem svarīgus jautājumus un risināt problēmsituācijas, viņiem tiek nodrošināta iespēja tikt ar pašvaldības darbiniekiem un

deputātiem. Iepriekš pašvaldība rīkoja tikšanos ar visu pagastu iedzīvotājiem, dodoties uz katru pagastu. Tālākajā novada attīstībā iecerēts jauna formāta pasākums – tikšanās ar katra pagasta dažādu nozaru pārstāvjiem. Pašvaldība aktīvi izmanto jaunākās iespējas komunikācijā ar sabiedrību, piemēram, pašvaldības deputāti rīko tikšanās ar iedzīvotājiem Zoom platformā, lai uzklausītu un palīdzētu risināt viņiem aktuālos jautājumus. Iedzīvotājiem ir iespēja uzdot jautājumus pašvaldības mājaslapā un sociālā tīklā Facebook, uz tiem tiek sagatavotas un sniegtas attiecīgo nozaru speciālistu atbildes.

Kopumā Augšdaugavas novada pašvaldībai nepieciešams veidot vienotu komunikāciju ar visa novada sabiedrību, veicinot integrāciju, piederību jaunajai pašvaldībai, savstarpēju iepazīšanos utt.

4.2. Novada identitāte un sadarbība

Līdz ar Augšdaugavas novada izveidi aktuāls būs jautājums gan par kopīgu jaunā novada identitātes izveidi, gan arī to, kā nodrošināt līdzšinējo pagastu un ciemu identitāti (t.sk. vizuālo identitāti), lai sekmētu piederības sajūtu un novada atpazīstamību. Bijušajam Daugavpils un Ilūkstes novadam ir sava novada simbolika – novada ģerbonis un karogs. Līdz jauna ģerboņa izstrādei un apstiprināšanai, Augšdaugavas novada pašvaldība lieto mazo Latvijas Republikas ģerboni. (Attēls 49)

ATTĒLS 49. Bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada simbolika

Augšdaugavas novadu veido 27 administratīvās vienības – 25 pagasti un divas pilsētas, kur daļai no tiem ir savs ģerbonis un ir būtisks vietējās identitātes saglabāšanā (Attēls 50).

Vizuālā identitāte ir tikai viena no novada identitāti veidojošām sastāvdaļām. Tik pat būtiska ir kultūrvide, kultūrvēsturiskais mantojums, tautastērpi, tradīcijas, publiskās ārtelpas objekti, kopienu aktivitātes, kas kopā rada novada identitāti un piederības sajūtu tam. Jaunā novada izveidē svarīgi saglabāt gan līdzšinējās novadu (t.sk. pagastu un pilsētu) vēsturiskās identitātes un tradīcijas, kā arī radīt un izkopt jaunas, sekmējot vienotības un piederības sajūtu.

Demeņes pagasts

Kalupes pagasts

Medumu pagasts

Naujenes pagasts

Skrudalienas pagasts

Sventes pagasts

Višķu pagasts

ATTĒLS 50. Pagastu ģerboņi

Augšdaugavas novada iedzīvotāji visvairāk lepojas ar dabu, sakopto un tīro vidi, iedzīvotājiem (Attēls 51).³⁷

BAGĀTĪGA VĒSTURE
DAUGAVA CILVĒKI
UZŅĒMĒJI
APKĀRTNE PARKI DABA SPORTS
EZERI DZIMTĀ VIETA
SAKOPTA, TĪRA VIDE

ATTĒLS 51. Ar ko savā dzīvesvietā lepojas Augšdaugavas novada iedzīvotāji

Augšdaugavas novada iedzīvotāju viens no būtiskākajiem identitāti veidojošajiem faktoriem ir kultūrvēsturiskā reģiona piederība. Augšdaugavas novada daļa Daugavas labajā krastā atrodas

³⁷ Ilūkstes novada iedzīvotāju aptaujas 2019./2020. un Daugavpils novada iedzīvotāju aptauja 04.2021. rezultāti

kultūrvēsturiskajā Latgales novadā, savukārt novada daļa Daugavas kreisajā krastā – Sēlijas novadā. Tālākajā novada attīstībā ir būtiski stiprināt abu kultūrvēsturisko reģionu identitāti.

Bijusī Ilūkstes novada pašvaldība kopā ar bijušām Aknīstes, Viesītes, Neretas, Jaunjelgavas, Salas un Jēkabpils novadu pašvaldībām 2012. gada beigās ir dibinājušas Sēlijas novadu apvienību kopīgu mērķu un uzdevumu sasniegšanai: 1) Sēlijas ekonomiskās attīstības veicināšanai, 2) Sēlijas kultūrvēsturiskās identitātes saglabāšanai, nostiprināšanai, popularizēšanai un izmantošanai reģiona atpazīstamības un tūrisma attīstībai, 3) sadarbībai kopīgu projektu realizācijai u.c.

Bijušās Daugavpils un Ilūkstes novada pašvaldības ir bijušas iesaistītas vairākās biedrībās un nodibinājumos:

- ◇ Latvijas Pašvaldību savienība,
- ◇ Dienvidlatgales Pašvaldību mācību centrs,
- ◇ Latgales reģionālā attīstības aģentūra,
- ◇ Sēlijas novadu apvienība,
- ◇ Eiroreģions „Ezeru zeme”,
- ◇ Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”,
- ◇ Dvietes senlejas pagastu apvienība.

Bijušā Daugavpils novada sadarbības partneri:

- ◇ Zarasu rajons Lietuvā,
- ◇ Vitebskas rajons Baltkrievijā,
- ◇ Lomžas rajons Polijā,
- ◇ Bad Doberanas rajons Vācijā,
- ◇ Roķišķu rajons Lietuvā,
- ◇ Ičjanas rajons Ukrainā,
- ◇ Šarkovščinas rajons Baltkrievijā,
- ◇ Jedinecas rajons Moldovā,
- ◇ Glubokojas rajons Baltkrievijā.

Pārrobežu sadarbība lielākoties tiek īstenota ar starptautisko projektu starpniecību, kurus līdzfinansē ES finanšu instrumenti, atbalsta programmas. Pārrobežu projektu mērķu sasniegšanu nodrošina pieredzes apmaiņa, zināšanu gūšana, līdzdalības sekmēšana un citi uz cilvēkresursu attīstību vērstu uzdevumu izpilde. Papildus attīstošam darbam vairākos projektos sasniegti fiziski rezultāti – uzlabota kāda veida infrastruktūra, papildināta materiāli tehniskā bāze, izstrādāta rokasgrāmata, plānošanas dokuments.

Līdz ar Augšdaugavas novada izveidi aktualizējami sadarbības līgumi, kā arī pārskatāmas sadarbības jomas, stiprinot līdzšinējo sadarbību un pieredzes apmaiņu. Īpaši svarīgi turpināt sadarbību ar Lietuvas un Baltkrievijas Republikas pašvaldībām, lai sekmētu pārrobežu sadarbības projektu īstenošanu un kopīgu interešu teritoriju attīstību.

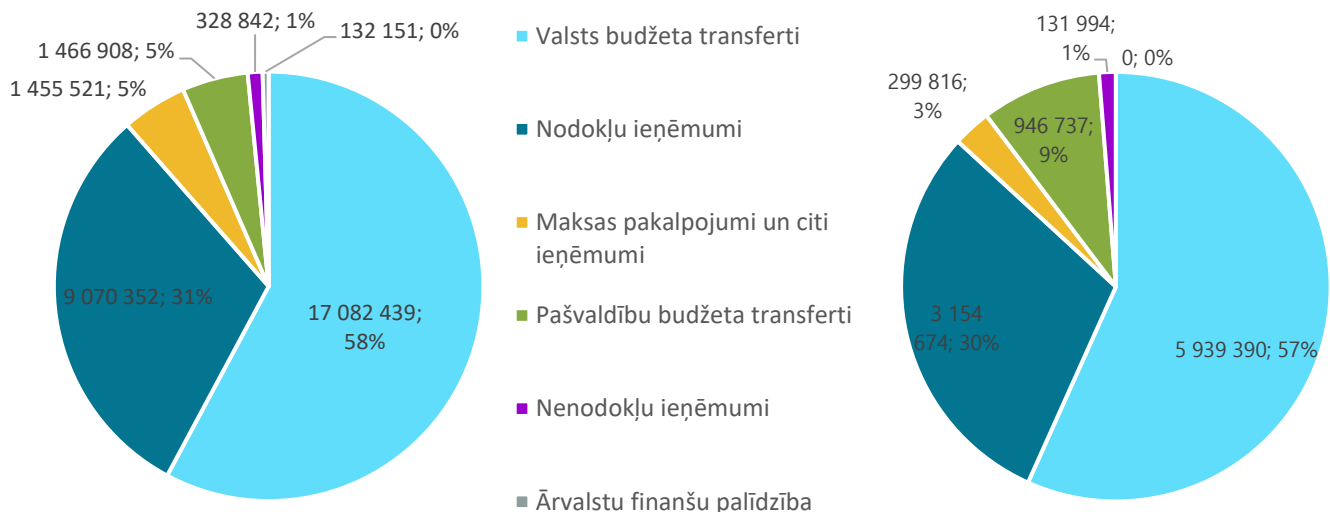
4.3. Pašvaldības budžets

Pašvaldības darbības finansiālo ietvaru veido novada pašvaldības budžets, kas ir nozīmīgs līdzeklis pašvaldības politikas īstenošanai, izmantojot finanšu metodes. Budžetam ir jānodrošina pašvaldības administratīvās teritorijas ilgtspējīga attīstība, t. sk. sabalansēta saimnieciskā un ekonomiskā attīstība ar iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

- ◇ novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos,
- ◇ racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm,
- ◇ uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu un saimniecisko darbību.

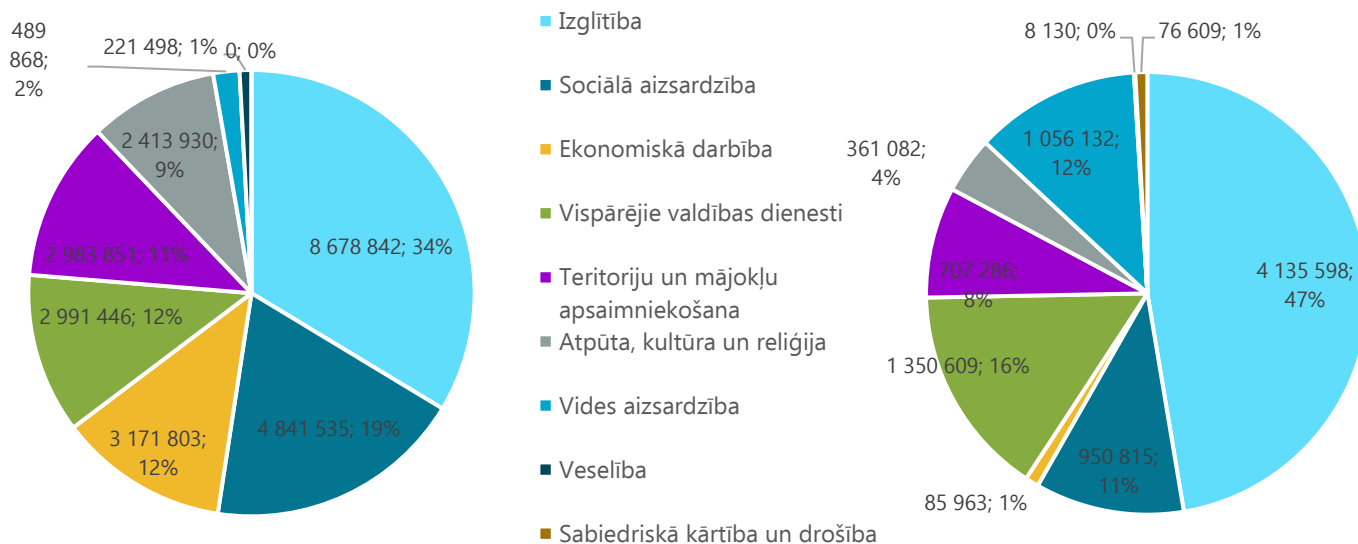
2020. gadā bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada pamatbudžeta ieņēmumi bija attiecīgi 29,6 milj. EUR un 10,4 milj. EUR. Salīdzinot bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada pamatbudžeta ieņēmumus pozīcijas pēc ieņēmumu avota, secināms, ka abās pašvaldībās 57-58% ieņēmumu sastāda valsts budžeta transferti, no kuriem gandrīz pusi sastāda dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda, aiz tā seko transferti (mērķdotācija pedagogu algām, piešķirtās valsts investīcijas) un transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem projektiem. (Attēls 52)

ATTĒLS 52. Bijušā Daugavpils novada un Ilūkstes novada pamatbudžeta ieņēmumi 2020. gadā (Avots: Valsts kase)

2020. gadā bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada pamatbudžeta izdevumi bija attiecīgi 25,7 milj. EUR un 8,7 milj. EUR. Salīdzinot bijušā Daugavpils un Ilūkstes novada pamatbudžeta izdevuma pozīcijas pa funkcionālajām kategorijām, secināms, ka abas pašvaldības 2020. gadā izglītībai tērējušas visvairāk. Budžeta īpatsvars pārējās pozīcijās ievērojami atšķiras, izņemot teritoriju un

mājokļu apsaimniekošanu, kur abas pašvaldības tērējušas attiecīgi 11% un 8% no pamatbudžeta izdevumiem. (Attēls 53)

ATTĒLS 53. Bijušā Daugavpils novada un Ilūkstes novada pamatbudžeta izdevumi 2020. gadā (Avots: Valsts kase)

Uz 2020. gadu bijušajiem Daugavpils un Ilūkstes novadiem jāatmaksā attiecīgi 3,8 milj. EUR un 1,2 milj. EUR aizņēmumi.

4.4. Nozīmīgākie investīciju projekti pēdējos gados

Pēdējo 10 gadu laikā bijušās Ilūkstes un Daugavpils novada pašvaldības atbilstoši novada iedzīvotāju vajadzībām, pieejamiem ārējā finansējuma avotiem un iespējām pašvaldības budžetā sekmīgi īstenojušas projektus teritorijas un sabiedrības attīstībai, t.sk.:

- ◇ Brīvības un Raiņa ielas rekonstrukcija Ilūkstē (2,7 milj. EUR),
- ◇ Ilūkstes novada Sporta skolas Sporta centra būvniecība (1,1 milj. EUR),
- ◇ Ilūkstes stadiona rekonstrukcija (0,5 milj. EUR),
- ◇ Tirdzniecības laukuma labiekārtošana Subatē
- ◇ Pansijas "Mūsmājas "Dižkoks"" izveide Dvietē (1,2 milj. EUR),
- ◇ Degradēto rūpniecisko teritoriju reģenerācija Daugavpils pilsētas un Ilūkstes novada teritorijās (2,5 milj. EUR),
- ◇ Degradēto rūpniecisko teritoriju reģenerācija Daugavpils pilsētas un Daugavpils novada teritorijās (4 milj. EUR) – Kalkūnes un Sventes noliktavu izbūve,
- ◇ Dienvidlatgales pašvaldību teritoriju pilsētvides revitalizācija ekonomiskās aktivitātes paaugstināšanai (5,7 milj. EUR) – Luknas un Sventes degradēto teritoriju revitalizācija,
- ◇ Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana (pārbūvēti 18,23 km pašvaldības ceļi, 3 kārtas) (1,83 milj. EUR),
- ◇ Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plāna īstenošanai Ilūkstes novadā (0,4 milj. EUR),
- ◇ Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai Daugavpils novadā (1,3 milj. EUR),
- ◇ Raiņa mājas Berķenelē pārbūve, izveidojot amatu darbnīcu "Klētis" (0,8 milj. EUR)
- ◇ Naujenes bērnu nama ēkas energoefektivitātes paaugstināšana (0,7 milj. EUR),
- ◇ Daugavpils novada ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana (pārbūvēti 69,28 km pašvaldības ceļi, 4,6 milj. EUR),
- ◇ Sociālo pakalpojumu centra "Pīlādzis" ēkas energoefektivitātes paaugstināšana (0,8 milj. EUR).

Projektu ietvaros investīcijas piesaistītas dažādu nozaru attīstības veicināšanai, pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un modernizēšanai, saimnieciskās darbības sekmēšanai un publiskās dzīves telpas kvalitātes uzlabošanai.

4.5. Plānotās tuvāko gadu ieceres

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā vairāki projekti ir īstenošanas vai plānošanas fāzē, tādēļ apkopota arī aktuālākā informācija par to, kādi ir uzsāktie projekti un tuvāko gadu attīstības projektu plāni un ieceres. Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021-2027 izstrādes ietvaros sagatavotas un iesniegtas reģionālās nozīmes projektu idejas (projektu realizēšana plānota sadarbībā ar Latgales reģiona pašvaldībām), kuras plānotas ieviest nākamajā Eiropas Savienības struktūrfondu plānošanas periodā 2021. – 2027. gadam. Tabula 14 attēlo bijušā Ilūkstes novada teritorijā pēc indikatīvās summas lielākās ieceres no Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Investīciju plāna 2020.-2022. gadam (Ilūkstes IP).

TABULA 14. Plānotās tuvāko gadu ieceres

Nr. p.k.	Projekta ideja (nosaukums)	Indikatīvā summa, EUR	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
1.	Pēdējās jūdzes optiskās infrastruktūras izbūve Augšdaugavas novada pilsētās un ciemos	200 milj.	Augšdaugavas novada pašvaldība, Latgales plānošanas reģions, LVRTC, LPR pašvaldības, Elektronisko sakaru komersanti
2.	“ALTOP Industriālā parka attīstība” mērķis ir veicināt Latgales plānošanas reģiona ekonomisko attīstību, izveidojot augstas pievienotās vērtības Austrumlatvijas viedo tehnoloģiju un pētniecības centru (ALTOP) Daugavpils lidlauka un tam pieguļošajā teritorijā apstrādes rūpniecības, pakalpojumu un transporta nozarēs	70 milj.	Daugavpils pilsētas dome, Augšdaugavas novada pašvaldība, Latgales plānošanas reģions
3.	Attīstīt ilgtspējīgu mobilitāti novada un reģiona līmenī. Dienvidaustrumu apvedceļa ap Daugavpils pilsētu un otrā tilta pāri Daugavai būvniecība	33 373 000	Augšdaugavas novada pašvaldība, Daugavpils pilsētas dome, VAS “Latvijas Valsts Ceļi”
4.	Ūdenssaimniecības attīstība pilsētās un ciemos (Ilūkstes IP)	49 800 051	Augšdaugavas novada pašvaldība
5.	Kūdras apstrādes un inovatīvu kūdras produktu ražotne – kūdras inovāciju pētniecības centrs (Nīcgales pagasts)	16 450 000	Augšdaugavas novada pašvaldība, Latgales plānošanas reģions, DU un Rēzeknes augstskola, SIA Laflora
6.	Latgales lauksaimniecības precīzo tehnoloģiju pārneses un mācību centra izveide (Višķu pagasts)	10 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība, PIKC Daugavpils Būvniecības tehnikums IPĪV “Višķi” ,Latgales plānošanas reģiona Uzņēmējdarbības atbalsta centrs (LUC), pašvaldības, Latvijas tehnikas tirgotāju un ražotāju asociācija, tehnikas tirgotāji, lauksaimniecības ķīmijas un sēklu tirgotāji, Latvijas Republikas Zemkopības ministrija
7.	Bezizmešu mobilitātes veicināšana Augšdaugavas novada pašvaldībā	6 480 000	Augšdaugavas novada pašvaldība, Latgales plānošanas reģions

Nr. p.k.	Projekta ideja (nosaukums)	Indikatīvā summa, EUR	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
8.	Vēsturiski piesārņotās vietas sanācija bijušās izgāztuves un dūņu lauku "Križi" teritorijā (Naujenes pagasts)	6 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība, Daugavpils pilsētas dome, SIA "Daugavpils ūdens"
9.	Industriālo teritoriju revitalizācija, veicot publiskās infrastruktūras sakārtošanu privāto investīciju piesaistei. (Sventes pagasts)	4 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība Daugavpils pilsētas dome, Latgales Speciālās ekonomiskās zonas administrācija, citi publiskie partneri – kravu pārvadātāju asociācija.
10.	Dienvidlatgales vēsturisko parku ķēde – kopējs tīkveida tūrisma piedāvājums Dienvidlatgales kā reģionālas nozīmes tūrisma galamērķa pozicionēšanas veicināšanai	3 600 000	Augšdaugavas novada pašvaldības aģentūra „TAKA” Krāslavas novada pašvaldība, Daugavpils universitāte
11.	Industriālā parka attīstība "Mežliči" teritorijā (Ilūkstes IP)	3 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
12.	Energoefektivitātes pasākumu īstenošana pašvaldības ēkās (Ilūkstes IP)	2 845 744	Augšdaugavas novada pašvaldība
13.	Ilūkstes Jezuitu baznīcas klostera ēkas atjaunošana, I un II kārtā (Ilūkstes IP)	2 200 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
14.	Novada ielu un pašvaldības autoceļu rekonstrukcija (Ilūkstes IP)	2 093 074	Augšdaugavas novada pašvaldība
15.	Inovatīvas, iekļaujošas un kvalitatīvas speciālās profesionālās izglītības vides attīstība Dienvidlatgalē (Medumu pagasts)	1 600 000	Daugavpils pilsētas un Augšdaugavas, Krāslavas, Preiļu, Līvānu novadu pašvaldības, Augšdaugavas novada Izglītības pārvalde, VSAC "Latgale", Daugavpils Universitāte, Dienvidlatgales reģiona izglītības iestādes, kas realizē pamatzglītības 58 un 59 koda programmas.
16.	Ilūkstes Mūzikas un mākslas skolas darbības pilnveide (Ilūkstes IP)	1 600 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
17.	Pašvaldības īres dzīvokļu izveidošana, veicot esošo pašvaldības ēku pārbūvi par daudzdzīvokļu māju (Ilūkstes IP)	1 500 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
18.	Centrālās siltumapgādes tīklu paplašināšana ciemos un pilsētas (Ilūkstes IP)	1 138 297	Augšdaugavas novada pašvaldība
19.	Vienotā novada centra bibliotēkas pakalpojumu kompleksa izveidošana "Ģimenes bibliotēka" (Ilūkstes IP)	1 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
20.	Subates pilsētas vienotas un energoefektīvas centralizētās kanalizācijas sistēmas izveide (Ilūkstes IP)	1 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
21.	Ilūkstes Kultūras centra iekštelpu renovācija (Ilūkstes IP)	1 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība

Nr. p.k.	Projekta ideja (nosaukums)	Indikatīvā summa, EUR	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
22.	Bebrenes muižas ēkas tūrisma potenciāla attīstība (Ilūkstes IP)	1 000 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
23.	Dienvidlatgales ūdens ainavu ceļš	720 000	Augšdaugavas novada pašvaldības aģentūra „TAKA” Krāslavas novada pašvaldība, Daugavpils universitāte
24.	SIA “Grīvas poliklinika” drošas veselības aprūpes infrastruktūras izveidošana, t.sk. energoefektivitātes pasākumu realizēšana pašvaldības ēkās	500 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
25.	Dabas liegumā "Pilskalnes Siguldiņa" esošā Tartaka ezera tīrīšana (Ilūkstes IP)	450 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
26.	Vēsturiskās aptiekas ēkas "Doktorāts" renovācija un funkcionalitātes pilnveide Bebreņē (Ilūkstes IP)	400 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
28.	Ezermalas promenādes izveide Subatē (Ilūkstes IP)	340 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
29.	Daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu un publiskās telpas labiekārtošana (Ilūkstes IP)	241 888	Augšdaugavas novada pašvaldība
30.	Ilūkstes Raiņa vidusskolas sporta bāzes pilnveide un teritorijas labiekārtošana (Ilūkstes IP)	240 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
32.	Ilūkstes pirmsskolas izglītības iestādes "Zvaniņš" filiāles Bebreņē renovācija un funkciju attīstība (Ilūkstes IP)	200 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
33.	Bebrenes pagasta pārvaldes, Kultūras nama, bibliotēkas, sociālo pakalpojumu centra ēkas renovācija (Ilūkstes IP)	200 000	Augšdaugavas novada pašvaldība
34.	Mobilā aptieka	100 000	Augšdaugavas novada pašvaldība

4.6. Sabiedrības viedoklis par attīstību

Apkopojot 2019./2020. gadā veiktās Ilūkstes novada **iedzīvotāju aptaujas** (Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam ietvaros) un 2021. gada aprīlī veiktās Daugavpils novada iedzīvotāju aptaujas rezultātus, redzamas vairākas būtiskas tendences, kas jāņem vērā attīstības plānošanā. Tās veido pakalpojumu un jomu vērtējums, neapmierinātība ar dažādiem pakalpojumiem, jomām, steidzamākās risināmās problēmas. Kopumā kā trīs būtiskākās Augšdaugavas novada pašvaldības attīstāmās jomas (iedzīvotāju ieskatā) ir: 1) **ielu un ceļu stāvokļa uzlabošana**, 2) **darba vietu radīšana**, 3) **veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana**.

Augšdaugavas novada iedzīvotāji aptaujā **visaugstāk vērtējuši**:

- ◇ bibliotēku pakalpojumus,
- ◇ vispārējās izglītības pakalpojumus,
- ◇ pirmsskolas izglītības pakalpojumus,
- ◇ pagastu pārvalžu darbu,
- ◇ atkritumu savākšanu, izvešanu,
- ◇ profesionālās ievirzes izglītību,
- ◇ internetu.

Augšdaugavas novada iedzīvotāji aptaujā **viskritiskāk vērtējuši**:

- ◇ valsts un pašvaldības ceļu tehnisko stāvokli ārpus pilsētām, ciemiem,
- ◇ ielu un ceļu tehnisko stāvokli pilsētās, ciemos,
- ◇ ceļu un ielu uzturēšanu,
- ◇ ielu apgaismojumu,
- ◇ sadzīves pakalpojumu pieejamību un kvalitāti,
- ◇ bērnu rotaļlaukumus, atpūtas vietas, peldvietas un tml. (publiskā ārtelpa),
- ◇ darba vietu trūkumu,
- ◇ mūžizglītības pakalpojumus pieaugušajiem,
- ◇ banku pakalpojumu pieejamību,
- ◇ veselības aprūpi, aptiekas,
- ◇ pašvaldības policijas trūkumu – sabiedriskās kārtības nodrošināšanai,
- ◇ pasta pakalpojumus.

Augšdaugavas novada iedzīvotāji aptaujā norādījuši, ka **visvairāk pietrūkst šādi pakalpojumi un iespējas**:

- ◇ veselības aprūpes pakalpojumi (aptiekas, ģimenes ārsti, citi nozares speciālisti, zobārsti, feldšerpunkti u.c.),
- ◇ darbavietas,
- ◇ bankomāti, banku pakalpojumi,
- ◇ ēdināšanas pakalpojumi (brīvdienās, tūrisma sezonā),

- ◇ skaistumkopšanas pakalpojumi,
- ◇ kultūras un sporta pasākumi,
- ◇ labiekārtotas atpūtas vietas un peldvietas.

Augšdaugavas novada iedzīvotāji aptaujā norādījuši **steidzamākos darbus vai problēmas**, kas jārisina pašvaldībai, un ņemami vērā turpmāko plānu veidošanā:

- ◇ ceļu un ielu kvalitātes uzlabošana, ielu apgaismojuma izveide,
- ◇ nodarbinātības veicināšana, jaunu darba vietu radīšana,
- ◇ uzņēmējdarbības attīstības veicināšana, atbalsts,
- ◇ veselības aprūpes pakalpojumu (aptiekas, ģimenes ārsti, citi nozares speciālisti, zobārsti, feldšerpunkti u.c.) veicināšana
- ◇ palielināt sabiedriskā transporta pieejamību,
- ◇ attīstīt pakalpojumus ģimenēm ar bērniem (bērnudārzu pieejamība, rotaļu laukumi u.c.),
- ◇ pašvaldības policijas izveide,
- ◇ atkritumu apsaimniekošanas uzlabošana,
- ◇ komunālo pakalpojumu uzlabošana un tarifu samazināšana,
- ◇ daudzdzīvokļu ēku pagalmu labiekārtošana,
- ◇ dzīvojamā fonda pieejamības uzlabošana,
- ◇ daudzdzīvokļu ēku siltināšana.

Apkopojot 2019./2020. gadā veikto Ilūkstes novada **uzņēmēju aptaujas** (Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam ietvaros) un 2021. gada martā veikto Daugavpils novada uzņēmēju aptaujas rezultātus, redzamas vairākas būtiskas tendences, kas jāņem vērā attīstības plānošanā.

Augšdaugavas novada uzņēmēji aptaujā norādījuši **galvenās problēmas**, ar kurām visbiežāk nākas saskarties:

- ◇ nepietiekami laba publiskā infrastruktūra,
- ◇ nepietiekoša vidējas vai augstas kvalifikācijas darbaspēka pieejamība Nepietiekams klientu skaits un zema maksātspēja,
- ◇ augstie nodokļi, tai skaitā nekustamā īpašuma nodoklis,
- ◇ nesamērīgs birokrātiskais slogs (atskaites, atļaujas, kontroles utt.)
- ◇ augsti komunālie maksājumi,
- ◇ augsti kredītu procenti,
- ◇ apgrozāmo līdzekļu trūkums,
- ◇ neizdevīgs attālums līdz noieta tirgiem un/vai loģistikas centriem.

Uzņēmējiem **būtiskākie nepieciešamie uzlabojumi**, kas būtu jāveic Augšdaugavas novada pašvaldībai, ir:

- ◇ uzlabot autoceļu, pievadceļu, ielu stāvokli,

- ◇ uzlabot ceļu un ielu ikdienas apsaimniekošanu,
- ◇ attīstīt ēku, telpu piedāvājumu,
- ◇ nodrošināt ātras darbības interneta pieejamību,
- ◇ popularizēt un attīstīt Latgales speciālo ekonomisko zonu,
- ◇ attīstīt energoapgādes infrastruktūru,
- ◇ piedāvāt zemes platības uzņēmējdarbības attīstībai, t.sk. lauksaimniecības.

Kopumā uzņēmēji sagaida aktīvāku pašvaldības darbu uzņēmējdarbības veicināšanā. Uzņēmēji kā būtiskākos nepieciešamos uzlabojumus un aktivitātes **uzņēmējdarbības atbalsta sniegšanā**, kas būtu **jāveic** Augšdaugavas novada **pašvaldībai**, minējuši:

- ◇ paplašināt atbalsta programmas uzņēmumiem,
- ◇ atbalstīt vietējos ražotājus un uzņēmējus,
- ◇ sekmēt uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes,
- ◇ piedāvāt nomātās zemes atsavināšana par iespējami zemākām izmaksām,
- ◇ veidot atbalsta pasākumus jaunajiem uzņēmējiem,
- ◇ organizēt apmācības vietējiem uzņēmējiem,
- ◇ organizēt godināšanas, apbalvošanas pasākumus uzņēmējiem,
- ◇ nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu par aktualitātēm (projekti, finansējuma iespējas, cita veida atbalsts utt.),
- ◇ aktīvāk praktizēt nekustamā īpašuma nodokļa atlaižu piemērošanu,
- ◇ sekmēt uzņēmēju publicitāti pašvaldības sociālajos tīklos,
- ◇ optimizēt dokumentu apriti (atļaujas, saskaņojumi un tml.),
- ◇ aktivizēt Uzņēmēju konsultatīvās padomes darbību.

Aptaujātie Augšdaugavas novada uzņēmēji savas attīstības iespējas novadā vērtē **vairāk pozitīvi**. Tuvāko gadu laikā lielākā daļa aptaujāto uzņēmēju **plāno uzņēmējdarbību paplašināt**, palielinot ražošanas / pakalpojumu sniegšanas apjomu novadā, radot jaunas darba vietas, iegādājoties jaunas telpas/zemes platības, vai tās nomājot.

Uzņēmēji **skeptiski** raugās uz 2021. gadā īstenot administratīvi teritoriālā reformu, kas paredz Augšdaugavas novada izveidi un attīstības risinājumu saskaņošanu ar Daugavpils pilsētas pašvaldību.

5. SVID analīze

SVID (stipro, vājo pušu, iespēju un draudu) analīze sagatavota, balstoties uz dažādiem informācijas avotiem – gan pašreizējās situācijas raksturojumu, kas sagatavots balstoties uz **statistikas un dokumentu analīzi**, gan ņemot vērā **iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas** rezultātus. SVID analīze sagatavota par visu kopējo Augšdaugavas novada attīstības perspektīvu, akcentējot galvenās tendences (Tabula 15).

TABULA 15. Augšdaugavas novada SVID analīze

Iekšējie Augšdaugavas novada attīstības faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras un izglītības iestāžu, nevalstiskā sektora organizāciju, amatiermākslas kolektīvu izveidotās tradīcijas un identitāte • Latgales un Sēlijas kultūrvēsturiskās teritorijas un bagāts kultūrvēsturiskais mantojums • Daudzveidīgas attīstības un pašrealizācijas iespējas jauniešiem, informācijas pieejamība jauniešiem • Atpazīstami tūrisma, kultūrvēstures objekti, t. sk. Raiņa dzīves vietas un to atpazīstamība, muzeji • Starptautiskā sadarbība pierobežā • Finansējuma piesaiste infrastruktūras, pakalpojumu uzlabošanai dažādās nozarēs • Aizsargājamo ainavu apvidus „Augšdaugava” un tajā ietilpstošais dabas parks „Daugavas loki”, UNESCO aizsardzības statuss • Laba sadarbība starp izglītības iestādēm Augšdaugavas novadā un Daugavpilī • Dabas resursu pieejamība un daudzveidība • Atbalsts energoefektivitātes pasākumiem daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās • Sekmīga publiskās ārtelpas teritoriju sakopšana, uzturēšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekama sadarbība starp pašvaldības iestādēm • Iedzīvotāju skaita samazināšanās • Nepietiekama dažādu jomu iestāžu sadarbība pasākumu, aktivitāšu plānošanā • Nepietiekams Augšdaugavas novada mārketinga un popularizēšana • Vāja sadarbība starp NVO, starp pašvaldību un NVO • Ierobežoti cilvēkresursi – kvalificētu speciālistu trūkums, un finanšu resursi • Zema iedzīvotāju aktivitāte savu sociālo problēmu risināšanā • Infrastruktūras sliktais tehniskais stāvoklis • Maz tūrisma enkurojektu (īpaši spilgtu, atpazīstamu plašākā mērogā Latvijā) • Visā teritorijā vienmērīgi nav atbilstošas sporta infrastruktūras dažādiem sporta veidiem • Zema sabiedrības iesaiste pašvaldības lēmumu pieņemšanā, dalībā pasākumos, aktivitātes u.c. • Atbalsta trūkums dažādām iedzīvotāju grupām lielas pārvaldāmās teritorijas, sadrumstalotības dēļ, kas prasa efektīvu pārvaldības sistēmu • Degradētās teritorijas, pamesti lauksaimniecības ražošanas objekti, • Vietējās nozīmes valsts ceļu sliktais stāvoklis • Ierobežotas mobilitātes iespējas (īpaši tiem, kas dzīvo tālākos pagastos un apdzīvotās vietās), • Pašvaldība saņem dotāciju no pašvaldību izlīdzināšanas fonda, nav finansiāli pašpietiekamas, • Atsevišķās vietās risks ieguldījumu efektivitātei inženiertehniskās infrastruktūras attīstībā (ņemot vērā depopulācijas tendenci)

	<ul style="list-style-type: none"> • Mazākajos ciemos nav sakārtota ūdenssaimniecības infrastruktūra, ceļi, trūkst apgaismojuma • Publisko ēku un dzīvojamo māju nolietojums un sliktais tehniskais stāvoklis
Ārējie Augšdaugavas novada attīstības faktori	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Eiropas Savienības fondu finansējuma piesaiste projektu īstenošanā, • Covid-19 pandēmijas pozitīvā ietekme uz iedzīvotāju pārcelšanos uz lauku teritorijām • Valsts plānotā īres mājokļu būvniecības atbalsta programma • Investoru piesaiste mājokļu būvniecībai • Attālinātā darba būtisks iespēju un popularitātes pieaugums, • Latgales plānošanas reģiona sadarbības potenciāls, • Latgales un Sēlijas mārketinga sekmēšana veicinās teritorijas plašāku apmeklēšanu, • Starppašvaldību sadarbības un labās prakses pārņemšanas iespējas no citām pašvaldībām Latvijā un citās valstīs, • Sabiedrības interese līdzdarboties vietu/ kopienu attīstībā un lēmumu pieņemšanā. • Papildus finansiālais atbalsts inovāciju ieviešanai izglītības u.c. iestādēs • Pašvaldības, iestāžu dalība dažādos sadarbības projektos • Dabas resursu lielāka izmantošana tūrismā • Sociālo uzņēmumu attīstība, jaunu darbavietu rašanās • Papildu finanšu līdzekļu ieguve no dažādiem atbalsta fondiem • Tehnoloģiju attīstība • Valsts ceļu tīkla sakārtošana • Sabiedriskā transporta pieejamības paplašināšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Covid -19 pandēmijas izraisītās sekas tūrisma, kultūras, ekonomikas nozarēs un citi globālie izaicinājumi (klimata pārmaiņas u.c.) • Nelegālās imigrācijas riski no Baltrkīevijas un drošība apdraudējums • Iedzīvotāju skaita samazināšanās, kopējās negatīvās demogrāfiskās tendences valstī, t.sk. jauniešu un kvalificēta darbaspēka aizplūšana • Reģiona nepietiekama ekonomiskā attīstība • Iedzīvotāju novecošanās, bezdarbs - nespēja apgūt jaunās tehnoloģijas • Darbaspēka trūkums valstī un reģiona zemā atalgojuma konkurētspēja • Nelabvēlīga politiska situācija ar austrumu kaimiņvalstīm bremzē savstarpējo tūrismu • Nepietiekams finansējums no valsts un ES puses reģioniem un tā pieejamība atbilstoši teritorijas vajadzībām • Nestabila ekonomiskā situācija • Vides problēmas, piesārņojums no kaimiņvalstīm • Valsts atbalsta trūkums nozīmīgu kultūrvēsturisku objektu saglabāšanai • Valsts un reģionālās nozīmes ceļu un ielu kvalitātes pasliktināšanās, kopā ar finanšu līdzekļu trūkumu autoceļu un ielu uzturēšanai un attīstībai • Nomales efekta riski attālākos novada pagastos un apdzīvotās vietās (urbanizācijas riski un darbavietu trūkums lauku teritorijās) • Valsts nodokļu politikas mainība, kas negatīvi ietekmē pašvaldību darbu (izaicinājumu finanšu/ attīstības plānošanā), iedzīvotāju un uzņēmēju darbu • Izpratnes trūkums par novadu attīstības un reģionu iedzīvotāju un uzņēmēju vajadzībām valsts pārvaldes izstrādātajās nozaru

Pasūtītājs: Daugavpils pilsētas pašvaldība sadarbībā ar Augšdaugavas novada pašvaldību

Projekta izstrādes vadības grupa: Sabīne Šņepste, Daina Krīviņa, Sintija Rabčevska, Olga Tolmačova, Iveta Megne, Zanda Lisovska, Olga Lukaševiča, Vita Rūtiņa,

Kontakti: Daugavpils pilsētas pašvaldība, K.Valdemāra iela 1, Daugavpils, LV-5401, Tel.: 65404344, info@daugavpils.lv, www.daugavpils.lv

Kontakti: Augšdaugavas novada pašvaldība, Rīgas iela 2, Daugavpils, LV-5401, Tel.:65422238, dome@daugavpilsnovads.lv, www.daugavpilsnovads.lv

Izpildītājs: SIA "Reģionālie projekti"

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere, Līna Dimitrijeva, Jānis Ozols, Santa Pētersone, Laura Dimitrijeva, Sanita Fazilova u.c.

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga, LV – 1045, tel.: +371 67320809, birojs@rp.lv, www.rp.lv

REĢIONĀLIE
PROJEKTI